

Offentlig innkalling

Styret ved Norges Handelshøyskole

Dato: 14.06.2022 09:00

Sted: Digitalt (teams)

Saksliste

Vedtakssaker

26/22 Godkjenning av protokoll fra møte 3/22, innkalling og saksliste møte 4/22	- vedlegg u.off.	3
27/22 Rektor orienterer om status og fremdrift - møte 4/22		5
28/22 Økonomirapport pr. 1. tertial 2022	- vedlegg u.off.	6
29/22 Langtidsbudsjett 2023-2026		40
30/22 Strategi 2022-2025: Utkast til handlingsplan - sak u.off.		50
31/22 Endring av forskriften om fulltidsstudiene		51
32/22 Årsrapport forskning 2021	- sak. u.off.	61
33/22 Årsrapport formidling 2021	NB! Ny versjon av vedlegg	62
34/22 Eventuelt - møte 4/22		70

Orienteringssaker

5/22 Navnsetting av auditorier ved NHH		71
6/22 Revisjon av årsregnskapet for Norges Handelshøyskole 2021		118
7/22 Evaluering av forskningen ved Institutt for samfunnsøkonomi	- sak u.off.	122

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 3/22, INNKALLING OG SAKSLISTE MØTE 4/22

Saksbehandler Randi Holmås
Arkivreferanse 21/03483-12

Utvalg
Styret ved Norges Handelshøyskole

Møtedato
14.06.2022

Utvalgsnr
26/22

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte 3/22 godkjennes. Innkalling og saksliste til møte 4/22 godkjennes.

Bakgrunn:

Vedlagt protokoll fra møte 3/22 til endelig godkjenning.

Vedlegg: Protokoll fra møte 3/22 – U.off. jf. offl. § 5

Sak 26/22 Vedlegg

Dokumentet er unntatt offentlighet.

Tittel: Protokoll fra møte 3/22

Tilgangskode: Unntatt offentlighet

Paragraf: Offl § 5

REKTOR ORIENTERER OM STATUS OG FREMDRIFT - MØTE 4/22

Saksbehandler Randi Holmås
Arkivreferanse 21/03484-12

Utvalg
Styret ved Norges Handelshøyskole

Møtedato
14.06.2022

Utvalgsnr
27/22

Forslag til vedtak:

Styret tar redegjørelsen til orientering.

ØKONOMIRAPPORT PR. 1. TERTIAL 2022

Saksbehandler Kari Blom
Arkivreferanse 22/00301-2

Utvalg
Styret ved Norges Handelshøyskole

Møtedato
14.06.2022

Utvalgsnr
28/22

Forslag til vedtak:

Styret tar økonomirapport og prognose pr. 1. tertial 2022 til etterretning.

Bakgrunn:

Økonomirapporten består av følgende dokumentasjon:

Internregnskapet omfatter følgende:

- Regnskap pr. 1. tertial 2022 for bevilgningsfinansiert virksomhet (BFV)
- Regnskap pr. 1. tertial 2022 for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)
- Prognoser for året 2022 for BFV, utarbeidet av økonomiavdelingen basert på tilbakemeldinger fra enhetene.

En detaljert omtale av internregnskapet er gitt i vedlegg 1 «Økonomirapport pr. 1. tertial 2022 – utvidet omtale» og vedlegg 2 «Tekst NHHE – U.off. Offl § 23 første ledd» til dette saksfremlegget

Eksternregnskapet er presentert i vedlegg 3 i dokumentet «Regnskap 1. tertial 2022 til Kunnskapsdepartementet». Regnskap med ledelseskommentarar ble oversendt innen gitt frist 1. juni 2022. Rektor har på fullmakt godkjent denne tertialrapporten.

	Regnskap 30.04.22	Budsjett 30.04.22	Avvik budsjett - regnskap	Årsbudsjett 2022	Prognose 2022 - pr. 30.04.22	Avvik prognose - årsbudsjett
Tall i 1.000 kr.						
- Årets bevilgning fra KD	194 897	193 521	-1 376	580 794	582 170	1 376
- Dekningsbidrag BOA	4 008	3 214	-794	9 650	9 650	0
Sum årets dekningside	198 905	196 735	-2 170	590 444	591 820	1 376
- Fagstab	61 467	72 515	11 048	201 970	197 357	-4 613
- Administrativ bemanning institutter	5 704	6 163	459	17 063	17 217	154
- Stipendiater	15 493	18 956	3 463	53 025	53 014	-11
- Administrative enheter	33 551	35 095	1 545	98 725	96 300	-2 425
- Lønnsøkning	241		-241	6 000	7 460	1 460
- Lønnsrefusjoner	-97	-667	-570	-2 000	-2 000	0
- Endret forpliktelse fleksitid	343		-343	0	0	0
- Yrkesskadeforsikring			0	250	250	0
Sum fastlønn	116 702	132 063	15 361	375 033	369 598	-5 435
- Institutter	-1 029	3 427	4 456	17 916	17 916	0
- Institutter - forskningstiltak	-4 933	5 109	10 042	28 934	28 934	0
- Utvalg	5 735	6 100	365	11 179	11 179	0
- Eksamen (sensur og adm.)	1 858	1 811	-47	15 000	13 000	-2 000
- Styret - honorar og drift	-150	155	305	2 223	1 960	-263
- Driftsmidler forvaltet av administrative enheter, ikke bygningsrelatert	22 690	25 135	2 445	79 665	79 175	-490
Sum drift, ikke bygningsrelatert	24 170	41 737	17 567	154 917	152 164	-2 753
- Husleie / drift leide bygg	26 995	28 629	1 634	85 721	85 721	0
INVESTERINGER:						
- Investeringer IT - kortsiktig	777	801	24	9 631	9 631	0
- Investeringer eiendom - kortsiktig	134	2 699	2 565	8 100	8 100	0
- Investeringer IT - langsiktig	1 970	2 000	30	26 205	26 205	0
- Investeringer eiendom - langsiktig	1 134	11 820	10 686	35 461	35 461	0
STRATEGISKE SATSNINGER / PROSJEKTRETTEDE TILTAK:						
- Prosjektrettede tiltak	2 056	5 113	3 057	18 848	18 048	-800
Sum drift	57 236	92 799	35 563	338 883	335 330	-3 553
Sum fastlønn og drift	173 938	224 862	50 924	713 916	704 928	-8 988
Underforbruk (+) / overforbruk (-)	24 967	-28 127		-123 472	-113 108	

Med unntak av tabellen over er tabellverket samt forklaringer etc. samlet i vedlegg 1.

1. Bevilgningsfinansiert virksomhet (BFV) – regnskap pr. 30.04.22

Som tabellen ovenfor viser, er det ved utløpet av 1. tertial 2022 benyttet 173,9 mill. kr. mot budsjett 224,9 mill. kr. Mottatt bevilgning fra departementet i perioden var 194,9 mill. kr. mot budsjettet 193,5 mill. kr. Avviket skyldes en tilleggsbevilgning på 1,3 mill. kr. som skal benyttes til tiltak for å opprettholde studieprogresjonen. Ved utgangen av 1. tertial er deler av tilleggsbevilgningen benyttet, og resten er planlagt benyttet i løpet av høstsemesteret. I tillegg har bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA) generert 4 mill. kr. i dekningsbidrag. Dette beløpet representerer den andelen av nettoeffekten av belastede indirekte kostnader og tilførte egenandeler i prosjektene som disponeres sentralt. Instituttens andel er 0,2 mill. kr.

Fastlønnsbudsjettet viser et underforbruk pr. 1. tertial på 15,4 mill. kr. På grunn av en forsinket belastning av egenfinansiering i et prosjekt, er derfor underforbruket ikke reelt.

Korrigert for dette periodiseringsavviket, er det reelle avviket et underforbruk på ca. 2,5 mill. kr. Som en følge av dette vil avvikene knyttet til fagstab og stipendiater bli eliminert. Det samlede driftsbudsjettet (inkl. investeringer og prosjekttrettede tiltak) viser et underforbruk på 35,6 mill. kr. Basert på tilbakemeldinger fra enhetene skyldes det meste av avviket periodiseringsavvik, eller at pandemien fortsatt har lagt en viss begrensning på aktivitetsnivået. De største avvikene er knyttet til forskningstiltak ved instituttene og diverse planlagte ombygginger vedtatt i investeringsplanen. Erfaringsmessig er det betydelig risiko for at tappt aktivitet i løpet av årets første måneder ikke lar seg innhente i løpet av årets siste tertial.

2. Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

Regnskap pr. 30.04.22 og Prognoser 2022

BOA består av forskningsprosjekter, i hovedsak finansiert av NFR og EU, samt aktiviteter i regi av NHH Executive (NHHE). Med unntak av NHHE genererer ikke denne virksomheten overskudd, men gir et dekningsbidrag til den bevilgningsfinansierte delen av virksomheten.

NHH Executive (NHHE)

Budsjettert inntekt av periodens aktivitet ved NHHE er 26,6 mill. kr. Noen EMBA-programmene har startet opp med færre studenter enn budsjettert, mens bedriftsinterne programmer har gitt en høyere inntekt enn budsjettert. Til sammen bidrar dette til at periodens inntekter er noe lavere enn budsjett. Samtidig er også direkte lønns- og driftskostnadene tilsvarende lave. Felleskostnader er også lavere enn budsjettert som følge av forskyvning i markedsføringskostnader og en ubesatt stilling. Periodens resultat er derfor høyere budsjettert. Budsjettoppnåelsen vil i stor grad bli påvirket av interessen for nye EMBA programmer som startes opp til høsten. Prognostiserte inntekter og resultat på årsbasis settes derfor lik budsjett. Se vedlegg 2 for en mer detaljert beskrivelse av aktivitetene i regi av NHHE.

Øvrig oppdrags- og bidragsvirksomhet

Budsjettet som ble vedtatt av styret i desember i 2021, forutsatte samlede inntekter på 103,6 mill. kr. basert på eksisterende kontrakter. Nye kontrakter inngått pr. 1. tertial, hovedsakelig med Norges Forskningsråd, har bidratt til en liten økning i budsjettet til 106,6 mill. kr. Forsinkelser i planlagte forskningsaktiviteter gjør at periodisert inntekt må forventes å bli en del lavere enn kontraktbeløp ved utgangen av 2022. Det er noen forsinkelser i rekruttering av prosjektansatte, men det forventes ikke store avvik på årsbasis. Det forventes derfor ikke at nivået på dekningsbidrag til disposisjon sentralt vil bli vesentlig påvirket, og derfor er prognosen satt til 4 mill. kr. som budsjettert.

3. Bevilgningsfinansiert virksomhet (BFV) - Prognoser 2022

Prognoser for fastlønnsbudsjettet er utarbeidet ved økonomiavdelingen og kvalitetssikret mot HR-avdelingen og de enkelte institutter. Prognoser for øvrige budsjettområder innenfor BFV er utarbeidet på bakgrunn av innspill fra de respektive budsjettansvarlige.

Prognosen for fastlønnsbudsjettet viser et samlet underforbruk på 5,4 mill. kr. Underforbruket er nesten jevnt fordelt mellom lønnsrammene for fagstab og administrative enheter. Basert på årets lønnsoppgjør, er det estimert at effekten av årets lønnsjusteringer vil bli 1,5 mill. kr. høyere enn budsjett. Usikkerheten i prognosene ligger i lønnsjusteringene og antall egenfinansierte årsverk i prosjektene. Med et økende antall eksterntfinansierte prosjekter, vil

det være en viss usikkerhet knyttet til hvor mange egenfinansierte årsverk NHH må bidra med på årsbasis.

For driftsbudsjettet rapporterer de fleste enheter om redusert aktivitetsnivå som følge av pandemiens ettervirkninger. Det er også noen periodiseringsavvik. Siden det fortsatt en del måneder igjen av året, er de fleste enheter optimistiske med hensyn til at aktivitet som ikke er gjennomført ved utgangen av 1. tertial skal gjennomføres i de resterende måneder av 2022. Det er allikevel noen kjente avvik ved utgangen av 1. tertial som forventes å gi en kostnadsreduksjon på 3,6 mill. kr. på årsbasis. Dette er relatert til følgende aktiviteter: i) innføring av ny ordning for eksamenssensur vil likevel ikke bli innført i år, ii) innbetaling fra Sammen knyttet til en tidligere ombygging på Hatleberg, iii) ordningen med koronahotell videreføres ikke og iv) forsinkelser i prosjektet som skal innføre nytt saksbehandlings- og arkivsystem i UH-sektoren.

Samlet prognose anslår et underforbruk på driftsbudsjettet på 3,6 mill. kr. Sammenlignet med faktisk underforbruk på nærmere 35,6 mill. kr. ved utgangen av 1. tertial, synes prognosen vel optimistisk. Det kan blant annet påpekes at dersom instituttene gjennomfører sin aktivitet på samme nivå som tidligere «normalår», vil samlet driftskostnad for instituttene bli ca. 8,5 mill. kr. Dersom heller ikke avviket på 10 mill. kr. som har oppstått ved forskningstiltakene blir innhentet, vil underforbruket øke til 23 mill. kr.

På grunn av leveringsproblemer for både IT-utstyr og materialer, er det også en viss risiko for forsinkelser i planlagte investeringer

På grunn av en viss usikkerhet i prognosene, anbefales det ikke noen budsjettjusteringer for resten av året.

4. Oppsummering

Den økonomiske situasjonen for høyskolen vurderes som meget tilfredsstillende, og kostnadskontrollen er god.

Underforbruk på fastlønnsbudsjettet ser ut for å bli vesentlig mindre enn det har vært de senere år på grunn av en økende utnyttelse av lønnsrammene for fagstaben.

Det er som nevnt ovenfor til dels stor risiko knyttet til om man vil lykkes i å øke aktivitetsnivået i de resterende månedene av 2022 slik at tapt aktivitet de første månedene innhentes.

Ved utgangen av 1. tertial var høyskolens samlede avsetninger relatert til bevilgningen 138,1 mill. kr. Dette utgjør 24% av årets bevilgning, hvorav 10% ikke er knyttet til påbegynte eller planlagte investeringer. Dette innebærer at aktivitetsnivået må økes betraktelig for å redusere nivået til 5%.

Vedlegg:

1. Økonomirapport pr. 1. tertial 2022 – utvidet omtale
2. Tekst NHHE – U.off. Offl § 23 første ledd
3. Regnskap pr. 1. tertial 2022 til KD

Sak 28/22 Vedlegg 1

VEDLEGG 1 til Økonomirapport pr. 1. tertial 2022

	Regnskap 30.04.22	Budsjett 30.04.22	Avvik budsjett - regnskap	Årsbudsjett 2022	Prognose 2022 - pr. 30.04.22	Avvik prognose - årsbudsjett	Årsverk 2022 budsjett	Årsverk 2022 prognose april
Tall i 1.000 kr.								
- Årets bevilgning fra KD	194 897	193 521	-1 376	580 794	582 170	1 376		
- Dekningsbidrag BOA	4 008	3 214	-794	9 650	9 650	0		
Sum årets dekningside	198 905	196 735	-2 170	590 444	591 820	1 376		
- Fagstab	61 467	72 515	11 048	201 970	197 357	-4 613	182,2	177,0
- Administrativ bemanning institutter	5 704	6 163	459	17 063	17 217	154	22,6	21,6
- Stipendiater	15 493	18 956	3 463	53 025	53 014	-11	81,0	81,0
- Administrative enheter	33 551	35 095	1 545	98 725	96 300	-2 425	120,7	117,8
- Lønnsøkning	241		-241	6 000	7 460	1 460		
- Lønnsrefusjoner	-97	-667	-570	-2 000	-2 000	0		
- Endret forpliktelse fleksitid	343		-343	0		0		
- Yrskesskadeforsikring			0	250	250	0		
Sum fastlønn	116 702	132 063	15 361	375 033	369 598	-5 435	406,5	397,4
- Institutter	-1 029	3 427	4 456	17 916	17 916	0		
- Institutter - forskningstiltak	-4 933	5 109	10 042	28 934	28 934	0		
- Utvalg	5 735	6 100	365	11 179	11 179	0		
- Eksamen (sensur og adm.)	1 858	1 811	-47	15 000	13 000	-2 000		
- Styret - honorar og drift	-150	155	305	2 223	1 960	-263		
- Driftsmidler forvaltet av administrative enheter, ikke bygningsrelatert	22 690	25 135	2 445	79 665	79 175	-490		
Sum drift, ikke bygningsrelatert	24 170	41 737	17 567	154 917	152 164	-2 753		
- Husleie / drift leide bygg	26 995	28 629	1 634	85 721	85 721	0		
INVESTERINGER:								
- Investeringer IT - kortsiktig	777	801	24	9 631	9 631	0		
- Investeringer eiendom - kortsiktig	134	2 699	2 565	8 100	8 100	0		
- Investeringer IT - langsiktig	1 970	2 000	30	26 205	26 205	0		
- Investeringer eiendom - langsiktig	1 134	11 820	10 686	35 461	35 461	0		
STRATEGISKE SATSNINGER / PROSJEKTRETTEDE TILTAK:								
- Prosjektrettede tiltak	2 056	5 113	3 057	18 848	18 048	-800		
Sum drift	57 236	92 799	35 563	338 883	335 330	-3 553		
Sum fastlønn og drift	173 938	224 862	50 924	713 916	704 928	-8 988		
Underforbruk (+) / overforbruk (-)	24 967	-28 127		-123 472	-113 108			
Inndekking av overforbruk:								
Ubrukte midler KD	-24 967	28 127		103 583	103 583			
Bevilgning fra KD, øremerket rehabilitering				2 500	2 500			
Overskuddsmidler NHHE				17 389	7 025			
Inndekking overforbruk	-24 967	28 127		123 472	113 108			
Tall i 1 000 kr.	UB 2022	UB 2022		UB 2022	UB 2022			
Ubrukte midler KD	135 600	82 506		7 050	7 050			
Bevilgning fra KD, ombygging arb.plasser studenter	2 500	2 500		0	0			
Overskuddsmidler NHHE	23 013	23 013		5 624	15 988			
Fri virksomhetskapital NHHE	44 091	44 091		44 091	44 091			
Sum avsetninger sentralt	205 204	152 110		56 765	67 129			
Overskuddsmidler NHHE	12 565	11 997		10 330	10 330			
Fri virksomhetskapital NHHE	23 124	23 124		23 124	23 124			
Sum avsetninger enhetene	35 689	35 121		33 454	33 454			
Sum avsetninger	240 893	187 231		90 219	100 583			
Sum avregnet bevilgningsfinansiert aktivitet i % av årets bevilgning	24 %	15 %		1,2 %	1,2 %			

1. Bevilgningsfinansiert virksomhet (BFV) - Regnskap og prognose pr. 1. tertial 2022

Tabellen ovenfor viser at periodens inntekt er høyere enn budsjettert som følge av høyere tilført dekningsbidrag og en ekstrabevilgning på 1,3 mill. kr. for å opprettholde studieprogresjonen. I tillegg kommer NHH til å motta en ekstrabevilgning på inntil kr. 717 000 for å kunne tildele inntil 15 studieplasser for flyktninger fra Ukraina, under forutsetning av at studentene er faglig kvalifisert. Bevilgningen vil trappes opp over fire år. Det har så langt vært meget få henvendelser om ordningen. Derfor er verken inntekter eller kostnader tatt inn i prognosen i denne omgang. Det forventes ikke ytterligere endringer i inntektssiden på årsbasis.

Den nederste delen av tabellen viser samlede reserver til disposisjon for NHH ved utgangen av 1. tertial. Instituttene har i tråd med budsjett, benyttet deler av sine midler. På grunn av et betydelig budsjettavvik i årets første måneder, har avsetningene knyttet til bevilgningen fra KD økt med 24,9 mill. kr. mot en budsjettert reduksjon på 28,1 mill. kr. Avsetninger relatert til bevilgningsfinansiert aktivitet, målt i prosent av årets bevilgning, er ved utgangen av 1. tertial 24% fordelt med 14/10 mellom investeringer og andre formål. Prognosen, som er relativt optimistisk, viser at avsetningsnivået vil bli betydelig redusert mot slutten av året. Det er i saksfremlegget pekt på at det er usikkert om underforbruket ved instituttene vil reduseres slik som prognosen indikerer. Dersom utfallet blir at instituttene benytter samme beløp til drift som i et normalår (8,5 mill. kr.) og dersom underforbruket knyttet til forskningstiltak er det samme som ved utgangen av 1. tertial (10 mill. kr.), vil det samlede underforbruket i forhold til budsjett knyttet til fastlønn og drift nærme seg 28 mill. kr. Dersom dette underforbruket blir høyere enn 38 mill. kr., vil avsetningene overstige 5%.

Fastlønnsbudsjettet viser et underforbruk på 15,4 mill. kr. ved utgangen av 1. tertial, men på grunn av et periodiseringsavvik er det reelle avviket ca. 2,9 mill. kr. fordelt med mindre avvik ved alle enheter.

Prognosen for året viser et samlet underforbruk på 5,4 mill. kr.

Prognostisert underforbruk ved fagstaben er 4,6 mill. kr. Med unntak av FSK, forventes instituttene på årsbasis å ha bortimot full utnyttelse eller benytte seg av muligheten for overtrekk av lønnsrammen målt i antall årsverk. Det er i tillegg budsjettert med fire årsverk som er ufordelt, hvorav 0,2 forventes benyttet. Prognose for inneværende år er 177 årsverk mot budsjettert 182,2 årsverk, og dette er på linje med reell utnyttelse i 2021. I prognosen er det også tatt høyde for egenfinansiering av årsverk og frigjorte lønnsmidler knyttet til prosjektene som føres etter TDI-modellen. Totalt er det beregnet at disse utgjør 15,4 årsverk. Dette er på samme nivå som 2021. Antall årsverk knyttet til variable ansatte som eksterne sensorer og gjesteforelesere er estimert til ca. fire årsverk.

Administrativ bemanning ved instituttene er blitt styrket med et årsverk i 2022. Underforbruk på grunn av ledighet ved turnover, gjør at forventet antall årsverk blir 21,6. Overforbruk målt i kroner oppstår fordi det i perioder har vært behov for å leie inn vikarer fra vikarbyrå.

Antall stipendiatårsverk forventes å bli som budsjettert, med et forbehold at om syke- eller foreldrepermisjon i løpet av året vil bidra til at antall årsverk blir noe lavere. I prognosen forutsettes at 12 årsverk overføres som egenandel i eksternfinansierte prosjekter.

Ved administrative enheter forventes det at antall årsverk blir lavere enn budsjettert. Alle ledige stillinger vil bli besatt, men forsinkelser i rekrutteringene medfører et lavere antall årsverk. Det er i prognosen også tatt høyde for at 3,4 administrative årsverk tilknyttet FAIR og DIG finansieres av sentrale lønnsmidler.

Budsjettert beløp på 6 mill. kr. til lønnsjustering er basert på beregnet gjennomsnittlig lønnsøkning tidligere år. Det er hittil i år foretatt lokale lønnsjusteringer som forventes å gi en årseffekt på 0,6 mill. kr. Basert på rammen for lønnsoppgjøret i staten, som er 3,8%, og en forutsetning om at denne

lønnsjusteringen få effekt fra og med mai 2022 er det gjort en foreløpig beregning som indikerer at effekten vil bli 6,9 mill. kr. Samlet prognose for årets lønnsjusteringer er derfor 7,5 mill. kr.

Mottatte refusjoner varierer over året, og selv om mottatte refusjoner ved utgangen av 1. tertial er lavere enn budsjettet, er det allikevel valgt å beholde budsjettet beløp som prognose.

Fra og med 2017 er sektoren pålagt å føre en avsetning for forpliktelse knyttet til fleksitid og ikke benyttede feriedager i regnskapet. Det har siden den tid vært en jevn økning i denne avsetningen, men med en reduksjon ved utgangen av 2021. Forpliktelser knyttet til opparbeidet fleksitid har imidlertid økt siden årsskiftet. På grunn av usikkerhet i hvordan dette vil utvikle seg resten av året, er det i prognosen antatt at nivået på begge avsetninger vil være uendret i 2022, og at det ikke vil oppstå noen resultatmessig effekt av disse avsetningene i inneværende år.

Driftsbudsjettet viser et samlet underforbruk på 35,6 mill. kr. Det er et underforbruk knyttet til *faglige aktiviteter* inkludert utvalgene på 14,9 mill. kr., en økning på 4,3 mill. kr. sammenlignet med 1. tertial 2021. Store deler av disse midlene er bundet opp til aktiviteter som styres av den enkelte vitenskapelig ansatte, og det kan i noen tilfeller være vanskelig å forutse om aktivitetene vil bli gjennomført i samsvar med opprinnelig plan. Instituttene mottar dessuten midler til gruppeundervisning fra utdanningsutvalget på begynnelsen av året som skal benyttes i løpet av hele året. Dette forklarer 1,5 mill. kr. av avviket. Instituttene legger foreløpig til grunn at redusert aktivitet hittil i år vil bli tatt igjen i løpet av årets resterende måneder. Ubrukte midler ved instituttene ved utgangen hvert kalenderår har blitt forklart med at det er utsatt aktivitet som skal gjennomføres i det påfølgende år. Det har også historisk sett vært slik at størrelsen på overførte midler har vokst litt fra år til år, og dermed bidratt til at instituttenes samlede budsjetter har økt tilsvarende. I et normalår benytter instituttene ca. 8,5 mill. kr. til drift, omtrent det beløpet som tildeles i friske midler hvert år. I 2021 var påløpte kostnader 6,4 mill. kr., og ubrukte midler 11,4 mill. kr. For å unngå ytterligere økning i instituttenes samlede driftsbudsjett, ble det satt et tak på overførte ubrukte midler på 9,2 mill. kr. Det er for tidlig å si hvor mye aktivitetsnivået vil øke mot slutten av året, men det er grunn til å tro at påløpte driftskostnader vil være nærmere et normalår (8,5 mill. kr.) enn budsjett (17,9 mill. kr.). Budsjettet for forskningstiltak har økt med 10 mill. kr. i forhold til 2021 som følge av overføring av ubrukte midler i tillegg til nye midler tilført gjennom 2021. Samme utvikling har fortsatt i 2022. Tilførte midler hittil i år er 4,9 mill. kr. Når dette kommer på toppen av årets budsjett på 28,9 mill. kr. har midler til forskningstilta nå økt til ca. 35 mill. kr. Det er derfor grunn til å ta forbehold om at det også i år vil oppstå et stort underforbruk ved instituttene.

Ved utgangen av 1. tertial er det kun et mindre avvik mellom regnskap og budsjett ved *utvalgene*. Utvalgene administrerer en del ordninger som innebærer videreformidling av midler på bakgrunn av søknader fra instituttene. Det derfor vanskelig å forutsi hvordan kostnaden vil påløpe gjennom året, men utvalgene melder at det mest sannsynlige utfallet er at årets budsjett vil bli oppfylt.

Påløpte kostnader knyttet til *eksamen* pr 1. tertial, reflekterer kun i liten grad vårsemesterets eksamener ettersom disse hovedsakelig gjennomføres etter april. Det forutsettes derfor foreløpig ingen budsjettavvik på årsbasis. Årets budsjett for eksamenssensur ble økt med 3 mill. kr. sammenlignet med tidligere år for å ta høyde for økt antall studenter og ny ordning med to sensorer på alle eksamener fra og med høstsemesteret. Denne ordningen vil bli utsatt til ny UHR-lov vedtas i 2023, og kostnaden i inneværende år forventes derfor å bli ca. 2 mill. kr. lavere enn budsjettet.

Underforbruk knyttet til *driftsmidler forvaltet av administrative enheter* er 2,4 mill. kr., en reduksjon på 4,2 mill. kr. sammenlignet med 1. tertial 2021. Innenfor avdelingenes grunnbudsjett går aktiviteten som planlagt. Det er imidlertid lavere aktivitet enn ønsket knyttet til strategiske tiltak og kompetanseheving. Avdelingene er allikevel optimistiske til at det meste av tapt aktivitet hittil skal kunne hentes inn igjen i løpet av årets siste måneder. Det er foreløpig meldt om kun ett tiltak som vil bli avvirket, og det er koronahotell for studentene. Dette gjenspeiles i prognosen med en kostnadsreduksjon på ca. 0,5 mill. kr.

Kostnadene knyttet til husleie og drift av bygninger er 1,6 mill. kr. lavere enn budsjett. Dette skyldes lavere strømkostnad i tillegg til lavere omfang av variabelt renhold og vakthold. I forkant av rehabiliteringen anslo Statsbygg at rehabilitert bygningsmasse ville bli betydelig mer strømeffektiv. Dette er det foreløpig ikke tatt høyde for i budsjettet, og utviklingen for resten av året vil gi en indikasjon på om dette er tilfellet. Det antas foreløpig at kostnadene vil bli som budsjettet.

Investeringsbudsjettet viser et underforbruk på til sammen 13,3 mill. kr., i hovedsak relatert til investeringer i oppgradering av lokaler og anskaffelser av inventar og utstyr. Det har vært behov for å utsette noen av de planlagte investeringene, men det er fortsatt en ambisjon om å få gjennomført alle investeringer i henhold til opprinnelig investeringsplan. Det er allikevel en risiko knyttet til forsinkelser i leveranser av både materiell og IT-/AV-utstyr.

Det er et underforbruk på 3,1 mill. kr. knyttet til prosjektrettede tiltak. Av dette er 1,8 mill. kr. relatert til avsatte midler til egenfinansiering i forskningsprosjekter. Aktiviteten i prosjektene er bestemmende for når kostnaden påløper, og hittil er ikke kostnader påløpt i samme takt som budsjett. Det er til sammen avsatt 2,3 mill. kr. til implementering av nytt felles sak-/arkivsystem for hele sektoren. Prosjektet er allerede forsinket, og nye forsinkelser er varslet. Det må foretas en vurdering av hvor mye av årets budsjettmidler som må videreføres til neste år. Det er imidlertid allerede nå klart at avsatte midler til systemarkitekt ikke vil bli benyttet. Prognostiserte kostnader er derfor redusert med 0,8 mill. kr. Øvrige prosjekter har kun mindre avvik, og forventes å bli gjennomført innenfor budsjett.

Ny strategi for perioden 2022-2025 er nå vedtatt, men siden denne ikke var klar når budsjettet for 2022 ble vedtatt, ble det avsatt midler til strategiske satsninger basert på satsingsområdene i forrige strategiperiode. Disse midlene er fordelt mellom ulike enheter og diverse prosjektrettede tiltak. Tabellen nedenfor gir en samlet oversikt over hvilke midler som er bevilget, og hvilke kostnader som er påløpt i foregående år og hittil i 2022.

(tall i 1 000 kr.)	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2020	Budsjett 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Regnskap 30.04.22	Budsjett 2022
Faglig fornyelse og relevans	1 557	2 894	1 736	2 600	1 981	2 700	804	2 700
Fremragende læringsmiljø og pedagogikk	431	480	1 551	1 530	5 785	6 000	693	6 000
Forskning på toppnivå	7 519	9 670	6 563	11 482	7 421	11 500	696	11 500
Avtrykk i samfunnet / alumniarbeid	2 550	2 550	771	2 790	2 112	3 800	439	3 800
Systematisk digitalisering	1 558	1 344	2 655	4 505	4 114	4 850	431	4 850
Studentrekrutteringsarbeid			281	874	854	1 160	0	1 160
Kompetanseheving ansatte			530	1 849	294	1 900	309	1 900
Sum	13 615	16 938	14 087	25 630	22 561	31 910	3 372	31 910

2. Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) - Regnskap pr. 1. tertial 2022 og Prognoser 2022

NHH Executive (NHHE)

En nærmere omtale av regnskap og prognose er gitt i vedlegg 2.

Øvrig oppdrags- og bidragsvirksomhet

Eksternfinansiert aktivitet er fortsatt økende. I tabellen nedenfor vises en oversikt over BOA-prosjekter pr. finansieringskilde. Oversikten er i samsvar med tilsvarende tall i note 1 i eksternregnskapet.

Budsjettet inntekt for 2022 basert på inngåtte kontrakter ved årets begynnelse var 103,6 mill. kr. Tilsvarende tall ved inngangen til 2021 var 76,7 mill. kr. Nye kontrakter mottatt pr. 1. tertial, har bidratt til en økning i budsjettet til 106,6 mill. kr.

Periodisert inntekt er ca. 31 mill. kr. ved utgangen av 1. tertial. På grunn tidligere omtalt forsinkelse i

postering av egenfinansiering i et prosjekt, er reell periodisert inntekt ca. 18 mill. kr. Dette er en del lavere enn det man skulle forvente i forhold til budsjettert inntekt på årsbasis. Ved jevn aktivitet, burde periodisert inntekt vært ca. 36 mill. kr. Avviket er jevnt fordelt på de fleste prosjekter. I tillegg Avvikene skyldes utsatt eller redusert aktivitet, forsinkelser i ansettelser og permisjoner for prosjektansatte.

	Bokført inntekt pr. 1. tertial 2022	Års- budsjett inntekt 2022 (april 2022)	Års- budsjett inntekt 2022 (des. 2021)	Års-budsjett inntekt 2021 (des. 2021)
Tall i 1.000 kr.				
Sum stalige etater	-3 737	2 983	2 963	2 671
FAIR - diverse prosjekter	7 498	37 634	37 634	36 658
Øvrige NFR-prosjekter	19 871	34 776	33 519	23 206
Sum NFR	27 369	72 410	71 153	59 864
Sum kommunale og fylkeskommunale etater	0	1 500	1 500	0
Sum organisasjoner og stiftelser	359	2 375	2 025	2 525
Sum næringsliv og privat	-2 142	7 070	7 070	7 370
Sum andre bidragsyttere	747	1 228	1 229	1 965
FAIR - diverse prosjekter	660	4 377	4 377	9 243
Øvrige EU-prosjekter	1 139	4 700	3 394	964
Sum forskningsprosjekter EU	1 799	9 077	7 771	10 207
Sum gaver og gaveforsterkninger	6 498	9 929	9 929	11 691
Sum tilskudd	30 893	106 572	103 640	96 293
Inntekt div. konferanser	123	140		307
Annen inntekt	43	258		85
Sum øvrige inntekter	166	398	0	392
SUM BOA	31 059	106 970	103 640	96 685

Det er til sammen belastet 9,6 mill. kr. i indirekte kostnader for denne perioden i prosjektene. Av dette er 7,1 mill. kr. tilbakeført som egenfinansiering. I løpet av 1. tertial har ca. 20 årsverk vært utført i prosjektene, hvorav 10 årsverk egenfinansiering. Estimert antall egenfinansierte årsverk på årsbasis er 28.

Sak 28/22 Vedlegg 2

Dokumentet er unntatt offentlighet.

Tittel: Tekst NHHE

Tilgangskode: Unntatt offentlighet

Paragraf: Offl § 23 første ledd

Sak 28/22 Vedlegg 3

REGNSKAP 1. TERTIAL 2022

NORGES HANDELSHØYSKOLE

Avdeling for økonomi

NHH

CEMS

Resultatregnskap

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Org.nr: 974789523

Beløp i 1000 kroner

	Note	30.04.2022	30.04.2021	31.12.2021
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	1	203 994	187 159	546 492
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	30 893	16 304	70 291
Inntekt fra gebyrer	1	0	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	24 116	27 257	74 641
Andre driftsinntekter	1	1 423	803	4 042
<i>Sum driftsinntekter</i>		260 426	231 522	695 465
Driftskostnader				
Varekostnader		0	0	0
Lønnskostnader	2	159 611	147 530	438 760
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	7 464	5 614	19 848
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	5 928	0	0
Andre driftskostnader	3	63 273	74 859	206 745
<i>Sum driftskostnader</i>		236 276	228 004	665 353
Driftsresultat		24 150	3 518	30 112
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	6	60	284	438
Finanskostnader	6	43	74	277
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		17	210	161
Resultat av periodens aktiviteter		24 167	3 728	30 273
Avregninger og disponeringer				
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	-24 167	-3 728	-21 576
Disponering av periodens resultat (til virksomhetskaper)	8	0	0	-8 698
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		-24 167	-3 728	-30 273
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9	0	0	0
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	9	0	0	0
<i>Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Tilskudd til andre	10	0	0	0
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		0	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0	0

Balanse

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Beløp i 1000 kroner

	Note	30.04.2022	31.12.2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	4	567	6 010
Immaterielle eiendeler under utførelse	4	0	0
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		567	6 010
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	5	16 652	15 650
Maskiner og transportmidler	5	1 167	1 243
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	79 074	83 581
Anlegg under utførelse	5	0	0
Infrastruktureiendeler	5	0	0
<i>Sum varige driftsmidler</i>		96 893	100 473
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	11	595	595
Obligasjoner		0	0
Andre fordringer	11A	0	0
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		595	595
Sum anleggsmidler		98 055	107 078
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	12	0	0
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer	13	3 285	14 105
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16	1 118	34
Andre fordringer	14	36 739	32 395
<i>Sum fordringer</i>		41 142	46 534
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	400 272	390 185
Bankinnskudd for gaver og gaveforsterkninger	17	9 663	9 663
Andre bankinnskudd	17	0	0
Kontanter og lignende	17	0	0
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		409 935	399 848
Sum omløpsmidler		451 076	446 382
Sum eiendeler drift		549 131	553 460
IV Fordringer vedrørende innkrevningsvirksomhet og andre overføringer			
Fordringer vedrørende innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten	9	0	0
<i>Sum fordringer vedrørende innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Sum eiendeler		549 131	553 460

Balanse

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Beløp i 1000 kroner

	Note	30.04.2022	31.12.2021
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Innskutt virksomhetskapi tal	8	0	0
Opptjent virksomhetskapi tal	8	67 810	67 810
Sum virksomhetskapi tal		67 810	67 810
II Avregninger			
Avregnet bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	180 240	156 073
Sum avregninger		180 240	156 073
III Utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	4, 5	97 386	106 483
Ikke inntektsført bevilgning	15 III	2 500	2 500
Sum utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)		99 886	108 983
Sum statens kapital		347 936	332 866
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		20 572	43 334
Skyldig skattetrekk		22 041	23 136
Skyldige offentlige avgifter		16 636	16 293
Avsatte feriepenger		49 854	36 794
Ikke inntektsført tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	15 II	37 123	59 653
Mottatt forskuddsbetaling	16	8 932	5 101
Annen kortsiktig gjeld	18, 20	46 037	36 283
Sum kortsiktig gjeld		201 195	220 594
Sum gjeld		201 195	220 594
Sum statens kapital og gjeld drift		549 131	553 460
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Ikke utbetalt bevilgning mottatt til tilskuddsforvaltning	10B	0	0
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		0	0
Sum statens kapital og gjeld		549 131	553 460

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Kontantstrømoppstilling for nettobudsjetterte virksomheter (direkte modell)

Beløp i 1000 kroner	Note	30.04.2022	31.12.2021	Budsjett 2022T1
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter				
Innbetalinger				
innbetalinger av bevilgning fra fagdepartementet (nettobudsjetterte)		194 897	573 345	194 897
innbetalinger av bevilgninger fra andre departementer (nettobudsjetterte)		0	0	0
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		46 353	56 820	27 098
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser		0	0	0
innbetalinger av tilskudd og overføringer		8 184	44 531	28 295
innbetaling av refusjoner		0	0	0
innbetalinger knyttet til konsortie-/samarbeidsavtaler		0	0	0
andre innbetalinger		179	35 215	6 621
Sum innbetalinger		249 613	709 912	256 911
Utbetalinger				
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		145 380	429 402	177 222
utbetalinger for kjøp av varer og tjenester		84 806	187 421	94 567
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		1 157	-1 291	0
utbetalinger og overføringer til andre statsetater		0	0	0
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter		0	0	0
andre utbetalinger		3 874	-297	0
Sum utbetalinger		235 216	615 236	271 788
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*		14 397	94 676	-14 877
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
innbetalinger ved salg av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (+)		0	37	0
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (-)		-4 296	-46 701	-16 621
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler (+)		0	0	0
utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler (-)		0	0	0
innbetalinger ved salg av obligasjoner og andre fordringer (+)		0	0	0
utbetalinger ved kjøp av obligasjoner og andre fordringer (-)		0	0	0
innbetalinger av utbytte (+)		0	0	0
innbetalinger av renter (+)		9	18	0
utbetalinger av renter (-)		-8	-18	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-4 294	-46 664	-16 621
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
innbetalinger av virksomhetskapi tal (+)		0	0	0
tilbakebetalinger av virksomhetskapi tal (-)		0	0	0
utbetalinger av utbytte til statskassen (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0	0
Kontantstrømmer knyttet til overføringer				
innbetalinger fra fagdepartementet til tilskudd til andre (+)		0	0	0
innbetalinger fra andre departement til tilskudd til andre (+)		0	0	0
innbetalinger fra andre virksomheter til tilskudd til andre (+)		0	0	0
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter (-)		0	0	0
skatter, avgifter og gebyrer direkte til statskassen (+)		0	0	0
avregning med statskassen vedrørende innkreivingsvirksomhet (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer		0	0	0
Effekt av valutakursendringer på konanter og kontantekvivalenter (+/-)		-16	-161	0
Netto endring i konanter og kontantekvivalenter (+/-)		10 087	47 852	-31 498
Beholdning av konanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		399 848	351 996	0
Beholdning av konanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		409 935	399 848	-31 498

* Avstemming			
	Note	30.04.2022	31.12.2021
avregning av bevilgningsfinansiert aktivitet		24 167	21 576
disponering av periodens resultat (til virksomhetskapital)		0	8 698
bokført verdi avhendede anleggsmidler		0	0
ordinære avskrivninger		7 464	19 848
nedskrivning av anleggsmidler		5 928	0
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)		-4 296	-46 701
endring i statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler		-9 097	26 854
endring i ikke inntektsført bevilgning		0	0
endring i beholdninger av varer og annet driftsmateriell		0	0
endring i kundefordringer		10 821	-8 144
endring i leverandørgjeld		-22 761	19 769
endring i ikke inntektsført tilskudd og overføringer		-22 530	9 456
effekt av valutakursendringer		16	161
poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter		4 294	46 664
poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer		0	0
endring i andre tidsavgrensningposter		20 390	-3 503
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*		14 397	94 676

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Prinsippnote for bevilgningsoppstilling

Årsregnskapet for statlige forvaltningsorganer med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettbudsjetterte virksomheter) er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og tilleggskrav fastsatt av Kunnskapsdepartementet.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til bestemmelsenes punkt 3.7.1. Nettbudsjetterte virksomheter får bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet innbetalt på sin bankkonto. Beholdninger på virksomhets oppgjørskonto i Norges Bank overføres til nytt år.

Bevilgningsoppstillingen omfatter perioden fra 1. januar til den aktuelle balansedagen.

Bevilgningsoppstillingens del I viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i henhold til tildelingsbrev og hvilke utbetalinger som er registrert i statens konsernkontosystem. Utbetalingene er knyttet til og avstemt mot tildelingsbrevene og er satt opp etter inndelingen Stortinget har fastsatt for budsjettet og de spesifikasjonene som er angitt i tildelingsbrevene.

Bevilgningsoppstillingens del II omfatter det som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser saldo og likvidbevegelser på virksomhetens oppgjørskonto og øvrige konti i Norges Bank. Beholdningene rapportert i likvidrapporten er avstemt mot statens konsernkontosystem og øvrige beholdninger i Norges Bank.

Bevilgningsoppstillingens del III viser alle finansielle eiendeler som virksomheten er ført opp med i statens kapitalregnskap. Beholdningene i statens kapitalregnskap er basert på at transaksjonene er ført med verdien på betalingstidspunktet. Verdien på balansedagen er satt til historisk kostpris på transaksjonstidspunktet.

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Oppstilling av bevilgningsrapportering for 2022 for nettobudsjetterte virksomheter pr. 30.04.2022

Del I

Samlet utbetaling i henhold til tildelingsbrev

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet utbetaling
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler	194 897
273	Kunnskapssektorens tjenesteleverandør	50	Virksomhetskostnader	0
275	Tiltak for høyere utdanning og forskning	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70	0
275	Tiltak for høyere utdanning og forskning	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	0
275	Tiltak for høyere utdanning og forskning	70	Tilskudd, kan nyttes under post 21	0
Sum på kapitler og poster under programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoler				194 897
2xx	Formålet/virksomheten			0
2xx	Formålet/virksomheten			0
2xx	Formålet/virksomheten			0
Samlet sum på kapitler og poster under programområde 07 Kunnskapsdepartementet				194 897
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx		0
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx		0
Sum utbetalinger på andre kapitler og poster i statsbudsjettet				0
Sum utbetalinger i alt				194 897

DEL II

Beholdninger rapportert i likvidrapport ¹⁾	Note	Regnskap 30.04.2022
Oppgjørskonto i Norges Bank		
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	17	390 185
Endringer i perioden (+/-)		10 087
Sum utgående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	17	400 272
Øvrige bankkonti Norges Bank²⁾		
Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank	17	9 663
Endringer i perioden (+/-)		0
Sum utgående saldo på øvrige bankkonti i Norges Bank	17	9 663

Del III

Beløp i 1 000 kroner

Beholdninger på konti i kapitalregnskapet

Konto	Tekst	Note	30.04.2022	31.12.2021	Endring
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	400 272	390 185	10 087
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		9 663	9 663	0

1) Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningen spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.

2) Oversikten skal omfatte andre konti som virksomheten har i Norges Bank. Som eksempel nevnes gavekonti.

<

Virksomhet: Norges Handelshøyskole**Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter**

Beløp i 1000 kroner

	30.04.2022	30.04.2021	Budsjett 2022T1
<i>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>			
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	194 897	192 825	193 598
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd (-)	-4 296	-11 280	-16 621
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	7 464	5 614	13 392
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	5 928	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0	0
- periodens tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet ¹⁾	0	0	0
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	203 994	187 159	190 369
<i>Inntekt fra bevilgninger fra andre departement</i>			
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement ¹⁾	0	0	0
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning /driftstilskudd (-)	0	0	0
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0	0
- tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0	0
Sum inntekt fra bevilgninger fra andre departement	0	0	0

1) Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.

Sum inntekt fra bevilgninger (linje RE.1 i resultatregnskapet)	203 994	187 159	190 369
<i>Gebyrer og lisenser^{1) 2)}</i>			
Gebyrer	0	0	0
Lisenser	0	0	0
Sum inntekt fra gebyrer (linje RE.2 i resultatregnskapet)	0	0	0

1) Vesentlige inntekter av denne typen skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Dette avsnittet skal bare brukes når gebyrene eller lisensene skal klassifiseres som driftsinntekt for institusjonen. 2) Dersom institusjonen krever inn gebyrer eller mottar midler knyttet til lisenser på vegne av staten og som skal overføres til statskassen, skal slike midler klassifiseres som innkrevingsvirksomhet og presenteres i avsnittet for innkrevingsvirksomhet i resultatregnskapet og spesifiseres i note 9.

<i>Tilskudd og overføringer fra statlige etater¹⁾</i>			
Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	-3 737	1 509	651
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	-3 737	1 509	651
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	27 370	13 050	23 988
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)			
Periodens netto tilskudd fra NFR	27 370	13 050	23 988
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	23 633	14 559	24 639

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linjene N1.21 skal bare omfatte tilskudd/overføringer som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13. Midler som benyttes til investeringer, skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Oppdragsinntekter og salgs- og leieinntekter skal spesifiseres i de respektive avsnittene nedenfor.

<i>Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet¹⁾</i>			
Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	0	0	0
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	0	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0	1 500
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	358	71	808
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	-2 143	42	3 437
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsyttere	747	4 314	410
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsyttere	-1 037	4 426	6 155
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horisont 2020)	1 799	2 456	1 347
+ periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horisont 2020)	1 799	2 456	1 347
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	0	0	0
+ periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	0	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	762	6 882	7 501

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Avsnittet gjelder bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13.

Inntektsførte gaver og gaveforsterkninger¹⁾

Inntektsførte gaver og gaveforsterkninger	6 499	-5 138	5 308
Sum inntektsførte gaver og gaveforsterkninger	6 499	-5 138	5 308

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.

Sum inntekt fra tilskudd og overføringer (linje RE.3 i resultatregnskapet)	30 893	16 304	37 449
---	---------------	---------------	---------------

Oppdragsinntekter, salgs- og leieinntekter

Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet¹⁾

Statlige etater	3 593	2 864	3 970
Kommunale og fylkeskommunale etater	0	255	0
Organisasjoner og stiftelser	0	0	0
Næringsliv/privat	3 903	2 415	3 100
Andre	0	0	0
Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	7 496	5 535	7 070

1) Avsnittet skal omfatte oppdragsinntekter som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.

Andre salgs- og leieinntekter

Salgsinntekter åpne kurs NHHE	14 832	19 972	16 764
Andre salgsinntekter	667	475	518
Andre leieinntekter	1 121	1 276	905
Sum andre salgs- og leieinntekter	16 620	21 722	18 187

Sum salgs- og leieinntekter (linje RE.5 i resultatregnskapet)	24 116	27 257	25 257
--	---------------	---------------	---------------

Andre driftsinntekter

Gaver som skal inntektsføres	0	0	0
Øvrige andre inntekter	1 423	818	483
Øvrige andre inntekter NHHE	0	-15	0
Øvrige andre inntekter ¹⁾	0	0	0
Sum andre driftsinntekter (linje RE.6 i resultatregnskapet)	1 423	803	483

Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv.¹⁾

Salg av eiendom	0	0	0
Salg av maskiner, utstyr mv	0	0	0
Salg av andre driftsmidler	0	0	0
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner mv. (linje RE.6 i resultatregnskapet)	0	0	0

1) Vesentlige salgstransaksjoner skal kommenteres og det skal angis eventuell øremerking av midlene. Merk at det er den regnskapsmessige gevinst og ikke salgssum som skal spesifiseres under driftsinntekter.

Sum driftsinntekter	260 426	231 522	253 558
----------------------------	----------------	----------------	----------------

	30.04.2022	30.04.2021
Inntekter fra utlandet¹⁾		
Inntekter fra EU	1 799	2 456
Inntekter fra næringsliv	0	0
Inntekter fra organisasjoner og institusjoner	0	0
Inntekter fra universiteter	0	0
Andre inntekter utland	0	154
Sum inntekter fra utland	1 799	2 610

1) Frivillig å fylle ut dette avsnittet

Virksomhet: Norges Handelshøyskole**Note 8 Innskutt og opptjent virksomhetskapi tal (nettobudsjetterte virksomheter)***Beløp i 1000 kroner*

Nettobudsjetterte virksomheter kan ikke etablere virksomhetskapi tal innenfor den bevilgningsfinansierte og bidragsfinansierte aktiviteten, se note 15. Opptjent virksomhetskapi tal tilsvarer dermed resultatet fra oppdragsfinansiert aktivitet.

Universitet og høyskoler kan anvende opptjent virksomhetskapi tal til å finansiere investeringer i randsonevirksomhet. Når virksomhetskapi tal er anvendt til dette formålet, er den å anse som bundet opptjent virksomhetskapi tal, dvs. den kan ikke anvendes til å dekke eventuelle underskudd innenfor den løpende driften.

Innskutt virksomhetskapi tal er kapitalene knyttet til aksjer som ble finansiert av bevilgning på 90-post og som derfor tidligere var klassifisert som aksjer i gruppe 1. Disse aksjene føres nå i gruppe 2 og er overført til den enkelte institusjons virksomhetsregnskap. Innskutt virksomhetskapi tal skal anses som bundet.

<i>Innskutt virksomhetskapi tal:</i>	Beløp
Innskutt virksomhetskapi tal 01.01.2022	0
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	0
Salg av eierandeler i perioden (-)	0
Kjøp av eierandeler i perioden (+)	0
Innskutt virksomhetskapi tal 30.04.2022	0

<i>Bunden opptjent virksomhetskapi tal:</i>	
Bunden opptjent virksomhetskapi tal pr. 01.01.2022	595
Kjøp av aksjer i perioden	0
Bokført verdi solgte aksjer i perioden (-)	0
Reversering av tidligere nedskrivning av aksjer i perioden	0
Nedskrivning av aksjer i perioden (-)	0
Bunden opptjent virksomhetskapi tal 30.04.2022	595

Innskutt og bunden opptjent virksomhetskapi tal 30.04.2022	595
---	------------

<i>Annen opptjent virksomhetskapi tal:</i>	
Annen opptjent virksomhetskapi tal 01.01.2022	67 214
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskapi tal (-)	0
Overført fra periodens resultat	0
Overført til/fra bunden virksomhetskapi tal (+/-)	0
Annen opptjent virksomhetskapi tal 30.04.2022	67 214

Sum virksomhetskapi tal 30.04.2022	67 810
---	---------------

Nettobudsjetterte virksomheter kan eventuelt supplere med ytterligere spesifikasjon og gruppering av opptjent virksomhetskapi tal på egne linjer under oppstillingen. (Gjelder f. eks. virksomheter som fordeler opptjent virksomhetskapi tal til underliggende driftsenheter)

Virksomhet: Norges Handelshøyskole**Note 15 Avregning bevilgningsfinansiert og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)**

Beløp i 1000 kroner

Den andel av ordinære bevilgninger og midler som er inntektsført, men ikke benyttet ved regnskapsavslutningen, er å anse som en forpliktelse. Det skal spesifiseres hvilke formål bevilgningen forutsettes å dekke i påfølgende termin. Vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Det er foretatt følgende interne avsetninger til de angitte prioriterte oppgaver/formål innenfor ordinær bevilgningsfinansiert aktivitet og aktivitet som skal behandles tilsvarende:

Del I: Inntektsførte bevilgninger	Avsetning pr. 30.04.2022	Overført fra virksomhets- kapital	Avsetning pr. 31.12.2021	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet				
<i>Konkrete påbegynte, ikke fullførte driftsoppgaver</i>				
Forskningstiltak institutter	31 218	0	26 285	4 933
Program- og fagutvalg	365	0	0	365
Fastlønn fagstab	10 829	0	0	10 829
Fastlønn stipendiatstillinger	3 459	0	0	3 459
Fastlønn administrativ stab inkl. lønnsjusteringer/-refusjoner	1 073	0	0	1 073
Drift institutter	4 456	0	0	4 456
Drift administrative enheter og styret	3 867	0	0	3 867
Andre oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
SUM konkrete påbegynte, ikke fullførte driftsoppgaver	55 267	0	26 285	28 982
<i>Vedtatte, ikke igangsatte driftsoppgaver</i>				
Oppgave 1	0	0	0	0
Andre oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
SUM vedtatte, ikke igangsatte driftsoppgaver	0	0	0	0
<i>Vedtatte, ikke igangsatte investeringsprosjekter</i>				
Langsiktig investeringsplan eiendom	7 050	0	7 050	0
Andre oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
SUM vedtatte, ikke igangsatte investeringsprosjekter	7 050	0	7 050	0
<i>Påbegynte investeringsprosjekter</i>				
Investering løpende vedlikehold eiendom	5 866	0	6 000	-134
Investering løpende vedlikehold IT	8 854	0	9 631	-777
Langsiktig investeringsplan eiendom	34 327	0	35 461	-1 134
Langsiktig investeringsplan IT	24 235	0	26 205	-1 970
Andre oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
SUM påbegynte investeringsprosjekter	73 282	0	77 297	-4 015
<i>Andre formål</i>				
Formål 1	0	0	0	0
Andre formål ¹⁾	0	0	0	0
SUM andre formål	0	0	0	0
Sum Kunnskapsdepartementet	135 599	0	110 632	24 967
Andre departementer og finansieringskilder				
Overskudd NHHE - til disposisjon for enhetene	12 564	0	13 330	-765
Overskudd NHHE - til styrets disposisjon	23 013	0	23 013	0
Opptjent overskudd NHHE	9 064	0	9 099	-35
Andre oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
Sum andre departementer og finansieringskilder	44 641	0	45 441	-800
Sum avregnet bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	180 240	0	156 073	24 167
Tilført fra annen virksomhetskapital				0
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet				24 167

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter), forts**Del II: Ikke inntektsførte tilskudd, bidrag og gaver:**

	Avsetning pr. 30.04.2022	Avsetning pr. 31.12.2021	Endring i perioden
Statlige etater (unntatt NFR og RFF)			
Diverse prosjekter	2 856	2 813	42
Tiltak/oppgave/formål ¹⁾	0	0	0
Sum andre statlige etater (unntatt NFR og RFF)	2 856	2 813	42
Norges forskningsråd			
SFF: FAIR	1 999	7 973	-5 973
Diverse prosjekter	-3 135	5 774	-8 909
Tiltak/oppgave/formål ¹⁾	0	0	0
Sum Norges forskningsråd	-1 136	13 746	-14 882
Regionale forskningsfond			
Tiltak/oppgave/formål ¹⁾	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	0	0	0
Andre bidragsytere			
Kommunale og fylkeskommunale etater	0	0	0
Organisasjoner og stiftelser	0	0	0
Næringsliv og private bidragsytere	15 070	16 605	-1 534
Øvrige andre bidragsytere	745	867	-122
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	12 562	15 237	-2 675
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	0	0	0
Sum andre bidrag ²⁾	28 377	32 709	-4 332
Andre tilskudd og overføringer ³⁾	0	0	0
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	28 377	32 709	-4 332
Sum ikke inntektsførte tilskudd og bidrag	30 097	49 269	-19 171
Gaver og gaveforsterkninger			
Gave fra DNB	749	749	0
Gave fra Bergen Rederiforening	-142	292	-434
Gave fra Norgesgruppen	-167	719	-885
Gave Equinor	3 340	5 296	-1 956
Gave Telenor	3 758	3 769	-11
Diverse gaver	-513	-441	-72
Tiltak/oppgave/formål/giver ¹⁾	0	0	0
Sum gaver og gaveforsterkninger	7 026	10 384	-3 359
Sum ikke inntektsførte tilskudd og overføringer	37 123	59 653	-22 530

Del III: Ikke inntektsførte bevilgninger (utsatt inntektsføring)

	Forpliktelse pr. 30.04.2022	Forpliktelse pr. 31.12.2021	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet			
Driftsoppgaver - unntatt investeringsformål			
<i>Periodisering av ordinær driftsbevilgning - KD (bare i delårsregnskap)</i>	0	0	0
<i>Ikke inntektsførte tildelinger til driftsoppgaver (spesifiser og legg til lir)</i>	0	0	0
Sum tildelinger til driftsoppgaver	0	0	0
Investeringsformål			
<i>Øremerket bevilgning KD - oppgradering undervisningsareal</i>	2 500	2 500	0
<i>Ikke inntektsførte tildelinger til påbegynte investeringsprosjekter (spesi)</i>	0	0	0
Sum investeringsformål	2 500	2 500	0
Sum Kunnskapsdepartementet	2 500	2 500	0
Andre departementer			
<i>Periodisering driftsbevilgning - andre departementer (delårsregnskap)</i>	0	0	0
<i>Tiltak/oppgave/formål</i>	0	0	0
<i>Tiltak/oppgave/formål</i>	0	0	0
Sum andre departementer	0	0	0
Sum ikke inntektsførte bevilgninger	2 500	2 500	0

- 1) Vesentlige poster spesifiseres om nødvendig i egne avsnitt under oppstillingen
- 2) Skal bare omfatte prosjekter som tilfredsstiller kravene til bidragsfinansiert aktivitet i rundskriv F-07/13.
- 3) Skal omfatte tilskudd og overføringer som ikke tilfredsstiller kravene til bidragsfinansiert aktivitet i rundskriv F-07/13

Avsetninger til andre formål og investeringer fra Kunnskapsdepartementet	Bevilgning pr. 30.04.2022 fra blått hefte	Avsetning pr. 30.04.2022 i kr	Avsetning pr. 30.04.2022 i pst.
Avsetninger til andre formål	580 794	55 267	10 %
Avsetninger til investeringer	580 794	82 832	14 %
Sum avsetninger fra Kunnskapsdepartementet		138 099	24 %

Virksomhet: Norges Handelshøyskole**Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter***Beløp i 1000 kroner*

DEL I

<i>Opptjente, ikke fakturerte inntekter</i>	30.04.2022	31.12.2021
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	312	16
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	806	18
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre ¹⁾	0	0
Andre prosjekter ²⁾	0	0
<i>Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter</i>	1 118	34

DEL II

<i>Mottatt forskuddsbetaling</i>	30.04.2022	31.12.2021
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	5 455	2 759
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	3 477	2 342
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre ¹⁾	0	0
Andre prosjekter ²⁾	0	0
<i>Sum mottatt forskuddsbetaling</i>	8 932	5 101

Prosjektene spesifiseres etter sin art.

1) Gjelder aktivitet som faller inn under bestemmelsene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Gjelder aktivitet som ikke tilfredsstiller kravene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Note 31 Resultat - Budsjettoppfølgingsrapport

Beløp i 1000 kroner

	Budsjett for 30.04.2022	Regnskap pr 30.04.2022	Avvik budsjett/ regnskap pr 30.04.2022	Regnskap pr 31.12.2021
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	190 369	203 994	-13 625	546 492
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	37 449	30 893	6 556	70 291
Salgs- og leieinntekter	25 257	24 116	1 141	74 641
Andre driftsinntekter	483	1 423	-940	4 042
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>253 558</i>	<i>260 426</i>	<i>-6 868</i>	<i>695 465</i>
Driftskostnader				
Varekostnader	0	0	0	0
Lønn og sosiale kostnader	163 147	159 611	3 536	438 760
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	7 464	7 464	0	19 848
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	0	5 928	-5 928	0
Andre driftskostnader	105 603	63 273	42 330	206 745
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>276 214</i>	<i>236 276</i>	<i>39 938</i>	<i>665 353</i>
Driftsresultat	-22 656	24 150	-46 806	30 112
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	0	60	-60	438
Finanskostnader	0	43	-43	277
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>	<i>0</i>	<i>17</i>	<i>-17</i>	<i>161</i>
Resultat av periodens aktiviteter	-22 656	24 167	-46 823	30 273
Avregninger				
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	0	-24 167	24 167	-21 576
Tilført annen opptjent virksomhetskapi tal	0	0	0	-8 698
<i>Sum avregninger</i>	<i>0</i>	<i>-24 167</i>	<i>24 167</i>	<i>-30 273</i>
Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0	0	0
Avregning med statskassen innkreivingsvirksomhet	0	0	0	0
<i>Sum innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Tilskudd til andre	0	0	0	0
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	0	0	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Utgiftsart/inntektsart	Regnskap 31.12.2020	Regnskap 31.12.2021	Regnskap 30.04.2022	Budsjett 2022T1
1. Utgifter				
<i>Driftsutgifter</i>				
Lønnsutgifter	373 585	429 402	145 380	177 222
Varer og tjenester	151 152	185 833	89 836	94 567
Sum driftsutgifter	524 738	615 236	235 216	271 788
<i>Investeringsutgifter</i>				
Investeringer, større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	9 852	46 701	4 296	16 621
Sum utgifter til større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	9 852	46 701	4 296	16 621
<i>Overføringer fra virksomheten</i>				
Utbetalinger til andre statlige regnskaper	0	0	0	0
Andre utbetalinger	0	0	0	0
Sum overføringer fra virksomheten	0	0	0	0
<i>Finansielle aktiviteter</i>				
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Andre finansielle utgifter	12	178	24	0
Sum finansielle aktiviteter	12	178	24	0
SUM UTGIFTER	534 601	662 115	239 536	288 409
2. Inntekter	Regnskap			Budsjett 2022T1
	31.12.2020	31.12.2021	30.04.2022	2022T1
<i>Driftsinntekter</i>				
Inntekter fra salg av varer og tjenester	76 634	56 820	46 353	27 098
Inntekter fra avgifter, gebyrer og lisenser	0	0	0	0
Refusjoner ¹⁾	0	0	0	0
Andre driftsinntekter	22 083	35 215	179	6 621
Sum driftsinntekter	98 717	92 035	46 532	33 720
<i>Inntekter fra investeringer</i>				
Salg av varige driftsmidler	0	37	0	0
Sum investeringsinntekter	0	37	0	0
<i>Overføringer til virksomheten</i>				
Inntekter fra statlige bevilgninger til drift	535 678	617 877	203 081	223 192
Innbetalinger fra fagdepartementet til tilskudd til andre	0	0	0	0
Innbetalinger fra andre departement til tilskudd til andre	0	0	0	0
Andre innbetalinger	0	0	0	0
Sum overføringer til virksomheten	535 678	617 877	203 081	223 192
<i>Finansielle aktiviteter</i>				
Innbetaling ved salg av aksjer og andeler	0	0	0	0
Andre finansielle innbetalinger (f.eks. innbet. av rente)	-14	18	9	0
Sum finansielle aktiviteter	-14	18	9	0
SUM INNTEKTER	634 380	709 967	249 622	256 911
3. Netto endring i kontantbeholdning (2-1)	99 779	47 852	10 087	-31 498

Kontroller

Netto endring fra kontantstrømoppstillingen

0 47 852 10 087 -31 498

Samsvarstest tabell/oppstilling

0,00 0,00 0,00

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Inntektstype	Regnskap 31.12.2020	Regnskap 31.12.2021	Regnskap 30.04.2022	Budsjett for 2022T1
Tildelinger til finansiering av statsoppdraget				
Bevilgninger fra fagdepartementet	479 409	506 680	194 897	193 598
Bevilgninger fra andre departement	0	0	0	0
Tildelinger fra andre statlige forvaltningsorganer	1 976	1 324	-3 695	651
Tildelinger fra Norges forskningsråd	44 453	32 919	12 488	23 988
Sum tildelinger til statsoppdraget	525 838	540 922	203 690	218 237
Overføringer til virksomheten				
Overføringer fra fagdepartementet til tilskudd til andre	0	0	0	0
Overføringer fra andre departement til tilskudd til andre	0	0	0	0
Overføringer fra andre virksomheter til tilskudd til andre	0	0	0	0
Sum overføringer til virksomheten	0	0	0	0
Offentlige og private bidrag				
Bidrag fra kommuner og fylkeskommuner ¹⁾	0	500	0	1 500
Bidrag fra private	2 169	3 217	-2 694	4 655
Tildelinger fra internasjonale organisasjoner	7 599	8 889	-876	1 347
Sum bidrag	9 768	12 605	-3 570	7 501
Oppdragsinntekter m.v.				
Oppdrag fra statlige virksomheter	15 619	20 027	8 736	3 970
Oppdrag fra kommunale og fylkeskommunale virksomheter	636	161	0	0
Oppdrag fra private	26 698	17 254	6 575	3 100
Andre inntekter og tidsavgrensninger	64 142	57 145	34 192	24 103
Sum oppdragsinntekter m.v.	107 094	94 588	49 502	31 172
SUM INNTEKTER	642 700	648 115	249 622	256 911

Tabell 1 - sum inntekter

709 967

249 622

256 911

Undersum

590 970

215 431

232 809

Andre inntekter

22 525

18 043

18 670

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Balansedag 31. desember Beløp i TNOK	Regnskap 31.12.2020	Regnskap 31.12.2021	Regnskap 30.04.2022	Endring 2021 til 2022
Kontanter og kontantekvivalenter				
Beholdning på oppgjørskonto i Norges Bank	340 479	390 185	400 272	10 087
Beholdning på andre bankkonti	11 517	9 663	9 663	0
Andre kontantbeholdninger	0	0	0	0
Sum kontanter og kontantekvivalenter	351 996	399 848	409 935	10 087
Avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår :				
Feriepenger m.v.	33 638	36 794	49 854	13 060
Skattetrekk og offentlige avgifter	34 799	39 430	38 677	-752
Gjeld til leverandører	23 296	43 300	19 455	-23 845
Gjeld til oppdragsgivere	-871	-9 004	5 647	14 652
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer	0	0	0	0
Annen gjeld som forfaller i neste budsjettår	15 422	3 888	9 298	5 410
Sum til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår	106 285	114 407	122 931	8 524
Avsetninger til dekning av planlagte tiltak i fremtidige budsjettår:				
Prosjekter finansiert av Norges forskningsråd	19 519	13 746	-1 136	-14 882
Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	26 592	0	73 282	73 282
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	23 734	26 285	55 267	28 982
Andre avsetninger til vedtatte, ikke igangsatte formål ¹⁾	12 715	84 347	7 050	-77 297
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av bevilgninger fra andre departementer	38 286	45 441	44 641	-800
Sum avsetninger til planlagte tiltak i fremtidige budsjettår	120 847	169 819	179 104	9 285
Andre avsetninger:				
Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål	66 348	48 407	40 759	-7 648
Fri virksomhetskapiatal	58 517	67 214	67 214	0
Sum andre avsetninger	124 865	115 621	107 973	-7 648
Langsiktig gjeld (netto)				
Langsiktig forpliktelse knyttet til anleggsmidler	0	0	-73	-74
Annen langsiktig gjeld	0	0	0	0
Sum langsiktig gjeld	0	0	-73	-74
SUM NETTO GJELD OG FORPLIKTELSE	351 996	399 847	409 935	10 087

Kontroll

0 0 0 0

Balanseoppstilling

Virksomhet: Norges Handelshøyskole

Beløp i 1000 kroner

EIENDELER	30.04.2022	31.12.2021	31.12.2020
A. Anleggsmidler			
<i>I Immaterielle eiendeler</i>	567	6 010	6 323
<i>II Varige driftsmidler</i>	96 893	100 473	48 460
<i>III Finansielle anleggsmidler</i>	595	595	660
Sum anleggsmidler	98 055	107 078	55 443
B. Omløpsmidler			
<i>I Beholdninger av varer og driftsmateriell</i>	0	0	0
<i>II Fordringer</i>	41 142	46 534	32 294
<i>III Bankinnskudd, kontanter og lignende</i>	409 935	399 848	310 835
Sum omløpsmidler	451 076	446 382	343 129
Sum eiendeler drift	549 131	553 460	398 572
<i>IV Fordringer verørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	0	0	0
Sum eiendeler	549 131	553 460	398 572

STATENS KAPITAL OG GJELD	30.04.2022	31.12.2021	31.12.2020
C. Statens kapital			
<i>I Virksomhetskapiial</i>	67 810	67 810	55 673
<i>II Avregninger</i>	180 240	156 073	112 767
<i>III Utsatt inntektsføring av bevilgninger</i>	99 886	108 983	67 158
Sum statens kapital	347 936	332 866	235 598
D. Gjeld			
<i>I Avsetning for langsiktige forpliktelser</i>	0	0	0
<i>II Annen langsiktig gjeld</i>	0	0	0
<i>III Kortsiktig gjeld</i>	201 195	220 594	162 973
Sum gjeld	201 195	220 594	162 973
Sum statens kapital og gjeld drift	549 131	553 460	398 572
<i>IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer</i>	0	0	0
Sum statens kapital og gjeld	549 131	553 460	398 572

Kommentarer til regnskapet 1. tertial 2022 – Norges Handelshøyskole

Bekreftelse på at regnskapet gir et dekkende bilde

Regnskapet for 1. tertial 2022 gir et dekkende bilde av virksomheten. Regnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og i samsvar med statlige regnskapsstandards som gjelder for virksomheter underlagt Kunnskapsdepartementet. Regnskapet er presentert i samsvar med regnskapsmal fra Kunnskapsdepartementet.

Institusjonens økonomiske drift i perioden – avvik mellom budsjett og regnskap

Budsjettet for 2022 er basert på en forventning om at aktivtetsnivået skal ta seg opp igjen til samme nivå som før pandemien. Det er også lagt inn en liten økning i antall faste stillinger både på vitenskapelig og administrativ side. Selv om rekrutteringen går noe senere enn ønsket, er allikevel antall årsverk høyere enn i samme periode i fjor.

På tross av at flere planlagte aktiviteter ikke har blitt gjennomført i løpet av årets første måneder, er ambisjonen i de fleste enheter å ta igjen det meste av aktiviteten i løpet av 2. og 3. tertial.

Sammenlignet med 1. tertial 2021, har samlede inntekter økt fra 231,5 mill. kr. til 260,4 mill. kr. Dette er en økning på 12 %.

Inntektsført bevilgning hittil i år er 204 mill. kr. mot 187,2 mill. kr. på samme tidspunkt i fjor. Mottatt bevilgning hittil er 2,1 mill. kr. høyere enn tilsvarende periode i fjor. Dette innebærer en realnedgang i bevilgningen og skyldes i hovedsak omlegging til ny premiemodell for pensjon. På grunn av høye investeringer som følge av rehabiliteringen i årene 2019-2021, blir en større andel av forpliktelsen avsatt til investeringer inntektsført. Dette, sammen med en lavere investeringstakt for nye investeringer hittil i år, medfører at den inntektsførte bevilgningen er betydelig høyere enn i 2021. Selv om aktiviteten har vært noe lavere enn planlagt i forskningsprosjektene, er det likevel en betydelig økning i inntektene sammenlignet med samme periode i fjor. Inntektene innen etter- og videreutdanningsvirksomheten har hatt en liten nedgang, hovedsakelig som følge av færre studenter til programmene innen Executive MBA.

Lønnskostnadene har økt med 12 mill. kr. i forhold til samme tidspunkt i 2021. Dette tilsvarer en økning på 8,2% og kan i hovedsak relateres til økning i lønnsnivå samt en liten økning i antall årsverk.

Driftskostnadene er 11,6 mill. kr. lavere enn i 2021. Dette er en reduksjon på 15%, og kan forklares med et høyere kostnadsnivå i 2021 relatert til rehabiliteringen.

Den økonomiske situasjonen vurderes som god både på kort og lang sikt. Langtidsbudsjettet for perioden 2023-2026 viser at den fremtidige kontantstrømmen er finansielt bærekraftig, og at faste kostnader vil kunne holdes på et nivå som ligger godt innenfor de årlige fremtidige bevilgningene basert på eksisterende finansieringsmodell.

Inntekt fra bevilgninger – positivt avvik 13,6 mill. kr

Avviket skyldes at det var budsjettert med at en større del av planlagte investeringer skulle vært gjennomført i løpet av årets første måneder.

Inntekt fra tilskudd og overføringer – negativt avvik 6,6 mill. kr

Avviket er i hovedsak periodiseringsavvik knyttet til to prosjekter finansiert av NFR og EU.

Det er ingen vesentlige avvik i øvrige inntekter

Lønn og sosiale kostnader – underforbruk 3,5 mill. kr.

Lønnskostnadene innen BFV viser et samlet underforbruk på 15,8 mill. kr. På grunn av en forsinket belastning av egenfinansiering i et prosjekt, er derfor underforbruket ikke reelt. Korrigert for dette periodiseringsavviket, er det reelle avviket et underforbruk på ca. 2,9 mill. kr. Prognostisert underforbruk på årsbasis er ca. 5 mill. kr., noe som skyldes forsinkelser i rekruttering til faste stillinger både på vitenskapelig og administrativ side.

I forskningsprosjektene er det et overforbruk på 13,6 mill. kr. Av samme grunn som nevnt i foregående avsnitt, er ikke dette overforbruket reelt. Korrigert for dette periodiseringsavviket, blir det reelle overforbruket 0,7 mill. kr. Det er noen forsinkelser knyttet til prosjektoppstart og rekruttering av prosjektansatte, og det forventes derfor et underforbruk på lønn mot slutten av året.

NHHE har et underforbruk på 1,3 mill. kr. Avviket skyldes forsinkelse i rekruttering til en administrativ stilling. Øvrig avvik er periodiseringsavvik.

Andre driftskostnader – underforbruk 42,3 mill. kr.

Innenfor BFV er det et samlet underforbruk på 22,5 mill. kr. Avviket er i hovedsak knyttet til faglige aktiviteter, og skyldes i hovedsak aktiviteter som er blitt kansellert eller utsatt som følge av covid-19. Spesielt har forskningsaktiviteter som krever reising og fysiske møter blitt skjøvet ut i tid. Det er fortsatt håp om at forventet at utsatt aktivitet vil bli tatt igjen innen utløpet av 2022.

Innen øvrig bidrags- og oppdragsaktivitet ekskl. NHHE er det et underforbruk på 18,7 mill. kr. Av dette skyldes 5 mill. kr. et periodiseringsavvik. Reise- og seminaraktivitet har vært lavere enn planlagt. Som en følge av permisjoner og forsinkelser i rekruttering av prosjektansatte, oppstår også forsinkelser i planlagte forskningsaktiviteter. Prosjektene har foreløpig ambisjon om å ta igjen det meste av utsatt aktivitet i løpet av årets siste måneder, og underforbruket forventes redusert.

For NHHE er det et underforbruk på 1,1 mill. kr. i forhold til budsjett. Dette skyldes i hovedsak at det hittil ikke har vært benyttet så store beløp på annonsering som planlagt. Det forventes at driftskostnadene vil være som budsjettert på årsbasis.

Utvikling i avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet

Ved utgangen av 2021 var ubrukt bevilgning 110,6 mill. kr. og avsetning knyttet til overskudd generert ved NHHE 45,4 mill. kr. – til sammen 156,1 mill. kr. Samlet avsetning ved utgangen 1. tertial 2022 er økt til 180,2 mill. kr., fordelt på 135,6 mill. kr. i ubrukt bevilgning og 44,6 mill. kr. i akkumulert overskudd generert ved NHHE.

Inntekt fra bevilgninger – positivt avvik 13,6 mill. kr

Avviket skyldes at det var budsjettert med at en større del av planlagte investeringer skulle vært gjennomført i løpet av årets første måneder.

Inntekt fra tilskudd og overføringer – negativt avvik 6,6 mill. kr

Avviket er i hovedsak periodiseringsavvik knyttet til to prosjekter finansiert av NFR og EU.

Det er ingen vesentlige avvik i øvrige inntekter

Lønn og sosiale kostnader – underforbruk 3,5 mill. kr.

Lønnskostnadene innen BFV viser et samlet underforbruk på 15,8 mill. kr. På grunn av en forsinket belastning av egenfinansiering i et prosjekt, er derfor underforbruket ikke reelt. Korrigert for dette periodiseringsavviket, er det reelle avviket et underforbruk på ca. 2,9 mill. kr. Prognostisert underforbruk på årsbasis er ca. 5 mill. kr., noe som skyldes forsinkelser i rekruttering til faste stillinger både på vitenskapelig og administrativ side.

I forskningsprosjektene er det et overforbruk på 13,6 mill. kr. Av samme grunn som nevnt i foregående avsnitt, er ikke dette overforbruket reelt. Korrigert for dette periodiseringsavviket, blir det reelle overforbruket 0,7 mill. kr. Det er noen forsinkelser knyttet til prosjektoppstart og rekruttering av prosjektansatte, og det forventes derfor et underforbruk på lønn mot slutten av året.

NHHE har et underforbruk på 1,3 mill. kr. Avviket skyldes forsinkelse i rekruttering til en administrativ stilling. Øvrig avvik er periodiseringsavvik.

Andre driftskostnader – underforbruk 42,3 mill. kr.

Innenfor BFV er det et samlet underforbruk på 22,5 mill. kr. Avviket er i hovedsak knyttet til faglige aktiviteter, og skyldes i hovedsak aktiviteter som er blitt kansellert eller utsatt som følge av covid-19. Spesielt har forskningsaktiviteter som krever reising og fysiske møter blitt skjøvet ut i tid. Det er fortsatt håp om at forventet at utsatt aktivitet vil bli tatt igjen innen utløpet av 2022.

Innen øvrig bidrags- og oppdragsaktivitet ekskl. NHHE er det et underforbruk på 18,7 mill. kr. Av dette skyldes 5 mill. kr. et periodiseringsavvik. Reise- og seminaraktivitet har vært lavere enn planlagt. Som en følge av permisjoner og forsinkelser i rekruttering av prosjektansatte, oppstår også forsinkelser i planlagte forskningsaktiviteter. Prosjektene har foreløpig ambisjon om å ta igjen det meste av utsatt aktivitet i løpet av årets siste måneder, og underforbruket forventes redusert.

For NHHE er det et underforbruk på 1,1 mill. kr. i forhold til budsjett. Dette skyldes i hovedsak at det hittil ikke har vært benyttet så store beløp på annonsering som planlagt. Det forventes at driftskostnadene vil være som budsjettert på årsbasis.

Utvikling i avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet

Ved utgangen av 2021 var ubrukt bevilgning 110,6 mill. kr. og avsetning knyttet til overskudd generert ved NHHE 45,4 mill. kr. – til sammen 156,1 mill. kr. Samlet avsetning ved utgangen 1. tertial 2022 er økt til 180,2 mill. kr., fordelt på 135,6 mill. kr. i ubrukt bevilgning og 44,6 mill. kr. i akkumulert overskudd generert ved NHHE.

NHH mottok i 2020 en øremerket ekstrabevilgning på 2,5 mill. kr. til delvis finansiering av ombygging av personal-kantine til undervisningsareal. Arbeidet er planlagt gjennomført i løpet av sommeren 2022. Midlene er derfor registrert i regnskapets note 15 del III også ved utgangen av 1. tertial 2022.

Samlede avsetninger ved utgangen av 1. tertial 2022 er 138,1 mill. kr., og dette utgjør 24% av årets bevilgning. Avsetninger relatert til påbegynte og planlagte investeringer utgjør 82,8 mill. kr. tilsvarende 14% av årets bevilgning. Øvrige avsetninger er 55,3 mill. kr. og tilsvarer 10% av årets bevilgning. Som det fremgår av note 15, er ubrukte midler i hovedsak relatert til planlagte forskningstiltak ved instituttene og til lønnsbudsjettet for fast ansatte. Mesteparten av sistnevnte underforbruk er som nevnt ovenfor et periodiseringsavvik. Forskningsaktiviteten har i årets første måneder fortsatt vært preget av ettervirkningene av pandemien, og det rettes derfor en betydelig innsats mot å løfte aktiviteten opp til et nivå som bidrar til å redusere avsetningene på årsbasis.

Gjennomførte og planlagte investeringer

Planlagte investeringer for 2022 er 77,3 mill. kr. hvorav 17,3 var planlagt gjennomført i løpet av 1. tertial. Investeringer knyttet til IT-anskaffelser er stort sett gjennomført som budsjettert, men investeringer relatert til eiendom ligger under budsjett. Dette skyldes at noen av tiltakene som var planlagt gjennomført i løpet av våren, er blitt forskjøvet i tid. Flere av ombyggingsprosjektene er av en slik art at de bør gjennomføres i løpet av sommeren for ikke å påvirke undervisningsaktiviteten. Disse forventes gjennomført i henhold til opprinnelig plan, men usikkerhet knyttet til leveranser av byggematerialer innebærer en risiko for forsinkelser.

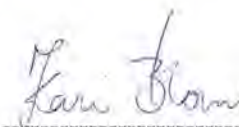
Det er ved utgangen av 1. tertial 2022 gjennomført investeringer knyttet til IT-anskaffelser på 2,7 mill. kr. (budsjett 2,8) og investeringer knyttet til eiendom på 1,3 mill. kr. (budsjett 14,5).

Det bekreftes at NHHs revisor er Riksrevisjonen.

Bergen, 01.06.2022

Øystein Thøgersen
Rektor

Kari Blom
Økonomisjef

LANGTIDSBUDSJETT 2023-2026

Saksbehandler Kari Blom
Arkivreferanse 19/01044-7

Utvalg
Styret ved Norges Handelshøyskole

Møtedato
14.06.2022

Utvalgsnr
29/22

Forslag til vedtak:

Styret tar langtidsbudsjettet til etterretning og legger til grunn at kommentarene som kom frem i møtet ivaretas i det videre budsjettarbeidet.

Bakgrunn:

1. Innledning

Målsetningen med fireårige langtidsbudsjetter er å bidra til at høyskolens aktiviteter innrettes slik at den langsiktige kontantstrømmen er finansielt bærekraftig samtidig som det er rom for å opprettholde et tilfredsstillende nivå på strategiske satsinger. Arbeidet med langtidsbudsjettet skaper derfor forutsigbarhet, og danner grunnlag for langsiktige vurderinger og prioriteringer. Styrets endelige prioriteringer fastsettes gjennom behandling av de årlige budsjettene.

I statsbudsjettet for 2021, ble det kjent at NHH ikke bare ville bli kompensert for kapitalelementet knyttet til rehabilitert bygningsmasse på 12,6 mill. kr., men for hele kapitalelementet som for 2022 utgjør 49,6 mill. kr. Dette har bidratt til at den finansielle situasjonen for høyskolen er solid både på kort og lang sikt. Det ble derfor besluttet av styret at høyskolen skulle benytte muligheten til å etablere et permanent høyere kostnadsnivå som er bærekraftig, og som samtidig balanserer ønsket om tilstrekkelige midler til strategiske tiltak med kravet om at ubrukt bevilgning ikke skal overskride 5% av årets bevilgning.

Den permanente økningen i basisbevilgningen som høyskolen har fått fra og med 2021, bidrar til at man er mer robust i forhold til andre endringer i budsjettforutsetningene. Det er derfor ikke utarbeidet sensitivitetsanalyser i forbindelse med denne versjonen av langtidsbudsjettet, men noen risikofaktorer er påpekt, og hvilken effekt disse isolert sett vil ha på kontantstrømmen. Det er utarbeidet et basisbudsjett, «LTB 2023-2026 basis», som reflekterer en viss økning i nivået på faste kostnader frem mot 2026. Budsjettets inntektsside er blitt oppdatert med realiserte produksjonstall for 2021 og måltall for fremtidig produksjon slik de er presentert i årsrapporten for 2021.

Årene 2020-2021 og til dels starten av 2022 har vært preget av covid-19 pandemien. Det er ikke gjort noen vurderinger av hvilke konsekvenser en evt. ny oppblomstring av pandemien vil ha på studiepoeng- og forskningsproduksjon. Samtidig er den betydelige effekten av at myndighetene fra og med høsten 2020 tildelte NHH 70 nye studieplasser, tatt med. Videreføringen av disse studieplassene må sees i sammenheng med kapasiteten til den fysiske infrastrukturen så vel som undervisnings- og veiledningskapasitet.

2. Strategiarbeidet

Ny strategi for perioden 2022-2025 ble vedtatt av styret i mars i år. Det er et mål at NHH skal ta en frontposisjon i utviklingen av nødvendig kunnskap, ferdigheter og holdninger i møtet med megatrender som rask teknologisk utvikling, globalisering og bærekraft. For å nå dette målet, og leve opp til eksistenserklæringen «Sammen for bærekraftig verdiskapning» er tre satsingsområder som spenner over hele virksomheten prioritert:

- Pådriver for bærekraftig verdiskapning
- Gjennomgripende internasjonalisering
- Engasjement og samarbeids for felles mål

I de årlige budsjettene fremover vil det i tråd med etablert praksis gis en detaljert gjennomgang av prioriteringene knyttet til de strategiske satsingsområdene.

3. Forutsetninger

Langtidsbudsjettet omfatter kun høyskolens bevilgningsfinansierte virksomhet (BFV).

Ved utarbeidelse av langtidsbudsjettet for perioden 2023-2026 er det forutsatt at alle beløp er i 2022-kroner. Videre er det forutsatt at 70 % av de årlige overskuddet som NHHE genererer, tilføres NHH sentralt.

Øvrige budsjettmessige forutsetninger er kommentert fortløpende i saksfremlegget.

4. Dekningssiden

Høyskolens inntekter kommer i hovedsak fra statsbevilgningen. I tillegg kommer inntekter i form av dekningsbidrag fra eksterntfinansiert virksomhet.

a) Statsbevilgningen

Innledning

Bevilgningen til den enkelt institusjon omfatter basismidler og resultatbaserte midler. Kunnskapsdepartementet understreker at institusjonene skal se basismidler og resultatbasert uttelling under ett og presiserer at rammefinansieringen gir den enkelte institusjon ansvar og mulighet til selv å forvalte og prioritere den samlede rammebevilgningen best mulig for å nå overordnede mål for sektoren og for institusjonen. Det pågår diskusjoner i sektoren om finansieringssystemet bør endres, men siden innholdet i et evt. nytt system ikke er kjent, legges eksisterende finansieringssystem til grunn ved beregning av inntekten i langtidsbudsjettperioden.

Basismidler

Basismidlene skal sikre stabil og langsiktig finansiering. Basis omfatter blant annet midler til faglig profil og bredde i fagtilbud, husleiemidler, midler til drift og vedlikehold av bygningsmasse, midler til særskilte og nasjonale oppgaver, øremerkede midler til rekrutteringsstillinger og studieplasser. Midler til nye studieplasser og rekrutteringsstillinger blir også lagt inn i basisdelen av finansieringsmodellen.

Regjeringen har de siste seks årene gjennomført en ABE-reform (avbyråkratisering og effektivisering) som innebærer at de årlige bevilgningene har blitt redusert med mellom 0,5 og 0,6%. I LTB 2023-2026 basis er det forutsatt at ABE-reformen fortsetter ut langtidsbudsjettperioden på samme nivå som 2022, dvs. 0,5%. Dette fremstår som en rimelig forutsetning i lys av myndighetenes gjentatte påpekinger av at en også i vår sektor må regne med en noe strammere utvikling i de budsjettmessige rammene i årene som ligger foran.

Resultatbaserte midler

Den resultatbaserte finansieringen er et resultat av hva den enkelte institusjon har oppnådd på åtte kvantitative indikatorer. Insentivene skal stimulere institusjonene til å bedre resultatene sine.

Den resultatbaserte finansieringen har indikatorer med åpen og lukket budsjetttramme. I den åpne rammen får institusjonene uttelling ut fra egne resultater på indikatorene, uavhengig av resultatene til de andre institusjonene. I lukket budsjetttramme, vil uttellingen for den enkelte institusjon avhenge av samlet resultat i sektoren. Satsene for indikatorene som har lukket budsjettrammer, blir beregnet hvert år på grunnlag av de samlede resultater i sektoren.

Indikatorer i åpen budsjetttramme:

- *Antall studiepoeng*
- *Antall ferdigutdannede kandidater*
- *Antall inn- og utvekslingsstudenter, inkludert Erasmus+-studenter*
- *Antall doktorgradskandidater*

Indikatorer i lukket budsjetttramme:

- *Vitenskapelig publisering*
- *Midler fra EU*
- *Midler fra Norges forskingsråd (NFR) og regionale forskingsfond (RFF)*
- *Inntekter fra bidrags- og oppdragsaktiviteter (BOA)*

Finansieringsmodellen er innrettet slik at produksjonen i år n gir uttelling i bevilgning i år $n+2$. Anslag på bevilgning for årene 2023–2026 er oppsummert i tabellen nedenfor. I beregningene er det satsene som KD har lagt til grunn i utforming av statsbudsjettet for 2022 som er benyttet. I tillegg til at det vil herske usikkerhet knyttet til måloppnåelse for alle indikatorer, vil det også være usikkert hva faktisk stykkpris for indikatorer med lukket ramme vil bli.

Om studiepoeng og kandidater i langtidsbudsjettperioden

På bachelornivå er det forutsatt at de 70 nye studieplassene som NHH ble tildelt i revidert nasjonalbudsjett for 2020 (RNB 2020) ikke videreføres på bachelornivå. Antall møtt til studiestart er satt til 500. Dette samsvarer med måltallet vedtatt av styret. I tillegg er det tatt hensyn til gjennomsnittlig reell frafallsprosent for kullene 2012-2017 – 16%.

På masternivå er det tatt utgangspunkt i måltallet vedtatt av styret for antall møtt til studiestart i Bergen – 865 studenter. I dette tallet er de 70 nye studieplassene inkludert med full effekt. Dessuten forutsettes 50 studenter møtt til MRR i Oslo. Måltallet for antall møtt på masternivå er derfor 915 studenter. I tillegg er det tatt hensyn til gjennomsnittlig reell frafallsprosent for kullene 2014-2019 – 6,3%.

NHH har allerede en høy studiepoeng- og kandidatproduksjon sammenlignet med resten av sektoren. Det er derfor lite realistisk at denne vil øke i langtidsbudsjettperioden.

Om utvekslingsstudenter i langtidsbudsjettperioden

Antallet inn- og utreisende studenter i 2019 var 985 med en liten overvekt av studenter ut. På grunn av pandemien ble tilsvarende tall for 2020 og 2021 hhv 607 og 647. I 2022 ser det ut for å være et oppdemmet behov, og det synes som om mange studenter betrakter Norge som et trygt sted å dra. Tallene for 2022 er derfor 1 060 med en liten overvekt av studenter inn. Det er en nasjonal strategi i Norge at mobiliteten skal opp. NHH er allerede på topp i Norge, og det er ikke realistisk å anta noen vesentlig økning i mobiliteten fra dagens nivå. Studentmobilitet gir studentene verdifull internasjonal erfaring, og bidrar til internasjonalisering hjemme. Det er derfor et mål for NHH å opprettholde det høye nivået, men usikkerhet knyttet til både pandemi og den pågående krigen, gjør at antallet i perioden 2023-2026 er lagt på et noe lavere nivå enn både 2019 og 2022.

Om doktorgradskandidater i langtidsbudsjettperioden

Estimater er basert på produksjon i 2021. Det er ikke satt noe måltall i siste årsrapport. I forbindelse med RNB 2020 er NHH tildelt fire nye rekrutteringsstillinger. Det er ikke forutsatt at disse vil få effekt på kandidatproduksjon i inneværende langtidsbudsjettperiode.

Om vitenskapelig publisering, EU, NFR og RFF i langtidsbudsjettperioden

Når det gjelder publiseringspoeng, har høyskolen opplevd en reduksjon i 2018 og 2019 sammenlignet med tidligere år, etterfulgt av en oppgang igjen i 2020 og 2021. I årsrapporten er det satt opp måltall for antall publiseringspoeng pr. faglig årsverk, og det er forutsatt en gradvis økning opp til dette måltallet i løpet av budsjettperioden.

NHH har de senere år økt sin søknadsaktivitet mot Norges forskningsråd og EU, i tråd med egne ambisjoner og krav fra KD. Basisbudsjettet i tidligere år viste kun inntekter fra allerede innvilgede prosjektsøknader. I fjorårets og årets versjon av basisbudsjett forutsettes omfanget av EU- og NFR-prosjekter å ligge på samme nivå som budsjettert inntekt 2022 i hele budsjettperioden. Variasjoner i søknader og søknadsbeløp, sammen med at tilslagsprosenten i sektoren er lav, tilsier at det er vanskelig å gi en god prognose på fremtidige inntekter.

Det er derfor også gjort et estimat på effekten dersom en ikke lykkes med å opprettholde prosjekttinngangen på nivået som er budsjettert i 2022.

BOA-inntekter i langtidsbudsjettperioden

I hovedsak er dette inntekter generert av NHHE, men kun de aktiviteter som genererer virksomhetskapital – dvs. bedriftsinterne programmer. I tillegg er også andre inntekter fra finansieringskildene *næringsliv* og *organisasjoner og stiftelser* lagt inn i budsjettet i tråd med kontrakter inngått. Nivået som er lagt inn i budsjettet for 2022, videreføres i langtidsbudsjettperioden.

Tabellen under viser estimert utvikling i bevilgning fra KD i langtidsbudsjettperioden basert på de forutsetningene som er beskrevet ovenfor.

	<i>Realisert</i>		<i>Estimat</i>		
	Produksjon 2020 (realisert)	Produksjon 2021 (realisert)	Produksjon 2022 (estimat)	Produksjon 2023 (estimat)	Produksjon 2024 (estimat)
Studiepoeng Bachelor (kat F) [antall 60-studiepoengsenheter]	1 213	1 358	1 300	1 253	1 240
Studiepoeng Master (kat D) [antall 60-studiepoengsenheter]	1 554	1 711	1 648	1 679	1 679
Kandidater Bachelor (kat F) [antall]	443	400	399	440	436
Kandidater Master (kat D) [antall]	738	862	814	824	852
Inn- / utvekslingsstudenter [antall]	415	504	843	547	511
Utreisende studenter på erasmus +	192	143	217	253	289
Doktorgradskandidater [antall]	13	17	17	17	17
Publiseringspoeng [antall poeng]	294	305	315	330	350
EU-midler [i kroner]	7 005 000	11 234 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
NFR- og RFF-midler [i kroner]	28 224 000	40 135 000	70 000 000	70 000 000	70 000 000
BOA-inntekter [i kroner]	26 079 000	35 190 000	40 000 000	40 000 000	40 000 000
	Budsjett 2022 (2022-kr.)	Budsjett 2023 (2022-kr.)	Budsjett 2024 (2022-kr.)	Budsjett 2025 (2022-kr.)	Budsjett 2026 (2022-kr.)
I 2020-kr. (1.000 kr.)					
<i>Studiepoeng</i>	<i>128 918</i>	<i>142 780</i>	<i>137 200</i>	<i>137 119</i>	<i>136 651</i>
<i>Kandidater</i>	<i>43 090</i>	<i>47 036</i>	<i>45 013</i>	<i>46 587</i>	<i>47 637</i>
<i>Uttekslingsstudenter</i>	<i>7 934</i>	<i>8 107</i>	<i>13 192</i>	<i>10 457</i>	<i>10 659</i>
<i>Doktorgradskandidater</i>	<i>5 511</i>	<i>7 206</i>	<i>7 206</i>	<i>7 206</i>	<i>7 206</i>
<i>Publisering</i>	<i>6 363</i>	<i>6 603</i>	<i>6 817</i>	<i>7 142</i>	<i>7 574</i>
<i>EU-midler</i>	<i>5 716</i>	<i>9 167</i>	<i>6 528</i>	<i>6 528</i>	<i>6 528</i>
<i>NFR- og RFF-midler</i>	<i>2 910</i>	<i>4 138</i>	<i>7 217</i>	<i>7 217</i>	<i>7 217</i>
<i>BOA-inntekter</i>	<i>2 461</i>	<i>3 320</i>	<i>3 774</i>	<i>3 774</i>	<i>3 774</i>
Resultatbasert åpen ramme	185 453	205 129	202 612	201 369	202 154
Resultatbasert lukket ramme	17 449	23 228	24 337	24 661	25 094
Basisbevilgning	328 260	334 949	338 293	338 293	338 293
ABE-reformen (årlige nedtrekk)		-2 904	-3 050	-3 059	-3 054
Prisjustering					
Samlet bevilgning KD (ekskl. kapitalelement husleie)	531 163	560 402	562 191	561 264	562 486
Kapitalelement husleie	49 631	49 631	49 631	49 631	49 631
Samlet bevilgning KD (inkl. kapitalelement husleie)	580 794	610 033	611 822	610 895	612 117

b) Dekningsbidrag

Alle nye prosjekter blir belastet indirekte kostnader i samsvar med TDI-modellen. Satsen for indirekte kostnader basert på denne modellen, TDI-satsen, er høyere enn den satsen for indirekte kostnader som både EU og NFR opererer med. Mesteparten av inntekten som blir tilført BFV som følge av belastning av indirekte kostnader i prosjektene må derfor tilbakeføres til disse som egenfinansiering. Det reelle dekningsbidraget blir derfor betydelig mindre enn de indirekte kostnadene som prosjektene blir belastet med. Prosjekter med høy andel av driftsmidler, høye lønnskostnader ved rundsum-finansierte årsverk, og prosjekter uten lønnskostnader vil dessuten bidra med dekningsbidrag nær null. Det samme gjelder gaver og lignende prosjekter.

Tilført dekningsbidrag i langtidsbudsjettperioden er en videreføring av budsjett for 2022.

Aktiviteten ved NHHE har historisk sett gitt overskudd. Overskuddsmidler overføres til BFV i form av avsetning og virksomhetskaptal. NHHE genererer i tillegg et dekningsbidrag som styrker dekningsiden innenfor BFV. Fra og med 2020 ble TDI-modellen innført også her,

noe som har bidratt til at nivået på dekningsbidraget har gått betydelig opp, og en tilsvarende reduksjon i overskudd. Nivået på dekningsbidraget i budsjettet for 2022 videreføres i langtidsbudsjettperioden.

Den samlede dekningssiden vises i oversiktstabellen i del 6.

5. Kostnadssiden

a) Lønn

En stor del av høyskolens bevilgning bindes opp i lønn til fast ansatte. Dette skyldes både at NHH opplever en stadig økende konkurranse om de faglige ressursene, og at det er tatt grep for å sikre administrativt ansatte en mer konkurransedyktig og markedsrettet avlønning. I budsjettet for 2022 utgjør fastlønnsbudsjettet 70 % av mottatt bevilgning (ekskl. kapitalelementet). Det har vært en økning på 14 stillinger med helårseffekt fra 2020 til 2022. I tillegg har det vært en økning på åtte stillinger med halvårseffekt fra 2021 til 2022. I fjorårets versjon av LTB ble nivået på budsjettet til strategiske satsninger og investeringsprosjekter lagt betydelig høyere enn i tidligere versjoner, og økt antall årsverk ble derfor lagt inn i budsjettet for å sikre tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre den økning i aktivitet som ytterligere strategiske satsninger ville medføre. Strategiske satsninger og investeringsprosjekt foreslås videreført omtrent på samme nivå som i forrige versjon av LTB, og det er derfor lagt inn en forutsetning om ytterligere økning i antall årsverk.

Sammenlignet med budsjett for 2022 er det i forslag til langtidsbudsjett gjort følgende forutsetninger:

- Økningen på fire stillinger i årsverk fagstab videreføres, og er innarbeidet med helårseffekt.
- Administrative årsverk ved instituttene ble i forbindelse med budsjettjusteringen ved inngang til 2022 tilført en ny stilling. Økningen videreføres, og er innarbeidet med helårseffekt.
- Årsverk stipendiater ble midlertidig økt med syv fra 2021 til 2022. Antall stillinger settes ned igjen til 74 årsverk fra og med 2023.
- Økningen på fire stillinger i årsverk administrative enheter videreføres. Økningen ble innarbeidet med bortimot helårseffekt allerede fra 2022. Full helårseffekt er innarbeidet fra og med 2023.
- Nivå på midler avsatt til lønnsjustering, netto refusjoner og yrkesskadeforsikring videreføres
- Det er innarbeidet fem nye stillinger med helårseffekt fra og med 2023. Beregningsteknisk er det lagt til grunn at en stilling tilføres administrative årsverk ved instituttene. Øvrige stillinger er ufordelt.

Tabellen nedenfor beskriver utviklingen i fastlønn i langtidsbudsjettperioden.

	Budsjett 2022 (2022-kr.)	Årsverk 2022	Budsjett 2023 (2022-kr.)	Årsverk 2023	Budsjett 2024 (2022-kr.)	Årsverk 2024	Budsjett 2025 (2022-kr.)	Årsverk 2025	Budsjett 2026 (2022-kr.)	Årsverk 2026
<i>Tall i 1.000 kr.</i>										
- Fagstab	201 970	182,2	204 187	184,2	204 187	184,2	204 187	184,2	204 187	184,2
- Administrativ bemanning institutter	16 313	21,6	17 823	23,6	17 823	23,6	17 823	23,6	17 823	23,6
- Stipendiater	53 025	81,0	48 443	74,0	48 443	74,0	48 443	74,0	48 443	74,0
- Administrative enheter	98 725	120,7	98 970	121,0	98 970	121,0	98 970	121,0	98 970	121,0
- Ufordelte årsverk			3 853	4,0	3 853	4,0	3 853	4,0	3 853	4,0
- Lønnsøkning	6 000		6 000		6 000		6 000		6 000	
- Lønnsrefusjoner	-2 000		-2 000		-2 000		-2 000		-2 000	
- Yrkesskadeforsikring	250		250		250		250		250	
Sum fastlønn	374 283	405,5	377 526	406,8	377 526	406,8	377 526	406,8	377 526	406,8

b) Drift, investeringer og prosjektrettede tiltak

Det har og vil fortsatt være behov for kontinuerlig oppmerksomhet rettet mot kostnadskontroll. Effektiv drift og riktig prioritering er viktig for å sikre at ressurser blir allokert til de områder som bidrar til å realisere vedtatt strategi.

Sammenlignet med budsjettet for 2022 er det i forslag til langtidsbudsjett gjort følgende forutsetninger:

- Drift institutter og Driftsmidler forvaltet av administrative enheter forutsettes å øke med samme prosentandel som økning i samlet antall årsverk.
- Dersom ny eksamensordning med to sensorer på alle eksamener blir vedtatt, vil dette skje tidligst i forbindelse med innføring av ny UHR-lov.
- Budsjett til husleie og drift av hele bygningsmassen er økt tilsvarende helårseffekten med kostnaden tilsvarende helårseffekt av leiekostnad for nye lesesalsplasser i Bontelabo.
- Årlige vedlikeholds-investeringer er justert opp til et nivå som tilsvarer de forventede avskrivninger i årene fremover.
- Investeringsplan, prosjektrettede og strategiske tiltak - se omtale under

Skjønnsmessig ble det i forrige LTB antatt at reisekostnadene vil være ca. 25% lavere enn det som var forutsatt før pandemien. I forhold til denne forutsetningen, er kun en liten del realisert i 2022, og det er derfor lagt inn en ytterligere reduksjon fra og med 2023. Det arbeides med en reise-policy for den nye «post-korona» normalsituasjonen, og det vil danne et mer kvalifisert grunnlag for å anslå reisekostnader i budsjettet for 2023.

Linjen «Forpliktete strategiske satsinger» i tabellen nedenfor inneholder kostnader som allerede er forpliktet som en konsekvens av vedtatte satsninger tidligere år. De største postene består av egeninnsats i NFR- og EU-prosjekter og MRR i Oslo.

Det forutsettes at summen av forpliktete og nye strategiske satsninger skal være 25 mill. kr. hvert år i perioden 2023-2026. Dette er et lavere nivå enn avsatte midler i de årlige budsjettene i perioden 2020-2022. På grunn av store avsetninger av ubrukte midler fra tidligere år, har de årlige budsjettene i disse årene forutsatt et betydelig høyere kostnadsnivå enn årets bevilgning. I langtidsbudsjettet forutsettes at avsetningene er redusert ved utgangen av 2022, og det må derfor være balanse i de årlige budsjettene. Det legges til grunn at det på samme måte som tidligere år allokteres til spesifikke satsingsområder i strategien.

Det er i tillegg avsatt 15 mill. kr. til fremtidige investeringer og campusutvikling.

	Vedtatt	LTB 2023-2026			
	Budsjett 2022 (des. 2021)	Budsjett 2023 (2022-kr.)	Budsjett 2024 (2022-kr.)	Budsjett 2025 (2022-kr.)	Budsjett 2026 (2022-kr.)
Tall i 1.000 kr.					
- Institutter	8 692	8 914	8 914	8 914	8 914
- Institutter - forskningstiltak	310	310	310	310	310
- Utvalg	9 450	9 450	9 450	9 450	9 450
- Eksamen (sensur og adm.)	15 000	13 000	17 000	17 000	17 000
- Styret - honorar og drift	2 223	2 250	2 250	2 250	2 250
- Driftsmidler forvaltet av administrative enheter, ikke bygningsrelatert	58 139	59 626	59 626	59 626	59 626
- Reduksjon reisekostnader	0	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sum drift, ikke bygningsrelatert	93 814	92 050	96 050	96 050	96 050
- Husleie / drift leide bygg	83 481	88 321	88 321	88 321	88 321
Sum drift bygg	83 481	88 321	88 321	88 321	88 321
- Investeringer IT	10 675	12 000	12 000	12 000	12 000
- Investeringer eiendom	7 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Sum investeringer	17 675	20 000	20 000	20 000	20 000
Sum faste kostnader	569 253	577 898	581 898	581 898	581 898
Sum forpliktete strategiske satsinger	18 278	16 000	14 000	9 100	9 100
Sum kostnader	587 531	593 898	595 898	590 998	590 998
Underforbruk (+) / overforbruk (-) grunnbudsjett	2 913	25 786	25 925	29 897	31 120
Avsatt til nye strategiske satsninger	19 037	9 000	11 000	15 900	15 900
Avsatt til langsiktig investeringsplan	52 770	15 000	15 000	15 000	15 000

6. Samlet oversikt LTB 2023-2026 basis

Tabellen under gir en oversikt over utviklingen i kontantstrømmen i langtidsbudsjettperioden basert på de forutsetninger som er omtalt ovenfor.

	Vedtatt	LTB 2023-2026			
	Budsjett 2022 (des. 2021)	Budsjett 2023 (2022-kr.)	Budsjett 2024 (2022-kr.)	Budsjett 2025 (2022-kr.)	Budsjett 2026 (2022-kr.)
Tall i 1.000 kr.					
- Bevilgning fra KD	531 163	560 402	562 191	561 264	562 486
- Bevilgning fra KD, kapitalelement husleie	49 631	49 631	49 631	49 631	49 631
- Dekningsbidrag NHHE	5 650	5 650	5 600	5 600	5 600
- Dekningsbidrag øvrig BOA	4 000	4 000	4 400	4 400	4 400
Sum årets dekningside	590 444	619 683	621 822	620 895	622 117
Sum fastlønn	374 283	377 526	377 526	377 526	377 526
Sum drift, ikke bygningsrelatert	93 814	92 050	96 050	96 050	96 050
Sum drift bygg	83 481	88 321	88 321	88 321	88 321
Sum investeringer	17 675	20 000	20 000	20 000	20 000
Sum faste kostnader	569 253	577 898	581 898	581 898	581 898
Sum forpliktete strategiske satsinger	18 278	16 000	14 000	9 100	9 100
Sum kostnader	587 531	593 898	595 898	590 998	590 998
Underforbruk (+) / overforbruk (-) grunnbudsjett	2 913	25 786	25 925	29 897	31 120
Avsatt til nye strategiske satsninger	19 037	9 000	11 000	15 900	15 900
Avsatt til langsiktig investeringsplan	52 770	15 000	15 000	15 000	15 000
Overførte midler fra forrige år/budsjettjusteringer	54 578				
Korrigert for prognose april	-10 364				
Under-(+) / overforbruk(-) inkl. strategiske prioriteringer	-113 108	1 786	-75	-1 003	220
Inndekking av overforbruk:					
Ubrukte midler KD	103 583	-1 786	75	1 003	-220
Bevilgning fra KD, øremerket ombygging	2 500				
Overskuddsmidler NHHE	7 025				
	113 108	-1 786	75	1 003	-220
Oversikt over frie avsetninger:					
	UB 2022	UB 2023	UB 2024	UB 2025	UB 2026
Ubrukte midler KD - rammebevilgning	7 050	8 836	8 761	7 758	7 977
Overskuddsmidler avsluttede program NHHE sentralt	15 988	17 111	18 211	19 311	20 411
Tilført overskudd NHHE sentralt	1 123	1 100	1 100	1 100	1 100
Overskuddsmidler avsluttede program NHHE enhetene	10 330	8 814	7 264	5 714	4 164
Tilført overskudd NHHE enhetene	1 684	1 650	1 650	1 650	1 650
Overskuddsmidler løpende program NHHE					
Sum avsetninger BFV relatert til bevilgning	36 175	37 510	36 985	35 532	35 302
Bevilgning fra KD, øremerket	0	0	0	0	0
Sum avsetninger BFV øremerket bevilgning	0	0	0	0	0
Fri VK sentralt	44 091	46 898	49 648	52 398	55 148
Tilført VK sentralt	2 807	2 750	2 750	2 750	2 750
Fri VK enhetene	23 124	23 124	23 124	23 124	23 124
Sum fri VK	70 022	72 772	75 522	78 272	81 022
Sum avsetninger	106 196	110 282	112 507	113 804	116 323
Faste kostnader i % av bevilgning	98 %	95 %	95 %	95 %	95 %
Sum avsetninger KD i prosent av årets bevilgning	1,2 %	1,4 %	1,4 %	1,3 %	1,3 %

Tabellen viser at faste kostnader i prosent av årets bevilgning vil ligge på 95%, og at Avsetningene relatert til ubrukt bevilgning vil være i underkant av 2% i perioden.

Med en økning i antall årsverk vil sannsynligheten for å lykkes med gjennomføringen av de strategiske satsningene øke, og de faste kostnadene vil samtidig holdes på et nivå som innebærer at et beløp tilsvarende ca. 6% av årlig bevilgning kan benyttes til strategiske

satsninger. En risiko i basisbudsjettet er at høyere faste kostnader gjør høyskolen mer sårbar i tilfelle en inntektssvikt.

Det er ikke gjennomført noen sensitivitetsanalyser, men følgende risikofaktorer kan påpekes:

- Inntekten fra NFR reduseres til samme nivå som 2021 – årlig inntektsreduksjon 3 mill. kr.
- Økning i årlig lønnsjustering fra 2,75% (som er forutsatt i budsjettet) til 3,5% - årlig lønnsøkning 1,5 mill. kr
- Økning i årlig sats til Statens Pensjonskasse med et prosentpoeng – årlig lønnsøkning 3,7 mill. kr.
- To-sensor-ordning blir ikke innført – årlig kostnadsbesparelse 4 mill. kr.

Det er også gjort en beregning av hvordan fremtidige årlige bevilgninger vil påvirkes dersom opptrapping av de tildelte 70 ekstra studieplassene ikke videreføres på masternivå etter 2022. I forhold til basisversjonen, vil aggregert reduksjon i basisbevilgningen være 36,8 mill. kr. i perioden 2023-2026. Aggregert reduksjon i resultatbasert bevilgning vil være 11,1 mill. kr., mens effekten av redusert kandidatproduksjon ikke vil inntreffe før i neste langtidsbudsjettperiode. I et slik scenario vil årlig kontantstrøm fortsatt være positiv etter at alle forpliktete kostnader er dekket, men handlingsrommet for å finansiere strategiske satsinger vil være betydelig begrenset og vil i større grad avhenge av fremtidige overskudd ved NHHE.

Sak 30/22

Saken er i sin helhet unntatt offentlighet.

Tittel: Strategi 2022-2025: Utkast til handlingsplan

Tilgangskode: Unntatt offentlighet

Paragraf: Offl § 13 jf. fvl § 13.1 pkt. 2

ENDRING AV FORSKRIFTEN OM FULLTIDSSTUDIENE

Saksbehandler Kjell Borlaug
Arkivreferanse 18/01110-34

Utvalg
Styret ved Norges Handelshøyskole

Møtedato
14.06.2022

Utvalgsnr
31/22

Forslag til vedtak:

Styret fastsetter forskrift om endring i forskrift om fulltidsstudiene ved Norges Handelshøyskole, NHH.

Forskriften trer i kraft 1. august 2022.

Bakgrunn:

Studieadministrativ avdeling foreslår mindre endringer §§ 3-3 (1), 4-4 (1) og 4-8 (1) i forskrift om fulltidsstudiene ved NHH.

§ 3-3 (1) Innpass

Her foreslås en presisering om at student som søker innpass må ha gjenstående ordinære forsøk på å gjennomføre vurdering, og at allerede beståtte emner ikke kan erstattes ved innpass.

§ 4-4 (1) Vurderingsformer, vurderingsordninger og vurderingsuttrykk

Her foreslås et tillegg til bestemmelsen som åpner for at det kan stilles særskilte krav til gjennomføringen av en vurderingsordning.

§ 4-8 (1) Antall forsøk

Her foreslås en ren språklig justering uten realitetsendring.

Innpass

Etter universitets- og høyskoleloven (uhl) § 3-5 e har studenter på visse vilkår krav på å få innpasset eksterne emner slik at de slipper å ta emner ved NHH. Det er imidlertid anledning til å begrense antall forsøk på å gjennomføre vurdering ved NHH.

Forslaget tydeliggjør at muligheten for innpass ikke kommer i tillegg til antallet ordinære vurderingsforsøk. Dette gjøres ved å spisse henvisningen i § 3-3 (1) til forskriftens § 4-8 (1).

Endringen innebærer at det ikke lenger skal være mulig å søke Seksjon for eksamen om et ekstra vurderingsforsøk, for deretter å søke Seksjon for opptak om innpass.

Forslaget tydeliggjør også at studenter som har bestått et emne ved NHH, ikke kan velge det bort ved å søke innpass av et eksternt emne. Se vedlegg 3, som inneholder NHHs tidligere vurdering av handlingsrommet i slike saker.

I § 3-3 (4) har NHH forskriftsfestet adgangen til likevel å ta NHH-emnet som er erstattet ved innpass. Vedtaket om innpass faller da bort. Hvis NHH samtidig skulle gi en mulighet for innpass for allerede beståtte NHH-emner, måtte Seksjon for eksamen ha benyttet ressurser på en gjennomgang av utdanningsplanen til hver eneste student med registrert innpass for å få avklart hva som skal være med på vitnemålet herfra. Forslaget bidrar derfor til en mer ressurseffektiv vitnemålsproduksjon.

Poenget med innpass etter uhl § 3-5 e er at studentene skal slippe å gjøre ting to ganger, ikke at de skal kunne redigere bort en svak karakter fra et vitnemål.

Særskilte krav til gjennomføring av vurderingsordning

Fagstab ønsker at emneansvarlig skal kunne legge føringer for hvordan en vurderingsordning faktisk gjennomføres, eksempelvis ved å stille krav om at en besvarelse skrives ved hjelp av tastatur tilkoblet en datamaskin.

I eksemplet som er trukket frem, vil sensuren bli mer effektiv i og med at man ikke trenger tyde og analysere håndskriften til kandidatene. Videre vil samtlige besvarelser i emnet kunne undergis en maskinell plagiatkontroll. Begge deler vil bidra til å innfri lovens hovedregel om en upartisk og faglig forsvarlig prøving av kandidatenes kunnskaper og ferdigheter, jf. uhl § 3-9 (1).

NHHs vurdering har vært at dette krever hjemmel i forskriften, og en ny setning foreslås derfor tilføyd i § 4-4 (1).

Antall forsøk

Her foreslås det ingen realitetsendring, kun en språklig justering av den andre setningen i bestemmelsens første ledd. Endringer i studieplanen på MRR har medført at det i dag er mer naturlig å skrive at studentene på MRR har tre forsøk, heller enn at man har tre forsøk på emner som inngår i MRR.

Se vedlagte endringsforskrift (vedlegg 1). I vedlegg 2 fremkommer markeringer av og kommentarer til endringene direkte i forskriften.

Vedlegg:

1. Forskrift om endring i forskrift om fulltidsstudiene ved Norges Handelshøyskole
2. Endringsforskriften med markering og kommentarer
3. Notat av 30.3.2022 om adgangen til å nekte godkjenning etter uhl § 3-5 e

Forskrift om endring av forskrift om fulltidsstudiene ved Norges Handelshøyskole, NHH

Fastsatt av styret ved Norges Handelshøyskole 14.6.2022 med hjemmel i Lov av 1.4.2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (uhl.) §§ 3-3, 3-5, 3-6, 3-7, 3-9, 3-10, 3-11, 4-2, 4-5 og 8-2.

I

I forskrift 29. april 2021 nr. 1956 om fulltidsstudiene ved Norges Handelshøyskole, NHH gjøres følgende endringer:

§ 3-3 skal lyde:

§ 3-3. *Innpass*

(1) En student med studierett kan søke om å få innpasset emne studenten har avlagt tidligere, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-5 e. Søknad må sendes Studieadministrativ avdeling innen fastsatte frister. For å få innpass kreves det at studenten har gjenstående forsøk, jf. § 4-8 (1), og at det aktuelle emnet tilsvarer et emne NHH tilbyr. Det omsøkte emnet må minst ha samme omfang målt i studiepoeng, minst være på samme nivå (bachelor/master) og ha tilsvarende innhold/læringsutbytte (bredde/dybde) som NHH-emnet. Et bestått NHH-emne kan ikke erstattes ved innpass.

(2) Det generelle kravet om tilknytning i § 6-1 og det spesielle kravet i relasjon til utstedelse av en ny grad i § 6-2 vil kunne begrense mulighetene etter første ledd.

(3) En student kan få godkjent inntil 30 studiepoeng på grunnlag av emner bestått ved utenlandsk lærested i forbindelse med utvekslingsopphold organisert av NHH. For dobbeltgrader gitt i samarbeid med internasjonale samarbeidsinstitusjoner gjelder egne regler.

(4) Student som har fått innpass for et emne, kan likevel velge å ta emnet ved NHH. Vedtaket om innpass faller da bort.

§ 4-4 skal lyde:

§ 4-4. *Vurderingsformer, vurderingsordninger og vurderingsuttrykk*

(1) Vurderingsordningen i et emne kan bestå av én vurderingsform alene eller en kombinasjon av flere vurderingsformer (deler). Det kan stilles særskilte krav til gjennomføringen av en vurderingsordning. Det skal være oppgitt i emnebeskrivelsen hvilken vurderingsordning som benyttes, jf. § 3-1, femte ledd. Benyttes det flere vurderingsformer i kombinasjon skal også vekten mellom delene være angitt. Bestått resultat forutsetter at samtlige deler er bestått.

(2) Etter universitets- og høyskoleloven § 3-9 skal vurderingsuttrykket ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave, eller annen vurdering være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. De to vurderingsuttrykkene kan ikke kombineres i samme emne. Ved behov for konvertering tilsvare bokstavkarakterene følgende tallverdier: A=5, B=4, C=3, D=2 og E=1.

§ 4-8 skal lyde:

§ 4-8. Antall forsøk

(1) Under forutsetning av at det gjennomføres vurdering, har en student to forsøk på å gjennomføre vurdering i samme emne. Student på i masterstudiet i regnskap og revisjon har tre forsøk på å gjennomføre vurdering i samme emne. Beste resultat gjelder.

(2) Endring av krav til obligatorisk aktivitet (arbeidskrav) og endring av vurderingsordning kan medføre at studenten må ta hele emnet på nytt, jf. § 4-5, andre ledd.

(3) Består vurderingsordningen av flere vurderingsformer eller delvurderinger, er antall forsøk knyttet til vurderingsordningen under ett og ikke til de enkelte vurderingsformer eller delvurderinger. Selv om en student kun gjennomfører en av flere vurderingsformer (-deler) av vurderingsordningen telles det som ett forsøk.

(4) Begrensningen i antall vurderingsforsøk gjelder totalt for et emne. Tidligere forsøk teller selv om emnet har skiftet kode, inngår med ulik kode i flere studieprogrammer eller studenten har fått nytt opptak til det samme eller annet studieprogram hvor emnet inngår.

(5) I særlige tilfeller kan Studieadministrativ avdeling innvilge en student som har benyttet alle forsøk etter første ledd, uten å ha oppnådd bestått resultat, ytterligere ett forsøk på vurdering i samme emne.

(6) Masterstudent(er) kan kun levere masteroppgave ved NHH én gang i samme masterprogram, jf. § 6-3. Kun hvis oppgaven blir bedømt til ikke bestått, vil kandidaten(e) få mulighet til å levere en bearbeidet oppgave til bedømming.

(7) Student med særskilt forlenget studierett etter § 2-6, tredje ledd har ikke anledning til å gjennomføre ny vurdering etter første ledd.

II

Endringene trer i kraft den 1. august 2022.

Sak 31/22 Vedlegg 2

NHH

Forskrift om endring av forskrift om fulltidsstudiene ved Norges Handelshøyskole, NHH

Fastsatt av styret ved Norges Handelshøyskole 14.6.2022 med hjemmel i Lov av 1.4.2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (uhl.) §§ 3-3, 3-5, 3-6, 3-7, 3-9, 3-10, 3-11, 4-2, 4-5 og 8-2.

I

I forskrift 29. april 2021 nr. 1956 om fulltidsstudiene ved Norges Handelshøyskole, NHH gjøres følgende endringer:

§ 3-3 skal lyde:

§ 3-3. *Innpass*

(1) En student med studierett kan søke om å få innpasset emne studenten har avlagt tidligere, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-5 e. Søknad må sendes Studieadministrativ avdeling innen fastsatte frister. For å få innpass kreves det at studenten har gjenstående forsøk, jf. § 4-8 (1), og at det aktuelle emnet tilsvarer et emne NHH tilbyr. Det omsøkte emnet må minst ha samme omfang målt i studiepoeng, minst være på samme nivå (bachelor/master) og ha tilsvarende innhold/læringsutbytte (bredde/dybde) som NHH-emnet. **Et bestått NHH-emne kan ikke erstattes ved innpass.**

(2) Det generelle kravet om tilknytning i § 6-1 og det spesielle kravet i relasjon til utstedelse av en ny grad i § 6-2 vil kunne begrense mulighetene etter første ledd.

(3) En student kan få godkjent inntil 30 studiepoeng på grunnlag av emner bestått ved utenlandsk lærested i forbindelse med utvekslingsopphold organisert av NHH. For dobbeltgrader gitt i samarbeid med internasjonale samarbeidsinstitusjoner gjelder egne regler.

(4) Student som har fått innpass for et emne, kan likevel velge å ta emnet ved NHH. Vedtaket om innpass faller da bort.

§ 4-4 skal lyde:

§ 4-4. *Vurderingsformer, vurderingsordninger og vurderingsuttrykk*

(1) Vurderingsordningen i et emne kan bestå av én vurderingsform alene eller en kombinasjon av flere vurderingsformer (deler). **Det kan stilles særskilte krav til gjennomføringen av en vurderingsordning.** Det skal være oppgitt i emnebeskrivelsen hvilken vurderingsordning som benyttes, jf. § 3-1, femte ledd. Benyttes det flere vurderingsformer i kombinasjon skal også vektingen mellom delene være angitt. Bestått resultat forutsetter at samtlige deler er bestått.

Commented [KJB1]: Spisser henvisningen til § 4-8 (1), som omhandler ordinære vurderingsforsøk. Se forslag til ny formulering lengre nede i dokumentet.

Commented [KJB2]: Selv om uhl. § 3-5 e er en «skal-bestemmelse», mener vi det er gode legislative grunner til å innfortolke en slik begrensning i lovbestemmelsen.

Commented [KJB3]: Det har vært vår vurdering at den åpning fagstab har fremmet ønske om, fordret en hjemmel.

(2) Etter universitets- og høyskoleloven § 3-9 skal vurderingsuttrykket ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave, eller annen vurdering være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. De to vurderingsuttrykkene kan ikke kombineres i samme emne. Ved behov for konvertering tilsvare bokstavkarakterene følgende tallverdier: A=5, B=4, C=3, D=2 og E=1.

§ 4-8 skal lyde:

§ 4-8. Antall forsøk

(1) Under forutsetning av at det gjennomføres vurdering, har en student to forsøk på å gjennomføre vurdering i samme emne. **Student på masterstudiet i regnskap og revisjon har tre forsøk på å gjennomføre vurdering i samme emne.** Beste resultat gjelder.

(2) Endring av krav til obligatorisk aktivitet (arbeidskrav) og endring av vurderingsordning kan medføre at studenten må ta hele emnet på nytt, jf. § 4-5, andre ledd.

(3) Består vurderingsordningen av flere vurderingsformer eller delvurderinger, er antall forsøk knyttet til vurderingsordningen under ett og ikke til de enkelte vurderingsformer eller delvurderinger. Selv om en student kun gjennomfører en av flere vurderingsformer (-deler) av vurderingsordningen telles det som ett forsøk.

(4) Begrensningen i antall vurderingsforsøk gjelder totalt for et emne. Tidligere forsøk teller selv om emnet har skiftet kode, inngår med ulik kode i flere studieprogrammer eller studenten har fått nytt opptak til det samme eller annet studieprogram hvor emnet inngår.

(5) I særlige tilfeller kan Studieadministrativ avdeling innvilge en student som har benyttet alle forsøk etter første ledd, uten å ha oppnådd bestått resultat, ytterligere ett forsøk på vurdering i samme emne.

(6) Masterstudent(er) kan kun levere masteroppgave ved NHH én gang i samme masterprogram, jf. § 6-3. Kun hvis oppgaven blir bedømt til ikke bestått, vil kandidaten(e) få mulighet til å levere en bearbeidet oppgave til bedømming.

(7) Student med særskilt forlenget studierett etter § 2-6, tredje ledd har ikke anledning til å gjennomføre ny vurdering etter første ledd.

II

Endringene trer i kraft den **1. august 2022.**

Commented [KJB4]: Tidligere formulering: «I emner som inngår i masterstudiet i regnskap og revisjon har man tre forsøk på å gjennomføre vurdering i samme emne.»

Foreslått justert uten at meningsinnholdet endres.

Commented [KJB5]: Tidligere ikrafttredelse er ikke nødvendig.

Sak 31/22 Vedlegg 3**NHH****Kan vi nekte godkjenning etter universitets- og høyskoleloven (uhl.) § 3-5 e?****Til:** Stig Tenold, Astrid Foldal, Heidi Sund, Inger Dagestad og Kjetil S. Larssen**Fra:** Kjell J. Borlaug

30. mars 2022

Innledning

Seksjon for eksamen har reist spørsmål om hvorvidt vi har anledning til å nekte godkjenning av et eksternt emne som erstatning for et emne som allerede er tatt ved NHH. De ønsker spørsmålet utredet fordi det vil være ressurskrevende å følge slike saker opp.

Når en student har fått innpass (faglig godkjenning) av ett eller flere eksterne emne(r), vil ikke oppnådd karakter ved den eksterne institusjonen oppgis på vitnemålet fra NHH. Studenten må eventuelt dokumentere den ved en karakterutskrift eller vitnemål fra den eksterne institusjonen.

Etter § 3-4 (4) i vår forskrift om fulltidsstudiene kan en student som har fått innpass, likevel velge å ta emnet ved NHH. Det tidligere vedtaket om innpass faller da bort, og NHH-emnet og oppnådd karakter skal tas med på vitnemålet.

Så langt jeg kan se, vil den eneste reelle følgen for en student som søker innpass etter først å ha tatt emnet på NHH, være en mulighet for at karakteren fra NHH-emnet ikke tas med på vitnemålet herfra. Selv om vi ikke kan se bort ifra at en student kan ha andre grunner for å søke om et slikt innpass, er det mest nærliggende å tro at vedkommende gjennom en slik disposisjon, kun ønsker å utradere en svak karakter fra sitt fremtidige vitnemål fra NHH.

Fordi vi allerede har forskriftsfestet muligheten til å stryke innpasset ved å gjennomføre det aktuelle NHH-emnet, kan vi ikke automatisk utelukke karakteren på NHH-emnet i slike tilfeller. En åpning for å søke om innpass av et eksternt emne etter fullføring av NHH-emnet, vil av denne grunn fordre en manuell gjennomgang av utdanningsplanen til samtlige studenter med ett eller flere innpass i sekken.

På denne bakgrunn er jeg bedt om å se på hvorvidt vi har anledning til å nekte en søknad om innpass hvis studenten allerede har tatt emnet ved NHH.

Rettslig grunnlag

Faglig godkjenning av utdanning har gjerne vært kategorisert i tre kategorier:

- 1) Jevngodhetsvurdering av utenlandsk utdanning
- 2) Godskriving av utdanning fra institusjoner underlagt universitets- og høyskoleloven (uhl.)
- 3) Fritak for utdanning fra utlandet eller institusjoner utenfor uhl.

Godskriving og fritak er etter en lovendring (fra 1. august 2021) omtalt som faglig godkjenning, eller bare godkjenning. Godkjenning av utdanning fra institusjon underlagt uhl. reguleres nå i uhl. § 3-5 e, som er en skal-bestemmelse, mens godkjenning av utdanning som ikke er regulert i uhl. reguleres i § 3-5 f, som er en kan-bestemmelse.

I tillegg har vi i vår forskrift om fulltidsstudiene en bestemmelse om innpass i § 3-3. Her viser vi eksplisitt til uhl. § 3-5 e.

Jeg gjengir bestemmelsene her.

Universitets- og høyskoleloven:

§ 3-5 e. Faglig godkjenning av utdanning fra annen institusjon som er regulert av denne loven

(1) Universiteter og høyskoler som tilbyr akkrediterte studier etter denne loven, skal, etter søknad fra enkeltpersoner, godkjenne beståtte studier, emner, fag, eksamener eller prøver fra andre utdanningsinstitusjoner som er regulert av denne loven, som del av søkerens studium ved institusjonen, med samme antall studiepoeng. Dette skal skje i den utstrekning de oppfyller de faglige kravene til en bestemt eksamen, et bestemt emne, en bestemt utdanning eller en bestemt grad ved institusjonen.

(2) Godkjenningen er en faglig vurdering av om studenten har oppnådd et bestemt faglig nivå. Det innebærer at læringsutbyttet må tilsvare det som kreves for tilsvarende emner for det aktuelle studiet ved institusjonen. En slik godkjenning innebærer at studenten ikke må ta tilsvarende eksamen, emne, utdanning eller grad på nytt.

(3) Institusjonen som godkjenner, skal sikre at det ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold innenfor samme grad.

§ 3-5 f. Faglig godkjenning av utdanning som ikke er regulert av denne loven, og av dokumentert realkompetanse

(1) Universiteter og høyskoler som tilbyr akkrediterte studier etter denne loven, kan, etter søknad fra enkeltpersoner, godkjenne bestått utdanning fra norske utdanningsinstitusjoner som ikke er regulert av denne loven, og utenlandsk utdanning som ikke er høyere utdanning, samt dokumentert realkompetanse, som del av søkerens studium ved institusjonen.

(2) Godkjenningen er en faglig vurdering av om studenten har oppnådd et bestemt faglig nivå, det vil si et læringsutbytte tilsvarende det som kreves for de aktuelle emnene. En slik godkjenning innebærer at det gis uttelling i studiepoeng tilsvarende dette faglige nivået.

Forskrift om fulltidsstudiene:

§ 3-3. Innpass

(1) En student med studierett kan søke om å få innpasset emne studenten har avlagt tidligere, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-5e. Søknad må sendes Studieadministrativ avdeling innen fastsatte frister. For å få innpass kreves det at studenten har gjenstående forsøk, jf. § 4-8, og at det aktuelle emnet tilsvarende et emne NHH tilbyr. Det omsøkte emnet må minst ha samme omfang målt i studiepoeng, minst være på samme nivå (bachelor/master) og ha tilsvarende innhold/læringsutbytte (bredde/dybde) som NHH-emnet.

(2) Det generelle kravet om tilknytning i § 6-1 og det spesielle kravet i relasjon til utstedelse av en ny grad i § 6-2 vil kunne begrense mulighetene etter første ledd.

(3) En student kan få godkjent inntil 30 studiepoeng på grunnlag av emner bestått ved utenlandsk lærested i forbindelse med utvekslingsopphold organisert av NHH. For dobbeltgrader gitt i samarbeid med internasjonale samarbeidsinstitusjoner gjelder egne regler.

(4) Student som har fått innpass for et emne, kan likevel velge å ta emnet ved NHH. Vedtaket om innpass faller da bort.

Vurdering

Som allerede nevnt, er godkjenning etter uhl. § 3-5 e en skal-bestemmelse. Så lenge et eksternt emne er på samme nivå (bachelor/master), har samme omfang målt i studiepoeng og har tilsvarende innhold/læringsutbytte (bredde/dybde) som et NHH-emne, MÅ vi godkjenne det eksterne emnet. Denne plikten avgrenses imidlertid av godkjenningsforskriften (FOR-2018-12-21-2221), som stiller krav om tilknytning til den institusjonen som skal tildele en grad.

Av andre ledd av § 3-5 e fremgår det hva en slik godkjenning er. Det er beskrevet som en faglig vurdering av om studenten har oppnådd et bestemt faglig nivå. Det står også at en slik godkjenning innebærer at studenten ikke må ta tilsvarende eksamen eller emne på nytt. Det er denne siste setningen som kan gi en åpning for å stille spørsmål ved dagens imperativ, altså at vi MÅ godkjenne i ethvert tilfelle.

Utgangspunktet har alltid vært at studenten som har tatt et emne ved en institusjon som er underlagt uhl. skal slippe å ta tilsvarende emne ved en annen institusjon som er underlagt uhl. Opprinnelig (uhl. 1989 § 52) handlet dette om en plikt til å godkjenne vitnemål om grad, eksamen eller prøve fra en av institusjonene underlagt loven. Det var imidlertid også nedfelt direkte i loven (uhl. 1989 § 53) hva institusjonene skulle gjøre, de skulle frita for eksamen eller prøve.

Allerede etter den gamle eksamensloven (1970) veide hensynet til studenten tungt. Det samme gjelder i dag, idet det er en åpenbar fordel for studenten å slippe å bruke tid og krefter på noe som det allerede finnes dokumentasjon på at hen har fullført. Samfunnsøkonomisk er det også en ubetinget fordel at studenten ikke trenger å gjennomføre tilsvarende undervisning/eksamen flere ganger.

Disse legislative hensynene er også kommet til uttrykk både i rundskriv og forarbeider. Se eksempelvis rundskriv F-04-18 av 10. januar 2019 hvor KD gir sine merknader til forskrift om godskriving og fritak av høyere utdanning og NOU 2020:3 Ny lov om universiteter og høyskoler.

I nevnte rundskriv oppgir KD at formålet med forskriften er at den skal være et verktøy for god og riktig bruk av både befolkningens kompetanse og ressursene i utdanningssystemet. Videre fremgår det at målet er å unngå at enkeltpersoner og utdanningsinstitusjoner bruker tid og krefter på at samme kunnskap, ferdigheter og kompetanse må oppnås flere ganger. I NOU 2020:3 skrev Aune-utvalget noe tilsvarende i kapittel 31.4.1.2 (s. 310).

Konklusjon

Ordlyden i bestemmelsen har vært endret noe over tid, men i forarbeidene kan jeg ikke finne noen holdepunkter for at lovgiver underveis har ment å innføre faktiske endringer i rettstilstanden. Dette mener jeg taler for at vi i vår fortolkning av dagens bestemmelse også kan legge stor vekt på ordlyden i bestemmelsens andre ledd.

De bakenforliggende (legislative) hensynene gjør seg heller ikke gjeldende i de tilfeller hvor studenten søker å erstatte et allerede gjennomført NHH-emne med et emne fra en annen institusjon. Det må kunne karakteriseres som en samfunnsøkonomisk dårlig løsning uten annen oppside for studenten enn at en presumptivt dårlig karakter kan kamufleres på vitnemålet.

Jeg mener derfor at vi under henvisning til uhl. § 3-5 e (1), jf. (2) kan avslå søknader om å erstatte et allerede gjennomført/fullført NHH-emne med et eksternt emne.

Sak 32/22

Saken er i sin helhet unntatt offentlighet.

Tittel: Årsrapport forskning 2021

Tilgangskode: Unntatt offentlighet

Paragraf: Offl § 13, jf. Offl § 13.1 pkt. 2

ÅRSRAPPORT FORMIDLING 2021

Saksbehandler Geir Mikalsen
Arkivreferanse 21/02205-4

Utvalg
Styret ved Norges Handelshøyskole

Møtedato
14.06.2022

Utvalgsnr
33/22

Forslag til vedtak:

Styret tar Årsrapport formidling for 2021 til orientering.

Bakgrunn:

NHH har en positiv utvikling i formidlingsaktivitet i 2021. De viktigste punktene er:

- NHH-forskeres synlighet i media økte med sju prosent i 2021.
- Forskerne var mest synlige i Dagens Næringsliv med mer enn 500 klipp.
- I løpet av 2021 ble elleve NHH-forskere utnevnt til medlemmer i nye ekspertutvalg, mot åtte i fjor.
- Aktiviteten i sosiale medier har økt både med hensyn til følgere og antall kanaler.
- NHHs to podcaster har bak seg første hele driftsår med høyt antall avspillinger.
- NHH som møteplass hadde tre store fysiske arrangementer og to store digitale arrangementer i 2021.

I 2021 ble den positive trenden fra 2020 forsterket. En del av den økte aktiviteten kan tilskrives tema knyttet til koronapandemien, og det er derfor usikkert om den høye aktiviteten kan opprettholdes i 2022.

Det er like fullt ikke koronapandemien alene som har økt aktiviteten. Styrket satsing og økt ressursbruk på formidling har gitt resultater. Dette er et krevende arbeid som krever kontinuerlig innsats, og som NHH fortsatt vil prioritere høyt i tråd med vårt samfunnsoppdrag og vår posisjonering som en kunnskapsrik samfunnsaktør.

Vedlegg: Årsrapport formidling 2021

Siste versjon pr. 10.06.2022

NHH Årsrapport for formidlingsaktivitet 2021

Årsrapporten gir en oppsummering av NHHs formidlingsaktivitet og bidrag i samfunnsdebatten i 2021, samt en oversikt over aktiviteten sammenliknet med tidligere år. Forskningsformidling og deltakelse i samfunnsdebatten er en viktig del av NHHs virksomhet. Aktiviteten bidrar til at vi styrker vår relevans for samfunn og næringsliv. Formidling er også en lovpålagt del av vårt samfunnsoppdrag.

Denne rapporten dekker følgende områder:

- 1) Medieomtale
- 2) Deltakelse i offentlige ekspertutvalg
- 3) Sosiale medier
- 4) Podcasts
- 5) NHH som møtearena

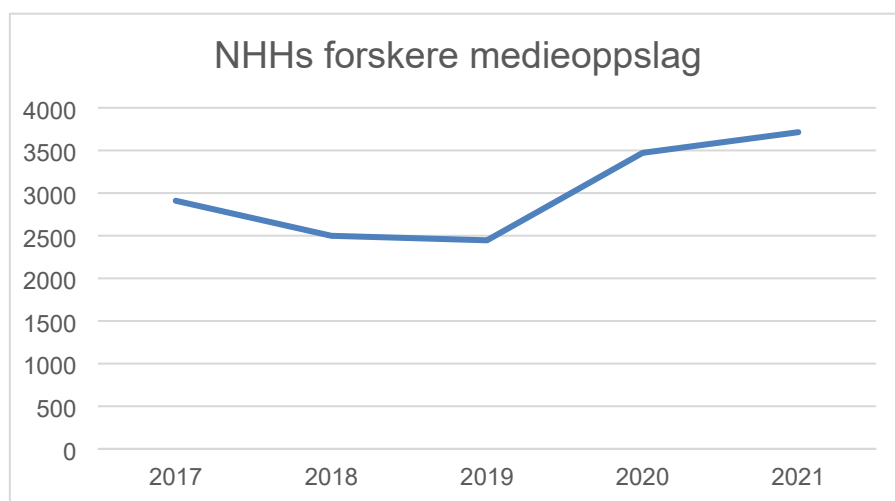
1.0 Medieaktivitet NHHs forskere¹

NHHs forskere økte medieaktiviteten med 7 prosent i 2021 sammenliknet med året før. I løpet av året var forskerne eksponert i til sammen 3713 medieklipp. Dette er det høyeste antall medieklipp NHH har hatt noensinne.

En stor del av aktivitetsøkningen de siste to årene kan tilskrives økt medieoppmerksomhet omkring endrete rammebetingelser i arbeidslivet som følge av covid-19. NHH-forskere har bidratt gjennom innlegg og uttalelser i en rekke saker knyttet til ledelse, teamarbeid, hjemmekontor m.m under korona. NHHs forskere er også svært aktive i relevante spørsmål omkring priskrig i matvarebransjen, restrukturering av flybransjen og innretning av skattesystemet.

Figur 1: Medieaktivitet 2017-2021

¹Medieaktivitet inkluderer kronikker, debattinnlegg, intervjuer og sitater. Forskeres medieaktivitet registreres som et treff for instituttet der de er ansatt.

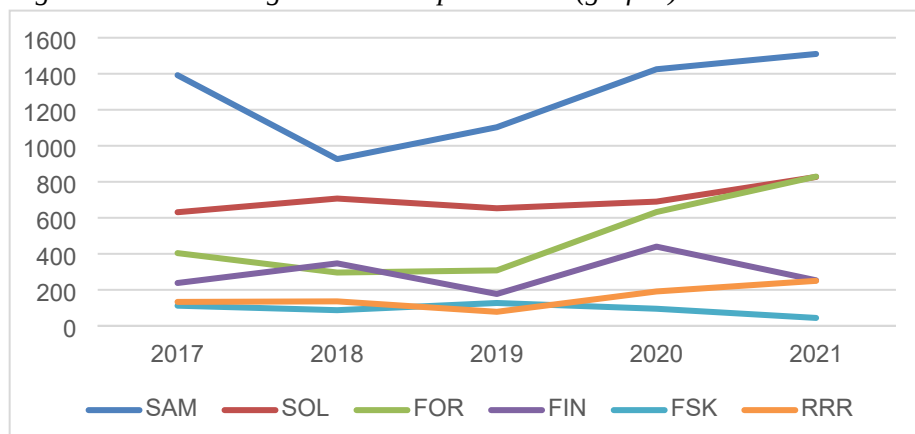
1.1 Aktivitet pr. institutt

- Fire av seks institutter har en økning i antall medieklipp fra 2020 til 2021.
- Institutt for samfunnsøkonomi hadde flest medieklipp.
- Institutt for foretaksøkonomi hadde den største økningen i antall medieklipp.

Tabell 1: Mediedekning 2017 - 2021 pr. institutt (totaltall)

Institutt	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-2021
SAMF	1392	926	1103	1425	1510	+85
FOR	404	296	308	632	829	+197
RRR	133	136	78	191	250	+59
FIN	238	347	177	440	253	-187
FSK	112	87	127	95	44	-51
SOL	631	707	653	690	827	+137
Totalt	2910	2499	2446	3473	3713	

Figur 2: Mediedekning 2017 - 2021 pr. institutt (grafikk)

1.2 Aktive formidlere²

NHH hadde i fjor 26 aktive formidlere, noe som er fire færre enn i 2020 og på samme nivå som i 2019.

Tabell 2: Aktive formidlere 2021 (2020)

	Forsker	2021	2020	Endring 2020- 2021
1	Tor W. Andreassen	558	401	+157
2	Ola H. Grytten	439	431	+8
3	Victor Norman	378	256	+122
4	Øystein Foros	246	240	+6
5	Frode Steen	150	134	+16
6	Ola Kvaløy	141	39	+102
7	Jarle Møen	113	87	+26
8	Thore Johnsen	99	126	-27
9	Tina Søreide	94	126	-32
10	Guttorm Schjelderup	75	126	-51
11	Kjell Gunnar Salvanes	64	74	-10
12	Torfinn Harding	64	62	+2
13	Karin S Thorburn	63	75	-12
14	Øyvind Thomassen	62	6	+56
15	Erling Hjelmeng	52	28	+24
16	Alexander W. Cappelen	44	59	-15
17	Helge Thorbjørnsen	42	18	+24
18	Aksel Mjøs	35	51	-16
19	Magne Supphellen	35	78	-43
20	Gunnar Eskeland	32	26	+6
21	Bård Fyhn	32	16	+16
22	Christine Meyer	32	112	-80
23	Siv E. Rosendahl Skard	32	18	+14
24	Lasse Lien	28	38	-10
25	Petter Bjerksund	23	12	+11
26	Inger Stensaker	20	5	+15

Institutt for strategi og ledelse hadde åtte forskere med mer enn 20 medieklipp i 2021. Instituttet har dermed flest aktive formidlere.

² En aktiv formidler har oppnådd minst 20 siteringer i løpet av året. NHH har som mål å øke antall aktive formidlere.

Tabell 3: Aktive formidlere (mer enn 20 medieklipp) 2021 (2020) pr. institutt

Institutt	2021	2020
SAMF	6	10
FOR	7	8
RRR	2	4
SOL	8	4
FIN	3	3
FSK	0	1

1.3 Ledergruppen i media

I 2021 var ledelsen eksponert i 248 medieklipp mot 462 medieklipp. Dermed er antall medieklipp tilbake på samme nivå som i 2019. Årsaken til den store økningen i 2020 skyldes i hovedsak stor oppmerksomhet rundt koronasmittede NHH-studenter.

Tabell 4: Medieoppslag med NHH-ledelsen

NHH-ledelsen	2021	2020
Øystein Thøgersen	111	206
Geir Mikalsen	67	210
Malin Arve	45	27
Stig Tenold	23	-
Björg Marit Eknes	1	-
Frode Sættem	1	-
Totalt	248	

1.4 Oppslag fordelt på redaksjonelle medier

NHH har et mål om å oppnå nasjonal gjennomslagskraft og jobber aktivt for å være synlige i nasjonale medier. Samtidig medfører vår fysiske plassering i Bergen at vi har hyppig dialog med lokale medier. I 2021 fikk vi flest medieoppslag i Dagens Næringsliv.

Tabell 5: Medier med mest omtale av NHH

	Medium	2021	2020
1	Dagens Næringsliv	524	388
2	Finansavisen	327	290
3	Bergensavisen	252	262
4	Bergens Tidende	245	398
5	E24	191	150
6	NRK	157	302
7	Khrono	147	222
8	Kapital	142	-
9	Nettavisen	122	-
10	Aftenposten	110	184

Det er også et mål å oppnå internasjonale medieoppslag, noe flere av våre forskere oppnår med jevne mellomrom.

2.0 Deltakelse i offentlige ekspertutvalg

NHH er godt og stabilt representert i offentlige ekspertutvalg over tid. I løpet av 2021 ble 13 forskere utnevnt til medlemmer i nye ekspertutvalg, mot åtte i fjor.

- Professor Ola H. Grytten ble utnevnt av Landbruks- og matdepartementet til medlem i ekspertutvalet som skal vurdere grunnlaget for å sammenlikne næringsinntekter i jordbruket med lønn for arbeidstakere (NOU 2022)
- Professor Christine B. Meyer ble utnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet til leder av ekspertutvalet som utarbeide en redegjørelse om kvinner sin helse i et kjønnsperspektiv (NOU 2022).
- Professor Inger G. Stensaker ble utnevnt av Finansdepartementet til medlem i ekspertutvalet som skal vurdere Oljefondet og mulig utskillelse fra Norges Bank (Ekspertutvalrapport 2022).
- Professor Karin S. Thorburn ble utnevnt av Finansdepartementet til medlem i ekspertutvalet som skal vurdere Oljefondet og mulig utskillelse fra Norges Bank (Ekspertutvalrapport 2022).
- Professor Karin S. Thorburn ble utnevnt av Finansdepartementet til medlem i ekspertutvalet som skal vurdere hvordan klimaendringer, klimapolitikk og det grønne skiftet kan påvirke Statens pensjonsfond utland (Ekspertutvalrapport 2021).
- Professor Gunnar S. Eskeland ble utnevnt av Nærings- og fiskeridepartementet til medlem i ekspertutvalet som skal vurdere vilkårene og markedet for klimavennlige investeringer (Ekspertutvalrapport 2022).
- Professor Jarle Møen ble utnevnt av Finansdepartementet til medlem i Skatteutvalet, som ser på perspektiver for framtidens skatte- og avgiftssystem.
- Professor II Linda Nøstbakken ble utnevnt av Finansdepartementet til medlem i Skatteutvalet, som ser på perspektiver for framtidens skatte- og avgiftssystem.
- Professor Mette Bjørndal ble utnevnt av regjeringen til medlem i et utvalg som skal vurdere utviklingen av strømmettet (NOU 2022).
- Førsteamanuensis Iver Bragelien ble utnevnt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet til medlem i et ekspertutval som skal vurdere leiarlønssystemet i staten (Ekspertutvalrapport 2022).
- Professor Eirik G. Kristiansen ble utnevnt av Kunnskapsdepartementet til medlem i ekspertutvalet som skal vurdere hvordan dagens finansiering bidrar til å oppnå de mål Norge har for universitet og høyskoler og foreslå eventuelle endringer (Ekspertutvalrapport 2022).
- Professor Trond Døskeland ble utnevnt av Finansdepartementet til medlem i ekspertutvalet som skal evaluere Norges Banks aktive forvaltning av Statens pensjonsfond utland (Ekspertutvalrapport 2022).
- Førsteamanuensis Malin Arve ble utnevnt av Nærings- og fiskeridepartementet til medlem i et ekspertutvalg som skal se på mulighetene for å forenkle regelverk og rapporteringsplikter (Ekspertutvalrapport 2022).
- Professor II Linda Nøstbakken ble utnevnt av Nærings- og fiskeridepartementet utnemnd til leiar av ekspertutvalet som sjå på «tillatelsessystemet» i havbruksnæringen.

3.0 Sosiale medier

NHHs avtrykk i samfunnet og vår deltakelse i samfunnsdebatten skjer også i andre kanaler enn de redaksjonelt styrte mediene.

NHH bruker i stor grad sosiale medier for formidling. LinkedIn, Twitter og Facebook er viktige og modne kanaler for å delta aktivt i samfunnsdebatten.

Tabell 6: NHHs største kanaler på LinkedIn

Avsender	Kontonavn	Følgere 2021	Følgere 2020
NHH	NHH	45195	42273
NHH Alumni	NHH Alumni	6649	6582
NHH Executive	NHH Executive	2861	1969

Tabell 7: NHHs største kanaler på Twitter

Avsender	Kontonavn	Følgere 2021	Følgere 2020
FAIR	TheChoiceLab	7076	6805
NHH	NHHnor	5244	5016
CSB	RestartBusiness	2159	2133

Tabell 8: NHHs største kanaler på Facebook

Avsender	Kontonavn	Følgere	Følgere
NHH	NHH	29492	28496
NHH Alumni	nhhalumni	4065	3976
FAIR	Fairnhh	2357	2133

Antall følgere er bare én av flere parameter for å måle aktivitet i sosiale medier. Den virale effekten vi oppnår ved at innleggene får god spredning og mange lesere, er den viktigste målingen vi gjør i det daglige arbeidet.

NHH er også aktive på Instagram og Snapchat. I begge disse kanalene er studenter og potensielle studenter hovedmålgruppen. Vi tok også i bruk TikTok tidlig i 2022.

I tillegg til de offisielle kontoene NHH opererer, er en hel rekke forskere aktive i sosiale medier. Dette er svært målrettet for å spre kunnskap, ha dialog og skape relasjoner både i forskermiljøer og med målgrupper i samfunns- og næringsliv.

4.0 Podcasts fra NHH

«Bærekraftseventyret med Jørgensen & Pedersen» har siden etableringen oppnådd en god posisjon som en podcast om innovasjon og bærekraft. I 2021 ble 29 episoder publisert, og podcasten hadde cirka 30.000 avspillinger

«Ledertaffel» med Marius Jones og Therese E. Sverdrup publiserte 18 episoder i 2021 og fikk enda bedre tall med litt i overkant av 75.000 avspillinger.

Begge podcastene fortsetter i 2022, men «Ledertaffel» har byttet navn til «Lederskap» og Tellef S. Raabe er ny makker til Therese E. Sverdrup. I 2022 har også NHH Exectuive startet opp podcasten «Hvor skal du?»

5.0 NHH som møteplass

NHH som faglig møteplass er også en viktig arena for formidling av kunnskap. I 2021 måtte NHH tilpasse og planlegge arrangementer i en omskiftelig og usikker situasjon knyttet til koronasmitte. På et tidspunkt da samfunnet var stengt ned ble to store konferanser arrangert digitalt:

- Earie-konferansen. I samarbeid med UiB arrangerte NHH den internasjonale Earie-konferansen om næringsøkonomi. NHH stod for den tekniske avviklinga frå eit improvisert studio på campus. Flere hundre deltakarakar fra en hel rekke land deltok.
- Vårkonferansen. Den tradisjonsrike Vårkonferansen med temaet «Polarisering og ulikhet» ble avviklet som en tre timer digital samsending mellom campus i Bergen og studio i Oslo. Flere hundre deltakarakar fulgte konferansen.

NHH holdt også tre store fysiske arrangement på tidspunkt da samfunnet var åpent:

- Alumnikonferansen samlet 300 deltakarakar på The Hub i Oslo til et vellykket arrangement. Det var noe færre deltakere enn ønsket, trolig knyttet til den usikre smittesituasjonen.
- FOOD. Den årlige konferansen om matvarebransjen ble også arrangert på The Hub, med toppledere fra næringsmiddelindustrien og dagligvarekjedene som sentrale deltakare.
- Lehmkuhlforelesingen med Nicolai Tangen fylte aulaen til NHH med studenter og spesielt inviterte gjester fra næringslivet.

6.0 Avsluttende kommentarer

2021 var et svært positivt år for formidling ved NHH målt i aktivitet. Den positive trenden fra 2020 ble forsterket. En del av den økte aktiviteten kan tilskrives tema knyttet til koronapandemien, og det er derfor usikkert om den høye aktiviteten kan opprettholdes i 2022.

Det er like fullt ikke korona alene som har økt aktiviteten. Styrket satsing og økt ressursbruk på formidling har gitt resultater. Dette er et krevende arbeid som krever kontinuerlig innsats, og som NHH fortsatt vil prioritere høyt i tråd med vårt samfunnsoppdrag og vår posisjonering som en kunnskapsrik samfunnsaktør.

EVENTUELT - MØTE 4/22

Saksbehandler Randi Holmås
Arkivreferanse 21/03485-12

Utvalg
Styret ved Norges Handelshøyskole

Møtedato
14.06.2022

Utvalgsnr
34/22

Forslag til vedtak:

Vedtak i saker under Eventuelt behandles i møtet.

Orienteringssak 5/22 Navnsetting av auditorier ved NHH

From: [Øystein Thøgersen](#)
To: [Jarle Møen](#); [Finn Kinserdal](#); [Beate Sandvei](#)
Cc: [Geir Mikalsen](#); [Randi Holmås](#); [Seksjon for dokumentasjonsforvaltning](#)
Subject: Vedtak FW: Sluttrapport fra arbeidsgruppen for navnsetting av auditorier og rom
Date: torsdag 7. april 2022 16:13:41
Attachments: [image001.png](#)
[Navnsetting av auditorier og rom på NHH Sluttrapport_020422.pdf](#)
[image004.png](#)
[image006.png](#)
[image008.png](#)
[image010.png](#)
[image003.png](#)

Hei,

Mange takk for omfattende og usedvanlig solid sluttrapport for navnsetting av auditorier.

Vedtak:

På bakgrunn av mottatt rapport samt behandling av saken i ILF og i andre sammenhenger, vedtas:

-Kriterier og praktisering av navnsetting av auditorier slik som foreslått på s. 3.

-Navnprogram med lansering våren 2022 slik som foreslått på sidene 4-8 - og oppsummert på s. 1.

Jeg slutter meg til at det arbeides videre med å utvikle navneprogrammet i arbeidet med å styrke NHH-kulturen.

Geir tar føringen i arbeidet med å utforme «plaketter» med tekst på norsk og engelsk i de aktuelle lokalene.

Øystein Thøgersen

Rector, professor, dr. oecon

NHH Norwegian School of Economics

Email: oystein.thogersen@nhh.no

From: Jarle Møen <Jarle.Moen@nhh.no>

Sent: lørdag 2. april 2022 18.38

To: Øystein Thøgersen <Oystein.Thogersen@nhh.no>

Cc: Finn Kinserdal <Finn.Kinserdal@nhh.no>; Beate Sandvei <Beate.Sandvei@nhh.no>; Seksjon for dokumentasjonsforvaltning <sdf@nhh.no>

Subject: Sluttrapport fra arbeidsgruppen for navnsetting av auditorier og rom

Hei

Vedlagt oversendes endelig rapport fra arbeidsgruppen for navnsetting av auditorier og rom.

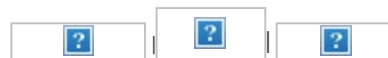
Vennlig hilsen

Jarle

Jarle Møen
Head of Department | Professor
Department of Business and Management Science
Work +47 55 95 96 12 | Mob. +47 99 96 93 05

Instituttleder | professor
Institutt for foretaksøkonomi

NHH 2.4.2022

Navnsetting av auditorier og rom på NHH

Forslag fra arbeidsgruppe oppnevnt av rektor 3.7.2021. Unntatt off. etter off.l. §14

Oppsummering

Arbeidsgruppen for navnsetting av auditorier og rom på NHH foreslår følgende:

Eksisterende navn

- **Auditorium Karl Borch** videreføres
- **Auditorium Jan Mossin** videreføres
- **Auditorium Agnar Sandmo** videreføres
- **Jebsensenteret** videreføres
- **Møterom Kjell Grønhaug** på Institutt for strategi og ledelse videreføres

Reetablering av navn som har forvunnet i forbindelse med ombygginger

- Møterom C110 blir til **Møterom Dag Coward**
- Det nye Auditorium P blir til **Auditorium Finn Kydland**
- Det nye Auditorium O («Nebbet») blir til **Auditorium Terje Rein Hansen**

Synliggjøring av NHHs kvinnelige pionérer

- Auditorium Q (tidligere Hansen) blir til **Auditorium Siri Pettersen Strandenes**
- Auditorium D blir til **Auditorium Anna Mette Fuglseth.**
- Auditorium L (tidligere 24) blir til **Auditorium Ingrid Simonnæs.**
- Auditorium J (i 2. etg lavblokk) blir til **Auditorium Aina Uhde**
- Det nye, store undervisningsrommet i 2. etasje i biblioteket blir til **Anna Dahl-rommet.**
- Personalkantinen blir til **Gabrielle gruppearbeidsrom** etter ombygging sommeren 2022
- Vrimleområdet A101 («Mellomrommet») blir til **Møteplass Anne-Jo.**

Synliggjøring av fremtredende professor emeriti

- Auditorium A blir til **Auditorium Victor D. Norman**
- Auditorium B blir til **Auditorium Frøystein Gjesdal**
- Auditorium C blir til **Auditorium Thore Johnsen**
- Det store møte- og miljørommet på Institutt for Samfunnsøkonomi (E209) blir til **Kåre Petter Hagen-rommet**
- Det store møterommet på SNF blir til **Møterom Einar Hope**

Styrerommet

- Det nye styrerommet, C314, i tredje etasje oppkalles etter NHHs første rektor Ingvar Wedervang og blir til **Wedervangrommet**

Samtlige instituttledere og prorektor for forskning har vært involvert i beslutningsprosessen og støtter helheten i forslaget. Rektor har vært konsultert og forslaget er også forankret blant avdelingsledere.

Navneprogrammet har en god kjønnsbalanse og hedrer sju nye kvinner og seks nye menn. Etter dette vil en tredjedel av de navnsatte rommene og plassene på NHH være oppkalt etter kvinner.

Arbeidsgruppen foreslår at det jobbes videre med å utvikle navneprogrammet som ledd i arbeidet med å styrke NHH-kulturen.

Prosess og mandat

I utvidet lederforum 30.3.2020 ba rektor om innspill til hvordan navnsetting av auditorier kan praktiseres på en hensiktsmessig måte når rehabiliteringen av bygningsmassen fra 1963 er ferdig.

NHH har i en årrekke hatt enkelte auditorier navnsatt etter tidligere ansatte som NHH har ønsket å hedre. I senere år har temaet om navnsetting av nye auditorier dukket opp med jevne mellomrom. Forslagene har imidlertid ikke blitt fulgt opp. Dette skyldes dels tanker om at auditorie-navn kunne «selges» til eksterne sponsorer i forbindelse med de forsøkene på fundraising-arbeid som ble testet ut for noen år tilbake. Dels skyldes det at en raskt kan gå tom for auditorier å navngi.

I forbindelse med at rehabiliteringsarbeidet nå er sluttført, ligger det til rette for å vurdere hvordan en ordning med navnsetting av auditorier kan praktiseres, hvilke kriterier som eventuelt bør ligge til grunn og om navnsetting skal gjelde for en tidsavgrenset periode.

I diskusjonen i utvidet lederforum kom det innspill om at kravene for å navnsatte auditorier bør være høye og at allerede navnsatte auditorier bør videreføres. Det fremkom også synspunkter om at navnsetting ikke bør inkludere personer som fortsatt er ansatte ved NHH, og at tidsperioden for et navnsatt auditorium bør være minimum 10 år.

For å vurdere disse spørsmålene og utarbeide konkrete forslag til navnsetting oppnevnte rektor følgende arbeidsgruppe:

- Jarle Møen (leder)
- Finn Kinserdal
- Beate Sandvei

I tråd med diskusjonen i Utvidet lederforum fikk arbeidsgruppen følgende mandat:

Arbeidsgruppen bes om å legge til grunn at terskelen for å få et auditorium på NHH oppkalt etter seg skal være høy og at ansatte som fortsatt er i aktiv tjeneste ikke kan få auditorier oppkalt etter seg. Arbeidsgruppen kan vurdere om andre rom enn auditorier skal kunne navnsattes. Arbeidsgruppen bes om å etterstrebe konsensus i sine vurderinger og forslag samt å involvere relevante ledergrupper samt andre organer og enheter en finner naturlig.

Arbeidsgruppen bes videre om å organisere sitt arbeid i to steg:

- 1. Kriterier og praktisering av navnsetting av auditorier*
- 2. Konkrete forslag til navnsetting*

Arbeidsgruppen bes om å avlevere sine vurderinger og forslag i én kompakt skriftlig rapport til rektor i løpet av høstsemesteret 2021.

Arbeidsgruppen leverte forslag til kriterier og praktisering av navnsetting i en delrapport 18.12.2021. Denne ble diskutert i Instituttlederforum 20.12.2021, og kriterier ble endelig besluttet i Instituttlederforum 7.2.2022, se under.

Kriteriene ble gjort kjent gjennom Paraplyen og på juleallmøte 21.12.2021. Samtidig ble det gitt en åpen invitasjon til å spille inn forslag til navn, se vedlegg 3.

Frist for å spille inn navn var 20.1.2022. Det kom inn 10 forslag på til sammen sju forskjellige personer. Disse ble presentert på Instituttlederforum 7.2.2022. Arbeidsgruppen støttet at alle de foreslåtte navnene skulle inngå i navneprogrammet og fikk tilslutning til dette.

Arbeidsgruppen samlet også inn forslag i forkant av utlysningen i Paraplyen og har gjort egne vurderinger basert på NHHs historie. Også disse forslagene ble presentert på Instituttlederforum 7.2.2022.

Rektor ba arbeidsgruppen i samråd med øvrige instituttledere og prorektor for forskning, Malin Arve, om å jobbe videre med forslagene i lys av de synspunktene som ble fremmet i møtet. I tråd med dette ble reviderte utkast diskutert eller sirkulert 28.2.2022 og 1.3.2022. Dette ledet opp til en avsluttende diskusjon i Instituttlederforum 28.3.2022. Arbeidsgruppen legger med dette fram sin endelige rapport. Det var konsensus i Instituttlederforum om de forslagene som er oppsummert på rapportens første side. Instituttlederforum består av instituttlederne, rektors ledergruppe og avdelingslederen for Forskningsadministrativ avdeling.

Kriterier og praktisering av navnsetting av auditorier

- 1. Auditorier, andre undervisningsrom, doktorgradslesesaler, møterom og vrangleområder kan navnesettes.*
- 2. Hensikten med navnsetting av fellesrom og fellesområder er å hedre personer med tilknytning til NHH og å løfte fram trekk ved NHHs historie som bygger opp under institusjonens særpreget og verdigrunnlag.*
- 3. Terskelen for å få et rom på NHH oppkalt etter seg skal være høy.*
- 4. Ansatte som fortsatt er i aktiv tjeneste kan ikke få rom oppkalt etter seg.*
- 5. Rom navnesettes for en periode på ti år. Nødvendige ombygginger kan medføre at navn tas ned før det er gått ti år.*
- 6. Det tas en helhetlig gjennomgang av navnsatte rom hvert tiende år.*
- 7. Man skal tilstrebe balanse og mangfold ved navnsetting av rom.*
- 8. For å sikre at det er lett å finne fram, skal alle rom som navnesettes, også beholde sine bygningstekniske navn, før eller etter det nye navnet.*
- 9. Endelig beslutning om navn tas av rektor i samråd med institutt- og avdelingsledere.*

Forslag til navneprogram med lansering våren 2022

Eksisterende navn

Arbeidsgruppen foreslår at eksisterende navnsatte auditorier videreføres. Foruten Auditorium Maximum gjelder det

- **Auditorium Karl Borch** (navnsatt i 2004)
- **Auditorium Jan Mossin** (navnsatt i 2006)
- **Auditorium Agnar Sandmo** (navnsatt i 2008)
- **Jebsensenteret** (navnsatt i 2014)
- **Møterom Kjell Grønhaug** (navnsatt i 2016)

Se vedlegg 5 for en komplett oppstilling av æresoppkallinger som også inkluderer navnsatte bygg, priser, forelesningsserier, fond etc.

Reetablering av navn som har forsvunnet i forbindelse med ombygginger

Følgende auditorier som var navnsatte, har forsvunnet på grunn av ombygginger: Auditorium Dag Coward (navnsatt i 2000, revet i 2013); Auditorium Finn Kydland (navnsatt i 2004, revet i 2019) og Auditorium Terje Hansen (navnsatt i 2009, revet i 2019)

- Arbeidsgruppen foreslår at det nye møterommet og mottakelsesrommet til stupet, C110, oppkalles etter tidligere rektor Dag Coward og blir til **Møterom Dag Coward**. Dag Coward regnes som grunnlegger av bedriftsøkonomien som selvstendig vitenskapsdisiplin i Norge og var i år 2000 den første på NHH som ble hedret med å få et auditorium oppkalt etter seg. Auditoriet forsvant da det gamle hovedbygget ble skjøttet samme med nybygget i 2013. Det lå der Jebsensenteret ligger i dag. Inngangsdørene til det gamle auditorium Dag Coward er gjenbrukt som inngangsdører til rom C110, og det nye mottakelsesrommet inkluderer både det gamle kollegierommet og det gamle rektorkontoret. Dag Coward var den første som ble valgt til rektor etter at NHH flyttet til Helleveien i 1963 og var rektor fra 1964 til 1972. Han har dermed en nær tilknytning til det rommet som vil bære hans navn.
- Arbeidsgruppen foreslår at **Auditorium Finn Kydland** videreføres som navn på det nye Auditorium P. Det er det auditoriet som etter ombyggingen ligger nærmest det gamle Auditorium Finn Kydland, hvor Kydland sto og foreleste da han fikk beskjed om nobelprisen. Det gamle Auditorium Finn Kydland ble navnsatt i 2004.
- Terje Hansen var en av NHHs mest markante professorer i flere tiår. I forbindelse med hans 70-årsdag i 2009 fikk han et auditorium oppkalt etter seg. Auditorium Terje Hansen lå ved siden av det gamle Auditorium Finn Kydland. Arbeidsgruppen foreslår at **Auditorium Terje Hansen** videreføres som navn på det nye Auditorium O («Nebbet»). Dette er naboauditorium til det foreslåtte, nye Auditorium Finn Kydland og ligger over NHHs hovedinngang.

NHHs kvinnelige pionerer

NHH og økonomifagene har en utfordring med å rekruttere og beholde dyktige kvinner. Det er derfor viktig å synliggjøre gode rollemodeller. Arbeidsgruppen foreslår derfor at navneprogrammet skal legge særlig vekt på løfte fram de kvinnene som har brutt viktige barrierer og gjort NHH til en mer

mangfoldig og likestilt institusjon. Blant NHHs mange kvinnelige pionerer vil arbeidsgruppen fremheve følgende:

- Den første kvinnelige studenten: Siviløkonom **Anne-Johann Loe Whist** (1936)
- Den første kvinnelige avdelingslederen, Høyskolebibliotekar **Anna Aars Dahl** (1953)
- Den første kvinnelige foreleseren: Professor **Aina Uhde** (1968)
- Den første kvinnen i kollegiet: Førstekonsulent **Gabrielle Kielland Welle-Strand** (1972)
- Den første kvinnen som ble dr.oecon: Professor **Anna Mette Fuglseth** (1989)
- Den første kvinnelige instituttlederen: Professor **Ingrid Simonnæs** (1990)
- Den første kvinnelige professoren: Professor **Siri Pettersen Strandenes** (2002)

Anne-Johanne Loe Whist var NHHs første kvinnelige student, tatt opp allerede på det første kullet. Hennes tilstedeværelse ble adressert av kong Haakon under den høytidelige åpningen av NHH 7. september 1936. Hun ble i 1938 Norges første kvinnelige siviløkonom.¹

Anna Aars Dahl ble i oktober 1936 NHHs første kvinnelige ansatte, og hun ble også den første kvinnelige avdelingsleden – formelt sett i 1953. Hun ledet oppbyggingen av NHHs bibliotek fra den spede begynnelse i 1936 til å bli landets ledende boksamling innenfor økonomi og administrasjon. I 1957 ble Anna Aars Dahl det første kvinnelige æresmedlemmet i studentforeningen. Hun gikk av med pensjon i 1977, men fortsatte å virke ved biblioteket fram til 1980.

Aina Uhde ble ansatt som vikar for Ole Myrvoll i 1968, og ble samtidig NHHs første kvinnelige foreleser. I 1970 ble hun den første kvinnen i fast vitenskapelig stilling utenfor biblioteket, og i 1977 ble hun den første kvinnelige førsteamanuensen i økonomi i Norge. Hun var en pionér innenfor helseøkonomi. I 1978 disputerte hun for doktorgraden ved Universitetet i Bergen. Hun var den første som tok doktorgraden i økonomi på universitetet, og den første kvinne som tok doktorgraden i økonomi i Norge. Sommeren 1978 gikk hun over i et dosentur ved Universitetet i Bergen og ble da den første kvinnelige dosenten i økonomi i Norge. I 1985 ble hun professor, og i mer enn 15 år var hun landets eneste kvinnelige professor i økonomi.

Gabrielle Kielland Welle-Strand ble ansatt som kontorassistent på NHH i 1942. I 1947 ble hun NHHs første kvinnelige kontorfullmektig og regnskapsfører og i 1972 den første kvinnen som møtte i kollegiet. Hun var også NHHs første kvinnelige konsulent, første førstekonsulent og en helt sentral administrativ drivkraft på NHH i mange tiår. Welle-Strand gikk av med pensjon i 1986 og døde i 2020, 101 år gammel.

Anna Mette Fuglseth var den første kvinnen som gikk gjennom hele NHHs studieløp fra siviløkonom til doktorgrad. Hun begynte på siviløkonomstudiet i 1975 og disputerte for doktorgraden i 1989. I 2003 ble hun NHHs andre kvinnelige professor. Hun var også én av to kvinner blant de første dekanene på NHH. Som dekan ledet hun både NHHs doktorgradsprogram og den nasjonale forskerskolen i bedriftsøkonomi.

Ingrid Simonnæs var i 1973 den andre kvinnen som fikk fast vitenskapelig stilling på NHH. I 1990 ble hun den første kvinnelige instituttlederen, og i 1995 den første kvinnen som stilte til valg som prorektor. Hun ble ikke valgt til prorektor, men hun ble valgt inn i kollegiet. Dermed ble hun den andre kvinnen som representerte vitenskapelig ansatte i kollegiet.

Siri Pettersen Strandenes ble i 2002 historisk som den første kvinnelige professoren på NHH. Hun begynte å studere på NHH i 1969 og ble ansatt som amanuensis i samfunnsøkonomi i 1989.

¹ Den offisielle tittelen var handelskandidat fram til 1963

Se vedlegg 1 for mer utførlige biografier.

Konkret foreslår arbeidsgruppen

- Vrimleområdet A101 («Mellomrommet») blir til «**Møteplass Anne-Jo**». Møteplassen ligger svært sentralt på campus og har en midtsøyle som egner seg godt for oppheng av et portrett og informasjon om Anne-Johanne Loe Whist sin karriere.
- Det nye, store undervisningsrommet i 2. etasje i biblioteket blir til «**Anna Dahl-rommet**». Anna Dahl var den som bygde NHHB opp til å bli landets største fagbibliotek innenfor økonomi og administrasjon.
- Auditorium J i 2. etasje lavblokken blir til **Auditorium Aina Uhde**.
- Personalkantinen blir til **Gabrielle gruppearbeidsrom** når den nye personalkantinen i Nybygget står ferdig høsten 2022. Den nåværende personalkantinen blir da omdisponert til studentarbeidsplasser tilrettelagt for gruppearbeid. Gabrielle Welle-Strand hadde omfattende studieadministrativt ansvar i mange år, og ble hedret med æresmedlemskap i Studentforeningen.
- Auditorium D blir til **Auditorium Anna Mette Fuglseth**. Auditorium D er NHHs tredje største auditorium.
- Auditorium 24 blir til **Auditorium Ingrid Simonnæs**. Aud. 24 er det største og mest påkostede auditoriet i lavblokken hvor språkfagene har gitt mye av sin undervisning.
- Auditorium Q blir til **Auditorium Siri Pettersen Strandenes**. Aud. Q har en prominent plassering på rekke med Mossin, Sandmo og Kydland.

Sentrale mannlige medarbeidere som bør løftes fram i navneprogrammet

Det er gått mer enn ti år siden NHH vurderte auditorienavn med tanke på å hedre sentrale medarbeidere. I mellomtiden har mange profilerte NHH-professorer gått av med pensjon. Arbeidsgruppe foreslår at følgende medarbeidere løftes fram i navneprogrammet:

- Professor **Frøystein Gjesdal**
- Professor **Kåre Petter Hagen**
- Professor **Einar Hope**
- Professor **Thore Johnsen**
- Professor **Victor D. Norman**

Konkret foreslår arbeidsgruppen at

- Auditorium A blir til **Auditorium Victor D. Norman**. Victor Norman fylte 75 år 24.7.2021, men ble ikke markert som følge av pandemien. Blant de medarbeiderne som ikke allerede har fått et auditorium oppkalt etter seg står Victor D. Norman i en særstilling gjennom sitt virke som underviser, formidler, forsker, rektor og statsråd. Victor Normans navn kan også knyttes til arbeide for å bedre kjønnsbalansen på NHH. Som rektor tok Victor Norman initiativ til den første handlingsplanen for økt rekruttering av kvinner til fagstaben ved NHH, vedtatt i år 2000, og han ledet utvalget som i 2007 la fram forslag til ny handlingsplan for rekruttering av kvinner til fagstaben ved NHH. Handlingsplanen inneholdt flere kontroversielle tiltak som skapte debatt. Auditorium A er det største auditoriet som ikke allerede er navnsatt.

- Auditorium B blir til **Auditorium Frøystein Gjesdal**. Frøystein Gjesdal har i flere tiår vært en av NHHs mest markante profiler som ledende professorer innenfor regnskapsfaget. Han var rektor på NHH fra 2013 til 2017, og har også vært med og forme NHH gjennom en lang rekke andre, sentrale verv.
- Auditorium C blir til **Auditorium Thore Johnsen**. Thore Johnsen er den NHH-professoren som har hatt størst betydning for finansfaget i Norge. Han har vært vesentlig i arbeidet med å bygge opp et akademisk finansmiljø ved NHH og bidratt til å gjøre finansfaget populært for NHH-studenter. Han har også vært helt sentral i utviklingen av Autorisert Finansanalytikerstudium (AFA), og sittet i Finansdepartementets strategiråd for Statens pensjonsfond utland.
- Det store møte- og miljørommet på Institutt for Samfunnsøkonomi (E209) blir til **Kåre Petter Hagen-rommet**. Kåre Petter Hagen har levert viktige bidrag innenfor samfunnsøkonomisk grunnforskning og bidratt sterkt til NHH og SNFs viktige posisjon som leverandør av anvendt forskning og råd til myndighetene om økonomisk politikk. Han var også en svært sentral miljøbygger innad på Institutt for samfunnsøkonomi og var i særklasse bidragsyter til den viktige opplæringen av unge kolleger som foregikk på instituttets miljørom.
- Det store møterommet på SNF blir til **Møterom Einar Hope**. Einar Hope var direktør på SAF (Senter for anvendt forskning) og den første direktøren på SNF etter sammenslåingen av SAF med IØI (Industriøkonomisk institutt) og CIB (Center for International Business). Einar Hope spilte en sentral rolle i utviklingen av markedsbasert kraftomsetning i Norge og i utviklingen av norsk konkurransepolitikk. Han var konkurransedirektør i årene 1995-1999.

Se vedlegg 2 for mer utførlige biografier.

Styrerommet

Arbeidsgruppen foreslår at det nye styrerommet i tredje etasje oppkalles etter NHHs første rektor **Ingvar Wedervang** og blir til **Wedervangrommet**. Ingvar Wedervang ledet oppbyggingen av NHH som en vitenskapelig institusjon og var skolens første rektor, ansatt fra 1937 til 1957. Før han kom til NHH var han professor i statsøkonomi og statistikk og dekan ved det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Han engasjerte seg for å få opprettet et personlig professorat for Ragnar Frisch og sammen med Frisch var han sentral i opprettelsen av Økonomisk institutt i 1932 og embetsstudiet i sosialøkonomi i 1934. Han var en respektert forsker i sin tid og etablerte Wedervangarkivet for historiske pris- og lønnsdata. Sønneren, professor ved NHH, Frøystein Wedervang, anses som en pioner innenfor bruk av mikrodata i økonomisk forskning.

Se vedlegg 2 for en lengre biografi.

Kjønnsbalanse og mangfold i navneprogrammet

Av de 16 navnsatte undervisningsrommene vil 40 prosent være oppkalt etter kvinner. I tillegg kommer vrimleområdet A101 som også hedrer en kvinne og har god eksponering ut mot studentene. Inklusive møterom blir den samlede kvinneandelen nøyaktig en tredjedel (7 av 21). Blant de nye navnene som forslås hedret, er kvinneandelen over 50 prosent, sju nye kvinner og seks menn.

Ser vi på mangfold i en videre forstand er både næringslivet (Jebesen) og studentene (Anne-Johanne Loe Whist) representert. Administrasjonen er representert med Anna Dahl og Gabrielle Welle-Strand.

Det er også god spredning på fagområder, men balansen er ikke fullgod. Det er åtte samfunnsøkonomer, seks fra «gamle Foretaksøkonomi» (inklusive metodefag, regnskap og finans), men bare to fra SOL-fagene (Grønhaug og Fuglseth). Allmennfagene (språk, geografi, historie og rettslære) er kun representert ved Simonnæs. Splitter vi «gamle foretaksøkonomi» etter dagens instituttstruktur, er det to fra finans (Mossin og Johnsen), to fra regnskap (Coward og Gjesdal) og to fra foretaksøkonomi (Borch og Hansen). Innenfor samfunnsøkonomi er det to fra offentlig økonomi (Sandmo og Hagen) to fra internasjonal økonomi (Norman og Strandenes), to fra makroøkonomi (Kydland og Uhde) og to fra (gammeldags) næringsøkonomi (Wederwang og Hope).

Den internasjonale dimensjonen er begrenset, men Simonnæs er født i Sveits og Fuglseth i Danmark. Flere har dessuten doktorgrad fra utenlandske institusjoner og praktisk talt alle som er hedret hatt gjentatte, lange utenlandsopphold. Dette gjelder også de to administrativt ansatte kvinnene.

Ikke navnsatte rom

Arbeidsgruppen foreslår at de fem minste auditoriene i lavblokken ikke navnsettes i denne omgang. Det er også en betydelig reserve av møterom og doktorgradslesesaler som det foreslås at ikke blir navnsatt nå.

I vedlegg 4 er det samlet en del ideer som arbeidsgruppen har jobbet med, men som ikke fremmes.

Vedlegg 1: Utvalgte kvinnelige pionérer på NHH

Den første kvinnelige studenten²

Anne Johanne Loe Whist (1916-2000), Norges første kvinnelige siviløkonom

1936

Anne-Johanne Loe Whist var født på Ås og tok artium ved Oslo Katedralskole i 1935. Da hun ble tatt opp ved NHH i 1936 fikk hun et brev som gjorde oppmerksom på at hun ville bli den eneste kvinnelige studenten. Hun oppfattet det nærmest som en advarsel, og hun ble godt lagt merke til da hun møtte opp. Eksempelvis innledet Kong Haakon VII sin åpningstale under immatrikuleringen 7. september 1936 med ordene «Min dame og mine herrer». Anne-Jo følte derfor på et stort press for å lykkes. «Hvis jeg ikke skulle klare studiet var jeg redd det skulle bli brukt mot jenter i sin alminnelighet – som et argument mot at jenter skulle studere», fortalte hun i et intervju med K7 Bulletin i 1993.

Anne-Jo var datter av rektor ved Norges Landbrukshøgskole og kom fra et likestilt hjem der det var en selvfølge at hun skulle studere på lik linje med sine brøder. Disse holdningen tok hun med seg videre. Hun beholdt sitt eget etternavn som mellomnavn da hun giftet seg, ble styremedlem i Oslo Kvinnesaksforening, og hun meldte seg ut av Siviløkonomforeningen i protest da hun en gang fikk et brev med innledningen «De Herrer Siviløkonomer».

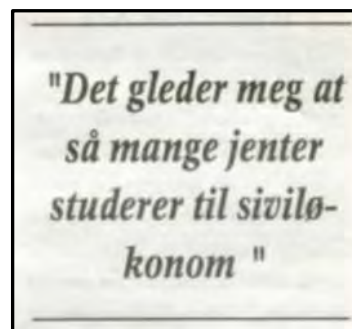
Anne-Jo ble uteksaminert fra NHH i 1938 med svært gode karakter. Etter studiet begynte hun i Aschehougs forlag med skole-, barne- og ungdomsbøker som spesialområde. Under krigen ble hun involvert i illegalt arbeid og måtte flykte til Sverige. Etter krigen begynte hun som journalist i VG. Deretter flyttet hun til Stavanger med mannen og var hjemme med barn i ni år. I denne perioden skrev hun bokanmeldelser for VG og var formann i Folkeakademiet. På midten av 1950-tallet flyttet familien tilbake til Oslo, og hun ble kontorsjef i Norges Husmorforbund. Denne jobben hadde hun i ti år, avbrutt av tre år som generalsekretær i Mental barnehjelp. Hun avsluttet sin karriere som leder for opplysningsavdelingen i Forbrukerrådet.

På 1960-tallet oversatte hun flere pikebøker utgitt på Aschehoug forlag, blant annet «Polyanna» av Elenor H. Porter.

² Se NHHs jubileumsbok til 75-årsjubileet, Bulle Nr2/93 og 50-årsomtale i Aftenposten 17.12.1966. I Bulle er det både bilde fra 1993 og av Anne-Jo sammen med mannlige studenter på NHH. Bildet som er brukt her er fra Magma 6/2014.

Anne-Jo giftet seg i 1944 med sin kullkamerat fra NHH, Joe Whist. De fikk sønnene Erik og Ole. Da hun ble intervjuet i forbindelse med sin 50-årsdag, uttalte hun at «Jeg tror guttene mine synes jeg er mer hyggelig, omgjengelig og tilfreds når jeg er ute i jobb. Derfor holder jeg på, og jeg ofrer ikke hjemmet en tanke så lenge arbeidstiden varer. Heldigvis har jeg evnen til å kunne kutte ut alt slikt. Men så har jeg også en forståelsesfull og hjelpsom familie.» I et tidligere intervju med Aftenposten, 4.4.1959, fortalte hun at hennes viktigste hyggetime var om ettermiddagen når hun fikk pratetundene sin med barna. «Da forteller barna om sin skoledag, og vi diskuterer både de problemer som har oppstått i løpet av dagen, og det de har heftet seg ved i avisene.»

Uttalelse til K7 Bulletin i 1993.

Anne Johannes foreldre var professor Lars Gunerius Loe (1883-1971) og Dorthea Loe, født Olstad (1888–1981). Hun var søster av utenriksredaktør i Arbeiderbladet, Erik Loe (1920-2013).

Kvinnen som var med fra starten

Høyskolebibliotekar Anna Aars Dahl (1909-2003), NHHs første kvinnelige avdelingsleder

1953

Anna Dahl var født i Bergen i 1909. Hun var datter av sogneprest i Johanneskirken, Theodor Dahl, og lærerinne Sigrd Aars.³ Anna gikk ut som preceterist fra Bergen Katedralskole i 1929. I 1933 tok hun

diplomeksamen ved London University School of Librarianship. Våren 1934 tok hun engelsk filologi bifag ved Universitet i Oslo og begynte deretter som bibliotekassistent ved Bergen Offentlige Bibliotek. 1. oktober 1936 ble hun ansatt som bibliotekar på deltid på NHH. Fra 1. juli året etter fikk hun fast stilling som bibliotekar og kasserer. Sammen med kontorfullmektig og regnskapsfører Kjell Weltzien utgjorde hun høyskolens sekretariat fra starten av i 1936. Hun kombinerte bibliotekarstillingen med å være kasserer fram til 1942. Deretter var hun kun bibliotekar ut karrieren.

Anna Dahl ledet oppbyggingen av NHHs bibliotek fra den spede begynnelse i 1936 til å bli landets ledende boksamling innenfor økonomi og administrasjon. I 1953 ble det ansatt en assistentbibliotekar, og Anna Dahl ble NHHs første kvinnelige avdelingsleder. I 1961 hadde hun en studietur til fagbibliotek i Italia, Sveits og Tyskland med støtte fra Foreningen for Norges Handelshøyskole. I 1963 flyttet biblioteket til nye lokaler i Breiviken, og i 1964 fikk hun tittel som høyskolebibliotekar. Dette var en vitenskapelig stilling. Dermed kan det hevdes at Anna Dahl ikke bare var NHHs første kvinnelige ansatte og første kvinnelige avdelingsleder, men også den første kvinnen i vitenskapelig stilling. Anna Dahl hadde det formelle avdelingslederansvaret i 17 år fram til 1970. I denne perioden vokste staben til ni ansatte.

I en artikkel i tidsskriftet «Bok og bibliotek fra 1959 forteller Anna Dahl om utviklingen av NHHs bibliotek:

Da høyskolen åpnet, bestod biblioteket av en lesesal med de nødvendigste leksikalske oppslagsverk og et meget primitivt kombinert «magasin» og ekspedisjonskontor. Bokbestanden omfattet i alt omkring 2000 bind, dels bøker innkjøpt etter faglærernes forslag, dels norske jubileumsskrifter innsamlet av «høyskolens far» statstråd Kr. Lehmkuhl.

Samlingen var i løpet av sommeren 1936 blitt katalogisert under ledelse av bibliotekar Knud Larsen ved Handelshøyskolen i København etter et system han selv hadde utarbeidet og som han mente skulle være særlig egnet for et økonomisk spesialbibliotek. Det viste seg imidlertid nokså snart at systemet var ganske bra utbygget for bedriftsøkonomikkens vedkommende, men at det tok for lite hensyn til de andre fagene, så hele biblioteket er senere omklassifisert etter UDK-systemet.

³ Annas mor, Sigrd Aars, var datter av filologen Jacob Jonathan Aars og Anna Birch Reichenwald. Jacob Jonathan Aars var grunnlegger av den svært anerkjente Aars og Voss' skole i Oslo. Anna Birch Reichenwald var datter av statsråd Christian Birch Reichenwald. I ungdommen hadde Sigrd Aars studieopphold i Leipzig, Halle og Brussel. Sammen med Ole Johannesen utga hun i 1904 læreboken «Regne ABC» som utkom i over 400 000 eksemplarer. Annas far, Theodor Dahl, var fetter av stortingspresident C.J. Hambro. Annas bror Nils Alstrup Dahl var professor i teologi ved Universitet i Oslo og senere ved Yale University. Han var internasjonalt høyt anerkjent og en av etterkrigstidens viktigste norske teologer.

I 1950 da lokalene var fullstendig sprengt, flyttet biblioteket over gaten til den da nylig avdøde statsråd Lehmkuhls hus. Her fikk en større magasinplass i kjelleretasjen, hvor det ble lagt gulver og satt inn panelovner, et par lesesaler og et kombinert ekspedisjons- og arbeidsrom. «Bokmagasinet» er nå på det nærmeste sprengt, kjøkken spiskammers og anretning brukes til småtrykksamling, seminaroppgaver og lager av høyskolens publikasjoner. Student-lesesaler med håndbibliotek er spredt i tre forskjellige hus, foruten at Geografisk institutt har lesesal for geografistudenter i et fjerde hus. Men en håper at planene om et nybygg for Høyskolen snart blir realisert så arbeidsforholdene kan bli lettere. ...

Biblioteket omfatter i alt ca 30.000 katalogiserte bind. ... Biblioteket mottar i alt ca 480 tidsskrifter og bedriftsblader.

I 1957 ble Anna Aars Dahl det første kvinnelige æresmedlemmet av studentforeningen, og i 1976 fikk hun kongens fortjenestemedalje i gull. Hun var da i sitt førtiende år ved NHH. Medaljen ble utdelt under immatrikuleringen.⁴ Hun gikk av med pensjon 1. juli 1977, men fortsatte å virke ved biblioteket fram til 1980 og var med på sosiale samlinger også lenge etter det. Hun var ugift og døde i 2003. Hun var i mange år engasjert i Nykirken menighet, blant annet som formann i menighetsrådet. Hun var også permanent sekretær for Bjørgvins bispedømmeråds kurskomité.

Verdifulle dokumenter til Handelshøyskolen

Bibliotekar Anna Dahl foran en del av den store dokument-samlingen Norges Handelshøyskole nå skal overrekkes.

Det er ingen liten gave Bergen Børs har gitt Norges Handelshøyskole. Børsen har nemlig skjenket sin store samling av Stortingsforhandlinger til høyskolen. Samlingen utgjør 1250 bind og består av forhandlingene helt fra 1814 og opp til og med 1972.

Ved denne gaven har Handelshøyskolen fått en komplett samling av Stortingsforhandlingene, og særlig de eldre årgangene er blitt et meget viktig kildekrift for såvel historisk som samfunnsvitenskapelig

forskning. Store deler av de eldste deler av stortingsforhandlingene er meget vanskelig å skaffe i dag, og det er derfor ikke for mye sagt at den samlingen Handelshøyskolen nå har skaffet seg har meget stor verdi.

Gaven vil bli offisielt overrakt i Norges Handelshøyskoles representasjonsrom «Stupet» torsdag i kommende uke.

Det er børskommissær, adm. dir. Herman F. Meyer som vil foreta overrekkelsen.

Bergens Tidende 27.4.1973

⁴ Se BA 30.8.1976

De neste kvinnelige ansatte som ble nevnt i Norges statskalender var:

2. **Gabrielle Kielland Welle-Strand** ansatt som kontorassistent i 1942 (se under).
3. **Gudrun Bech** ansatt som kontorassistent og kasserer i 1947. Hun sluttet i 1952.
4. **Astrid Bergmann** ansatt som kontorassistent og kasserer i 1952. Hun var i en årrekke regnskapsfører på NHH og sluttet i 1974.
5. **Martha Vilhelmsen** ansatt som assistentbibliotekar i 1953. Hun sluttet i 1954.

De neste kvinnelige avdelingslederne var:

2. **Lise Kvinnsland**, fungerende personal- og organisasjonssjef august 1992 - juni 1993
3. **Magnhild Bøyum Aase**, hovedbibliotekar fra 1993
4. **Åse Løkeland**, personal- og organisasjonssjef fra 1993
5. Trolig **Torny Aarbakke** informasjonssjef 1988-2001, men uten egen avdeling i mange år.

Kvinnen som knuste glasstaket

Aina Uhde (1935-2019), NHHs første kvinnelige foreleser

1968

Aina Lillemor Uhde var født i Oslo 23.3.1935 og tok realartium i 1954. Hun avla sosialøkonomisk embetseksamen ved Universitet i Oslo våren 1961, og jobbet deretter som vitenskapelig assistent for professor Ragnar Frisch i ett år før hun gikk over i stipendiatstilling.⁵ Hun var NAVF-stipendiat fra juli 1962 og ut 1964. Vårsemesteret 1963 hadde hun et avbrudd og mens hun gjorde et konsulentoppdrag for Finansdepartementet. Fra januar 1965 hadde hun stilling som universitetsstipendiat, og studieåret 1965/66 tilbrakte hun på University of Wisconsin med stipend fra the American Association of University Women (AAUW).⁶

Høsten 1967 ble hun kontaktet av rektor Gerhard Stolz på NHH med spørsmål om å gå inn i et vikariat for Ole Myrvoll som var finansminister i Borteregjeringen. Myrvoll var professor i teoretisk samfunnsøkonomi. Uhde tiltrådte 1.1.1968, med dosentlønn.⁷ Vårsemesteret 1968 hadde hun undervisningsansvar for en seminarserie i skattepolitikk. Forelesningsstart var 15. januar i det som den gang het Auditorium C i sentralhallen. I høstsemesteret foreleste hun makroøkonomi for førsteårsstudentene.

Vikariatet var opprinnelig for kalenderåret 1968, men med finansministerens personlige velsignelse ble det utvidet fram til nyttår 1969. Høsten 1969 var Siri Pettersen Strandenes blant de førsteårsstudentene som hadde Uhde som foreleser. Hun ble i 2002 NHHs første kvinnelige professor.⁸ Også Kari Gjestby, har fortalt om Aina Uhde som rollemodell. Gjestby hadde som gymnasiast en samtale med Uhde gjennom Norske Kvinnelige akademikers Landsforbund (NKAL) og har omtalt det som et viktig vendepunkt i ungdomstiden.⁹ Gjestby studerte på NHH fra 1967-1970. Hun ble senere handels- og justisminister for Arbeiderpartiet og Norges første kvinnelige riksmeglingsmann.

Ved utløpet av vikariatet gikk Uhde over i fast stilling som høyskolelektor i samfunnsøkonomi. 1. januar 1970 fikk NHH dermed sin første kvinne i fast vitenskapelig stilling utenfor biblioteket.¹⁰ Allerede 15. januar året etter søkte hun opprykk til førstelektor. Hun leverte inn sju arbeider til

⁵ Den først kvinnen i vitenskapelig stilling ved Økonomisk institutt var trolig Herdis Thorén Amundsen (1913-1997). Hun var aktuar kandidat fra 1939 og begynte som lærer i matematisk statistikk i 1950. Aktuarstudiet var en blanding av matematiske og statsøkonomiske fag. Hun ble stipendiat i 1951, universitetslektor i 1956 og dosent i statistikk i 1962. Hun gikk av med pensjon i 1985. Uhde ser ut til å ha vært den første kvinnelige økonomen i vitenskapelig stilling. Den første kvinnelige økonomen i fast stilling var Hilde Bojer, født 1939. Hun ble ansatt som universitetslektor i 1972 og ble førsteamanuensis i 1988. Fra 1984-1987 var hun prodekan ved det Samfunnsvitenskapelige fakultet, og fra 1993 til 1998 var hun instituttstyrer. Bojer gikk av med pensjon i 2009.

⁶ Norges Kvinder, 9.4.1965.

⁷ Faktisk ble det ansatt ikke mindre enn tre nye kvinner i vitenskapelig stilling i januar 1968. Foruten Aina Uhde ble Eline Weismann ansatt som vitenskapelig assistent ved Skipfartsøkonomisk institutt 15. januar, og Gabrielle Storelv ble engasjert som timelærer i fransk. Storelv hadde undervisningsansvar for en klasse i «avislesning» på kveldstid to ganger i uken med oppstart 17. januar. Weismann hadde skrevet seminaroppgave om luftfartsnæringen og jobbet på et prosjekt i reiselivsøkonomi for Arnlfjot Strømme Svendsen. Høstsemesteret 1968 hadde hun gruppeundervisning i makroøkonomi i Uhdes kurs. Weismann sluttet 30.6.1969 og gikk over i ny stilling ved Statens teknologiske institutt.

⁸ Se intervju med Siri Pettersen Strandenes på forskning.no 31.12.2009.

⁹ Se Universitetet i Oslo 1811-1947, Bok 7, [side 45](#).

¹⁰ Ifølge Norges statskalender for 1970 hadde NHH 63 personer i vitenskapelig stab da Uhde tiltrådte, inklusive lærere og midlertidige forelesere. Ved oppstarten i 1936 hadde NHH åtte lærere og vitenskapelige ansatte.

Førstelektor, cand. oecon. Aina Uhde.

Hva koster det å redde et menneskeliv?

Aina Uhde med Universitetets første økonomiske doktoravhandling

Hvor meget koster det å redde liv? Det får man svar på i den første doktoravhandling i økonomi som er levert ved Universitetet i Bergen. Førstelektor ved NHH, cand. oecon. Aina Uhde skal lørdag 21. januar forsvare sin avhandling «On the Optimal Allocation of Resources to Health Care. Implications for Cost-Benefit Analyses» for den filosofiske doktorgrad. Foreløpig har det vært svært lite helseøkonomisk forskning i Norge. Avhandlingen er den andre som overhodet er skrevet innenfor dette emnet her i landet.

Disputasen foregår i Student-senteret med professor Agnar Sandmo og forsker dr. philos. Hans Thomas Waaler som opponenter. Avhandlingen er i det vesentligste et teoretisk arbeid. Hovedvekten er lagt på å studere direkte og indirekte omkostninger, eventuelt gevinst ved helsetjenester som ytes med sikte på å redde liv. Det tas hensyn til at helsetjenesten vil ha virkning på befolkningens størrelse og sammensetning i alder. Derved vil tjenestene også få betydning for den arbeidskraft som blir disponibel for produksjon av konsumvarer og de vil få be-

tydning for det gjennomsnittlige konsumnivå i samfunnet. Avhandlingen gir en rettlei-ning om hvordan man i praksis skal regne ut nettokostnaden ved å redde et menneskeliv. Siden helsesektoren bare har til disposisjon en begrenset mengde ressurser i form av arbeidskraft og teknisk utstyr er det viktig at disse ressurser blir fordelt på de ulike behandlingstilbud, slik at man på lengre sikt kan hindre flest mulig i å dø av en sykdom som leger har kunnskaper nok for å behandle. Med andre ord gir avhandlingen grunnlag for å planlegge helsesektoren slik at man får mest mulig ut av helsebudsjettet.

I et sluttkapittel illustreres hvordan betingelsene kan anvendes for evaluering av et konkret helseprosjekt, nemlig masseundersøkelsen av kvinner i Østfold for livmorhalskreft.

Aina Uhde ble tilsatt som vikar ved Norges Handelshøyskole i 1968 og ble førstelektor i samfunnsøkonomi fra 1. januar 1970. Hun hadde permisjon i to år fra 1. januar 1975 og var da ved Universitetet i Bergen for å arbeide med doktoravhandlingen.

bedømming og kunne i tillegg vise til bred undervisningserfaring både innenfor makroøkonomiske og mikroøkonomiske emner. Bedømmelseskomiteen bestod av professorene Leif Johansen ved Universitetet i Oslo, Gerhard Stoltz ved NHH og Sten Thore ved NHH. Hun fikk innvilget opprykk i kollegiemøtet 2. mai 1972 med etterbetaling helt tilbake til 1.1.1970. Kravet til førstelektorkompetanse var en forskningsproduksjon som i omfang tilsvarte doktorgrad.

Uhde deltok på Econometric Society-møtet i Brussel i 1969 og på Marstrandmøtet i Sverige i 1970. På vei til Marstrandmøtet hadde hun også et kort forskningsopphold ved Den nordiske helsehøgskolen i Gøteborg i forbindelse med et prosjekt om ressursallokering i helsesektoren. Dette skulle bli hennes spesialområde gjennom karrieren. Hun var den første norske økonom som jobbet i den nye disiplinen helseøkonomi.

I studieåret 1972/73 fikk hun kvalifiseringspermisjon fra NHH og hadde forskningsopphold ved Harvard University etter invitasjon fra professor Martin Feldstein. Målet med oppholdet var å ferdigstille prosjektet om optimal ressursallokering i helsesektoren og å ta kurs i kontrollteori og helseøkonomi. Hun var dels knyttet til Harvards Department of Economics og dels til Harvard Center for Community Health and Medical Care.

Høsten 1974 fikk Uhde tilbud om et toårig utdanningsstipend ved Universitetet i Bergen, og hadde permisjon fra sitt lektorat ved NHH i hele 1975 og 1976.

I januar 1977 var hun tilbake på NHH, og i løpet av vårsemesteret ferdigstilte hun sin doktorgradsavhandling «[On the Optimal Allocation of Resources to Health Care. Implications for Cost-Benefit Analyses](#)». I forordet takker hun blant andre Tjalling Koopmans for gode kommentarer.

BT 12.1.1978 s.3.

20. januar 1978 disputerte hun for dr.philos-graden ved Universitetet i Bergen med professor Agnar Sandmo fra NHH som førsteopponent. Hun ble med det den første som leverte doktorgradsavhandling i økonomi på Universitetet i Bergen, uavhengig av kjønn, og den første kvinne som tok doktorgraden i økonomi i Norge.¹¹ I etterkant av avhandlingen markerte hun seg i offentlig debatt som tilhenger av å bruke prismekanismer og økonomiske insentiver for å unngå helsekøer og overforbruk av offentlige helsetjenester. Synspunktet om at så og si gratis helsetjenester skapte et tilnærmet ubegrenset behov, ble oppfattet som en brannfakkell.¹²

Da Uhde kom tilbake til NHH etter permisjonen i 1975-76, fikk hun førsteamanuensisstilling. Hun ble ikke bare den første kvinnelige førsteamanuensen på NHH, men også den første kvinnelige førsteamanuensen i økonomi i Norge.

Vårsemesteret 1978 ble Uhdes siste undervisningssemester på NHH. Hun hadde da ansvar for kurs i makroøkonomi og økonomisk velferd. Hun fratrådte sin stilling 30.6.1978 for å begynne som dosent ved Universitetet i Bergen. Der ble hun den første kvinnelige dosenten i økonomi i Norge. Da dosenttittelen ble avviklet fra 1.1.1985 ble hun også den første kvinnelige professoren i økonomi i Norge. I mer enn 15 år var hun landets eneste kvinnelige professor i økonomi.

Uhde hadde en lang rekke tillitsverv gjennom karrieren. I 1957 ble hun den første kvinnelige viseformann i Norsk Studentsamband og gjorde seg sterkt bemerket i den rollen. Hun var også medlem av Studenttinget og Sosialøkonomenes fagutvalg. I 1959 var hun styremedlem i Studentersamfundet sammen med blant annet Gro Harlem og Hans Fredrik Dahl. Ved hundreårsjubilet for studentersamfundets «Griseorden» i Oslo Rådhus i 1959 var det Uhde og Gro Harlem som bar «Hans majestet grisen» i den høytidelige festprosessen. Bilder av de to er gjengitt i flere bøker. I 1960 ble hun som eneste student slått til ridder i Sosialøkonomisk samfunn sammen med blant andre Hermod Skånland. I 1964 var hun medredaktør av Sosialøkonomen, og fra 1973 til 1982 var hun medlem av redaksjonsutvalget. I 1974-1981 var hun styremedlem i Institutt for anvendt sosialvitenskapelig forskning (INAS). I 1974-1990 var hun varamann til Priserådet og deretter medlem til 1994. Rådet tok avgjørelser i flere kontroversielle konkurransesaker i hennes tid. I 1978-1980 var hun formann i rådet for den nyopprettede Avdeling for sykepleieforskning og høyere sykepleierutdanning i Bergen. I 1979-1981 var hun leder av Bergen krets i Norske kvinnelige akademikere. I 1980-1981 var hun med i utvalget som utredet helsetjenesteforskningen i Norge på oppdrag fra Hovedkomiteen for norsk forskning. I 1980-1985 var hun medlem av Nordisk økonomisk forskningsråd. I 1980-1990 var hun medlem av Petroleumspriserådet, og fra 1988 var hun varaleder. I 1977-1981 var hun medlem av et utvalg som evaluerte primærhelsetjenesten i Bergen. I 1981-1987

¹¹ Uhde var den første kvinnen i Norge som tok doktorgraden i økonomi, men hun var ikke den første kvinnelige økonomen som tok doktorgrad. Det æren gikk til Julie Elisabeth Backer (1890-1977) som ble cand.oecon så tidlig som i 1912. Det statsøkonomiske studiet var den gangen tett koblet til statistikk, og i 1938 ble hun dr.philos ved Universitetet i Oslo med en avhandling om dødeligheten blant lungetuberkuløse. Backer ble en internasjonalt anerkjent demograf og statistiker. Hun var knyttet til Statistisk sentralbyrå fra 1917 og jobbet som byråsjef fra 1934 til 1956. Deretter var hun konsulent i SSBs forskningsavdeling fram til hun pensjonerte seg i 1965. Hennes viktigste forskningsbidrag stammer fra de siste årene av karrieren da hun var fritatt for administrative forpliktelser. I Sverige var hennes samtidige, Karin Koch (1891-1976), den store pioneren. Hun tok doktorgraden ved Universitetet i Stockholm i 1929 med avhandlingen «A study of interest rates», og ble dosent i nasjonaløkonomi ved Universitetet i Stockholm i 1933. I 1945 fikk hun professorat og i 1947 ble hun Sveriges første kvinnelige statsråd. Senere ble hun direktør for det svenske statistiske sentralbyrået. Hun var også en pioner i kvinnebevegelsen. Heller ikke i Sverige ble det avlagt nye doktorgrader i økonomi av kvinner før på 1970-tallet.

¹² Uhde figurerer i en lang rekke presseoppslag om helsepolitikk i årene etter at hun disputerte. Se blant annet [Aftenposten 22.12.1978](#) og innlegg i [BT 15.7.1980](#). Sosialøkonomen nr 2/1982 inneholder et lengre [portrettintervju](#).

var hun medlem av styringskomiteen for forskning om kommunal og fylkeskommunal økonomi i NAVF, og i 1982 var hun medlem av styret for NAVF. På midten av 1990-tallet var hun medlem av programstyret for inneklima og helse i Norges forskningsråd. I 1993-1996 var hun medlem av styret for Statens institutt for landsbruksforskning. I 1993-1997 var hun medlem av metodepanelet i Gruppe for trygdeforskning ved Universitet i Oslo. I 1989-1992 og 2002-2008 var hun medlem av Aspirantnemnda for utenrikstjenesten, i årene 1992-1997 var hun varamedlem.

Da Uhde sluttet på NHH i 1978 hadde hun bare én kvinnelig kollega i vitenskapelig stilling. Det var høyskolelektor i Tysk, Ingrid Simonnæs. Også de neste kvinnene ble ansatt på Avdeling for allmenne fag. Det gikk bort imot ti år før det på nytt kom kvinnelige rollemodell i økonomifagene. I 1987 ble Joyce Falkenberg (Institutt for organisasjonsfag) og Ingeborg Kleppe (Institutt for markedsøkonomi) ansatt som hhv førsteamanuensis og amanuensis i bedriftsøkonomi. I 1988 ble Anna Mette Fuglseth ansatt som amanuensis i informasjonsbehandling og i 1989 ble Siri Pettersen Strandenes ansatt som amanuensis i samfunnsøkonomi. De neste kvinnelige samfunnsøkonomene som fikk undervisningsstillinger på NHH var Linda Orvedal, ansatt som førsteamanuensis i 1993, og Karen Helene Ulltveit-Moe, ansatt som professorstipendiat i 2002.

Uhde ble intervjuet i [Aftenposten](#) 22.3.1995 i forbindelse med sin 60-årsdag. Der fremhevet hun betydningen av å rekruttere flere kvinner til vitenskapelige stillinger. Først i 2001 ble den neste kvinnelige professoren i økonomi utnevnt. Det var Inger Johanne Pettersen som ble professor i bedriftsøkonomi ved Siviløkonomutdanningen i Bodø. Året etter fikk NHH sin første kvinnelige professor ved utnevnelsen av Siri Pettersen Strandenes. Strandenes ble professor bare uker etter at Aina Uhde gikk av med pensjon, 67 år gammel.

Som gymnasiast i 1953 var Aina Uhde en av fem førstepremievinnere i Utenriksdepartementets stilkonkurranse om «Norge og atlantehavssamarbeidet». Vinnerne ble annonsert som «fire gutter og én pike». Premien var en ukes opphold i Paris og konkurranse ble omtalt i aviser landet rundt. Blant de øvrige førstepremievinnerne var den senere NRK-veteranen, Jahn Otto Johansen fra Porsgrunn. Han omtaler reisen i sin memoarbok fra 1999 og skriver: «Blant prisvinnerne var det bare én jente, Aina Uhde, fra Oslo. Hun var den eneste jeg skulle beholde kontakten med senere – vi ble med i det samme styret i Studentersamfunnet i Oslo. Aina Uhde var en allsidig ung dame. Ikke bare var hun interessert i politikk og sosialøkonomi – som senere ble hennes fag – men hun tegnet, malte og spilte piano. Hun hevet utvilsomt delegasjons kulturelle nivå». Johansen forteller videre at programmet i Paris var omfattende og anstrengende, blant annet med omvisning i NATO-hovedkvarteret og samtale med

-Flere kvinner!

Vår 60-årsjubilant har i alle år vært nesten alene kvinnen i sine fagmiljøer, ved Universitetet i Oslo, ved Norges Handelshøyskole, og fra 1978 ved Institutt for økonomi ved Universitetet i Bergen.

– Universitetene både i Norge og andre land har svært få kvinnelige lærere i sosialøkonomi. Aina Uhde mener at såvel fagmiljøet som studentene trenger flere kvinnelige lærere.

– Andelen kvinnelige hovedfagsstudenter i økonomi er nå brukbar, men vi må få dem videre, til doktorgrad, som er en forutsetning for å få fast vitenskapelig stilling. Universitetene burde være foregangsinstitusjoner i å gi kvinner utviklingsmuligheter.

Aina Uhde og Jahn Otto Johansen på vei til Paris med Utenriksdepartementet i juni 1953. Johansen bemerker at Uhde var et morsomt navn i UD.

øverstkommanderende for NATOs styrker i Europa, general Ridgway.¹³

Uhde mottok mange reisestipend gjennom karrieren og deltok jevnlig på internasjonale konferanser. Sammen med en rekke andre kolleger i samfunnsøkonomi var hun engasjert mot norsk EU-medlemskap både i 1961 og 1972.

Aina Uhde hadde lite familie og ser heller ikke ut til å ha hatt noe stort nettverk i Bergen. Da hun ble pensjonist, flyttet hun tilbake til Oslo hvor hun døde [19. mars 2019](#).¹⁴ Uhde var datter av maskinmester Kurt Uhde (1901-1968) og Miranda Uhde, født Gustafsson (1902-1962).

De neste kvinnelige vitenskapelig ansatte på NHH var

2. **Ingrid Simonnæs**, ansatt som høyskolelektor i tysk i 1973 (hun er født i Sveits, se under).
3. **Gerda Moter-Erichsen** ansatt som amanuensis i tysk i 1982. Da hadde hun som timelærer allerede rukket å bli den første kvinnelige mottager av studentenes foreleserpris bronsesvampen i 1981. I 1997 ble hun den første kvinnelige mottaker av studentforeningens foreleserpris. Foreleserprisen var en forløper for NHHs pris for fremragende lærerinnsats.
4. **Anne Kari Bjørge** ansatt som amanuensis i engelsk i 1983. Bjørge ble i 1993 den først kvinnelige, vitenskapelig ansatte representanten i kollegiet.
5. **Hanne Sophie Greve** ansatt som førsteamanuensis i rettsvitenskap i 1985. Greve sluttet etter ett år og fortsatte sin karriere på Universitetet i Bergen hvor hun tok doktorgraden i 1988. Senere har hun vært dommer ved Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg, og hun er nå lagmann i Gulating.

Aina Uhdes vitenskapelige produksjon

Aina Uhdes hovedverker var doktorgradsavhandlingen, hvor hun drøftet hvordan samfunnet kan få mest mulig igjen for sin ressursinnsats i helsevesenet, og boken *Livsstil og samfunnsøkonomi* som hun skrev sammen med legen Nils Johan Lavik. Der drøftet de samfunnsmessige og økonomiske konsekvenser av livsstil.

Monografier

Aina Uhde (1966): [En økonometrisk makromodell for statens finanspolitikk i Norge](#). Memorandum 1.2.66, Sosialøkonomisk institutt, Universitetet i Oslo (114 sider)

Aina Uhde (1977): [On the Optimal Allocation of Resources to Health Care. Implications for Cost-Benefit Analyses](#). Økonomiske skrifter nr 1. Institutt for økonomi, Universitetet i Bergen (241 sider)

Peter Fredrik Hjort, Jan Grund, Finn Henry Hansen, Nils Helsing, Tor Holm, Jan-Ivar Kvamme, Martha Quivey, Pål Repstad, Aina Uhde og Ole Johan Sandvand (1981): [Helsetjenesteforskning i Norge: Perspektiver, oppgaver, organisering og finansiering](#), Hovedkomiteen for norsk forskning, Oslo.

¹³ Bilde til høyre er fra hans neste memoarbok i 2007. I [Nordisk Tidende 4.6.53](#) er det et intervju med Aina Uhde om konkurransen.

¹⁴ Nærmeste slektninger ser ut til å være to søskenbarn Jan Roger Gustafsson og Lill Gustafsson Aaserød.

Nils Johan Lavik og Aina Uhde (1988): [Livsstil og samfunnsøkonomi](#), Norges råd for anvendt samfunnsforskning og MEDLEX Norsk helseinformasjon, Oslo (267 sider)

Tidsskriftsartikler og bokkapitler

Aina Uhde (1968): [Skattemodell for Norge](#), *Statsøkonomisk tidsskrift*, Vol. 82, s. 75-97

Uhde, Aina (1968): [Om virkninger av inntektsskatter og offentlige utgifter på nasjonalformuen og formuesfordelingen](#), Vedlegg 6, s. 375-386 i Innstilling fra formuesfordelingskomitéen, Finansdepartementet

Aina Uhde (1971): [Bengt Mattson: Samhällsekonomska kalkyler](#). Bokanmeldelse. *Statsøkonomisk tidsskrift*, Vol. 85, s. 187

Uhde, Aina (1975): [Om helseøkonomiske analyser og økonomiske og etiske problemer forbundet med disse](#), s. 84-94 i Anders Ringen (red): *Helsepolitikk og samfunn*, Tiden norsk forlag

Uhde, Aina (1979): [Økonomi og psykologi](#), s. 181-186 i Psykologprofesjonen: Framvekst, praksis, evaluering, Utredning om forskning og høyere utdanning 1979:6, NAVF's utredningsinstitutt

Aina Uhde (1995): Health care in Norway; Changes in the Norwegian health care system, p. 192-203 in A. Alban and T. Christiansen (eds). [The Nordic Lights: New initiatives in health care systems](#). Odense University Press. Også utgitt som [Reprint no. 147](#), Institutt for økonomi, Universitetet i Bergen

Arbeidsnotater

Aina Uhde (1960): [Kryssløpsanalytisk undersøkelse av en produksjonsøkning i bygge- og anleggsvirksomhet under ulike forutsetninger om importen](#). Memorandum 1.2.60, Sosialøkonomisk institutt, Universitetet i Oslo (16 sider).

Ragnar Frisch, Håvard Alstadheim og Aina Uhde (1963): [Et numerisk eksempel som viser hvorledes prinsipper fra "The Oslo channel model" kan brukes for å avgjøre valg mellom investeringsprosjekter](#). Memorandum 3.10.63, Sosialøkonomisk institutt, Universitetet i Oslo (72 sider)

Aina L. Uhde (1977): [Om utledninger av samfunnets kalkulasjonsrente](#). Økonomiske skrifter nr. 2, Institutt for økonomi, Universitetet i Bergen (16 sider)

Kompendier

Aina Uhde (1971): [Forelesninger om bruken av modeller i den samfunnsøkonomiske planlegging i Norge](#). Norges handelshøyskoles kursvirksomhet, Bergen (27 sider)

Kvinnen som administrerte NHH

Gabrielle Kielland Welle-Strand (1919-2020), den første kvinnelige kollegierepresentanten

1972

Gabrielle Welle-Strand fullførte realfaglig artium ved Bergen Katedralskole våren 1938.¹⁵ Høsten 1938 oppholdt hun seg i Dresden. Deretter tok hun kurs i maskinskriving og stenografi på norsk, engelsk og tysk. I juli 1940 ble hun ansatt på kontoret til Nasjonalhjelpens vestlandskomite i Bergen med ansvar både for kasse, bokholderi, korrespondanse, kartotek, møteprotokoller og sosialt arbeid med barnehjelp og sjømannshjelp. Hun arbeidet der fram til kontoret ble overtatt av NS i november 1941. Attesten fra Nasjonalhjelpen viser at oppgavene både var omfattende og utfordrende. Nasjonalhjelpens sekretær skriver at hun hadde vist en uvanlig interesse for det hun tok på seg og videre at «[d]et hun kanskje manglet i erfaring tok hun igjen med den iver hun gikk inn for oppgavene».

Fra nyttår 1942 fikk hun stilling som kontorassistent på NHH, men sluttet 1. august 1945. I oppsigelsesbrevet 30. mai skrev hun at hun hadde til hensikt å begynne på en lærerutdannelse. Slik gikk det ikke. Fra juni til oktober 1945 jobbet hun i Distriktskommando Vest ved «Field Security Office» i Bergen. Deretter jobbet hun som kontorassistent i Erstatningsdirektoratet i Oslo, først i forvaltningsavdelingen, så i inkassoavdelingen. I september 1946 måtte hun flytte tilbake til Bergen på grunn av husmangel. I Bergen fikk hun jobb som kontorassistent ved Forsvarets forskningsinstitutt, avdeling for telekommunikasjon.

Den 15. februar 1947 begynte hun på nytt på NHH, i en stilling som kontorfullmektig og regnskapsfører. Hun overtok jobben etter Kjell Weltzien. På det tidspunkt bestod høyskolens sekretariat bare av sekretær Rolf Larsen og de tre kvinnene Anna Dahl, Gabrielle Welle-Strand og Gudrun Bech.

Da NHH i 1952 arrangerte tokt for alle studenter og professorer til Lofoten med cruiseskipet «Midnattsol», stod Gabrielle i spissen. I 1954 hadde hun ansvar for høyskolens høstkonferanse. Hovedstyret i Norske siviløkonomers forening sendte henne i etterkant følgende takk for det utmerkede arbeidet: «Vi er imponert over innsatsen både under forberedelsene og under de hektiske konferansedager, og håper at vedlagte kan hjelpe til med å gjenvinne kreftene».

I 1958 søkte høyskolen departementet om å få henne opp i lønn med den begrunnelse at hun «har det fulle ansvar for høyskolens regnskaper ved siden av at hun utfører annet kvalifisert arbeid og dessuten har hun arbeidet i forbindelse med arrangement av høyskolens eksamener». Høsten 1959 hadde hun permisjon med halv lønn i tre måneder i forbindelse med språkstudier i Frankrike. Det

¹⁵ Det er et godt bilde av Gabrielle i studentforeningens jubileumsbok *Gaudeamus* fra 1986 (gjengitt over) og i nekrologen på *Paraplyen* (gjengitt under). Det er også en biografi i *Sandkassa*, Studentforeningens jubileumsbok fra 2011.

måtte søkes til departementet i to omganger. Tungen på vektskålen synes å ha vært at Foreningen for Norges handelshøyskole innvilget henne reisestipend. Fra nyttår 1964 fikk hun stilling som undervisnings- og eksamensinspektør. I 1969 ble hun saksbehandler med stilling som førstesekretær.

Fra januar 1972 ble det etablert en observatørordning med en valgt representant fra det teknisk/vitenskapelige personalet til kollegiet. Gabrielle ble valgt, og hun ble da den første kvinnen som møtte i kollegiet. Valgperioden var to år. I 1973 fikk hun opprykk til konsulent II og i 1976 til konsulent I. En overtidsliste fra 1975/76 viser at Welle-Strand jobbet ekstra både i forbindelse med studentopptak, studentfotografering og eksamensavvikling. I 1983 ble hun den første ansatte på NHH med førstekonsulenttittel.¹⁶ Hun gikk av med pensjon i 1986.

FOTO: ELSEBETH HVENEKILDE SEIM

I Studentforeningens jubileumsbok, «Sandkassa», fra 2011 beskrives Gabrielle Welle-Strand som å ha blitt en institusjon i institusjonen da hun gikk av: «Høyt respektert og muligens også noe fryktet av utallige generasjoner med NHH-studenter.» I 1972 ble hun det tredje kvinnelige æresmedlemmet av NHHS.

Også andre deler av Høyskolens virksomhet har fått en skjev eller menglende omtale. Det gjelder f.eks. utbyggingen av administrasjonen med medarbeidere som har fått stadig mer spesialiserte oppgaver, f.eks. direktør, studiesjef, studieveiledere og andre i støttefunksjoner. Dette har medført endrede maktforhold som i liten grad diskuteres. Hvor er forøvrig «institusjonen» Gabrielle Welle-Strand blitt av?

Jostein Lillestøl etterlyste omtale av Gabrielle i en knusende kritikk av NHHs 50-års jubileumsbok i K7 Bulletin 9/1986.

Gabrielle var ugift. Både John Andersen og ekteparet Strømme Svendsen skrev nekrolog over henne i [Aftenposten](#) da hun døde 101 år gammel i 2020. En lengre versjon av John Andersens nekrolog ble også i publisert i [Paraplyen](#). John Andersen skriver at i «[å]rene da skolen holdt til på Nygårdshøyden, var det Gabrielle som var NHHs administrasjon. Det var små forhold i starten. I 1963 flyttet vi ut i Breiviken i en stor og majestetisk bygning. Veksten i studenter og ansatte skjøt fart, men Gabrielle var fortsatt sjefen i administrasjonen. Selv noen rektorer kommenterte: «Vi får gjøre som Gabrielle sier, for hun er sjefen». Andersen skriver videre at hun overfor studentene var «høflig og bestemt, ganske formell i samtaler og diskusjoner, og helt klar i konklusjonene. Særbehandling av enkeltstudenter hadde hun lite sans

for. Men unge, lovende akademikere som siktet på en doktorgrad, viste hun moderlig omsorg for.» Ifølge Andersen beskrev kollegene Gabrielle som en «markant dame med rødblondt hår, spiss nese og en effektiv stil». Hun kunne være småsint, med rette, men alltid høflig. Hun var slank og lett i kroppen, spaserte frem og tilbake på jobben på NHH og trivdes i naturen.

Strømme-Svendsen beskrev Gabrielle i sin nekrolog som en livsglad, munter og replikksnar bergenserinne. «Gabrielle var og ble et begrep – ofte brukt som et stikkord og en merkevare. Hun kjente alle, og alle kjente henne». Strømme-Svendsen skriver at Gabrielle også gjorde seg gjeldende utenfor NHH. Hun var aktiv i Bergen Turlag, Skog- og treplantingsselskapet, Senioruniversitetet og i tallrike klubber.

Gabrielles foreldre var forfatter og redaktør Edvard Welle-Strand (1884–1964) og lærer Elsa Kielland Lindhé (1888–1979). Gabrielle hadde to brødre som begge var svært aktive i motstandsarbeid under krigen. Erik, født 1915, var ingeniør og forretningsmann. Erling, født 1916, var offiser, reiselivsmann

¹⁶ Da hun ble utnevnt var det bare høyskoledirektør Sigismund Koester, høyskolesekretær Fred Furnes og studiesjef Kurt Petersen som var høyere titulert. Koester var jurist og de to andre var siviløkonomer. Det var også fem andre siviløkonomer ansatt i administrasjonen, alle var konsulenter.

og forfatter. Erling ble gift med Ulla Østgaard. Østgaard var datter av oberst Nikolai Ramm Østgaard og hoffdame Ragni Gullichsen. Familien ble nylig portrettert i TV-serien «Atlantic Crossing». Blant Gabrielles nieser er; Anne Welle Strand, professor emerita ved BI, Gabrielle Welle-Strand, forsker ved Senter for rus- og avhengighetsforskning på Universitetet i Oslo og lektor Ragni Welle-Strand som har vært gift med forfatteren Edvard Hoem.

De neste kvinnelige kollegiemedlemmene var

2. **Wenche Berthelsen Rolandsen**, høsten 1974. Hun ble den første kvinnelige studentrepresentanten i kollegiet, og var også den første kvinnelige lederen av NHHS.
3. **Målfrid Hornnes** valgt fra de administrativt ansatte fra 1990.
4. **Anne Kari Bjørge**, den første kvinnelige representanten fra de vitenskapelig ansatte, valgt fra 1993.
5. **Siri Bakkevig** valgt fra de administrativt ansatte fra 1993.

Kvinnen med alle grader

Anna Mette Fuglseth, født 1946. Den første kvinnen med doktorgrad fra NHH¹⁷

1989

Anna Mette Fuglseth har samtlige av sine grader fra NHH og ble professor i 2003 som den andre kvinnen. Hun var også én av de to første kvinnelige dekanene på NHH fra 2005-2011. I tillegg var hun leder for Norsk forskerskole i bedriftsøkonomi (NFB) fra starten i 2009 til 2011.

Anna Mette Fuglseth er født i Thyregod i Danmark. Hun ble uteksaminert siviløkonom fra NHH i 1980, og tok sin doktorgrad samme sted i 1989. I 1984 ble hun ansatt ved Norges Handelshøyskole. En periode var hun førsteamanuensis i informasjonsvitenskap ved Universitetet i Bergen. Siden 2003 har hun vært professor ved NHH.

Gjennom årene har Fuglseth hatt en rekke verv både ved høyskolen og i internasjonale ekspertgrupper, og hun har forelest ved en rekke utenlandske universiteter og institusjoner. Hun har også vært leder for den årlige FIBE- konferansen, og hun har vært styremedlem ved Høgskolen i Molde.

Hennes faglige interessefelt spenner vidt, fra design av IT-baserte informasjonssystemer og måling av effekter ved innføring av slike systemer, til IT-støttet læring i organisasjoner og beslutningsatferd. Hennes faglige fokus er knyttet til utnyttelse av moderne informasjonsteknologi til bedre å kunne forstå og løse økonomisk-administrative problemer. Et av de forskningsprosjekter Fuglseth har ledet er VisualGas - et system for analyse av gassmarkeder utviklet for Statoil.

Fuglseth har publisert i en rekke ledende tidsskrifter innenfor sitt fagfelt. Hun har deltatt i vurderingskomitéer, vært eksaminator ved ulike institusjoner og opponent ved doktordisputaser. Hun har også skrevet to bøker, PC-bruk 1 og PC-bruk 2, som benyttes i innføringskurs i databehandling ved flere høyskoler og universiteter. Hun erkjente tidlig verdien av å gi studentene førstehåndskjennskap til utnyttelse og bruk av IT- systemer og har vært en pådriver for bruk av IT i undervisningen. Et godt eksempel er kurset Informasjonssystemer og økonomisk styring der hun på en unik måte lot studentene få mulighet til å styre en virtuell bedrift ved å bruke et ERP-system (enterprise resource planning system) i praksis.

De neste kvinnene som tok doktorgrad på NHH var

2. **Grete Rusten** 1990 (Økonomisk geografi)
3. **Ingeborg Astrid Kleppe**, 1990 (Markedsøkonomi)
4. **Linda Lai**, 1991 (Organisasjon og ledelse)
5. **Linda Orvedal**, 1992 (Samfunnsøkonomi)

¹⁷ Teksten under bygger i stor grad på jubileumstaler.

Kvinnen som ble faglig leder

Ingrid Simonnæs, født 1942, NHHs første kvinnelige instituttleder¹⁸

1990

Ingrid Simonnæs er født i Bern i Sveits og ble cand.philol. med tysk hovedfag og fransk mellomfag fra Universitet i Bergen, høsten 1971. Etter å ha vært vitenskapelig assistent på Tysk institutt ved Universitet i Bergen i tre år, ble Simonnæs ansatt ved NHH som amanuensis i tysk i 1973 og som førsteamanuensis i 1985. I 2004 tok hun doktorgraden ved UiB, og fikk opprykk som professor i moderne tysk språk på NHH.

Ingrid Simonnæs har vært sentral i å utvikle undervisningstilbudet i tyskfaget innenfor siviløkonomutdanningen og underviste tysk valgfag helt fram til hun pensjonerte seg i 2012. Simonnæs var også aktivt med i etableringen og oppbyggingen av NHH sitt spesialstudium i tysk for næringslivet, der hun påtok seg ansvaret for den juridiske delen og utviklet denne til en solid fagdisiplin. Dette arbeidet førte blant annet til utgivelsen av en norsk-tysk juridisk ordbok.

Helt siden hun begynte å jobbe ved NHH var Simonnæs også primus motor i arbeidet med Autorisasjonsprøven i oversettelse (tidligere Translatøreksamen), som har blitt avholdt ved NHH siden 1979 og som NHH har forvaltet på vegne av kunnskapsdepartementet siden 1986. Også etter at hun ble pensjonist, fortsatte hun med sitt arbeid i Styringsutvalget for autorisasjonsprøven, og hun er sentral i å organisere den årlige Hieronymusdagen ved Institutt for fagspråk og interkulturell kommunikasjon. Denne dagen markere oversetterprofesjonen. Videre har Simonnæs vært sentralt i oppbygging av Bergen Translation Corpus, en elektronisk samling av eksamensbesvarelser fra Autorisasjonsprøven i oversettelse. Samlingen brukes til forskning innenfor fagfeltet profesjonell oversettelse.

I forskningssammenheng har Simonnæs først og fremst arbeidet innenfor fagspråk og oversettelse, spesielt i krysningsfeltet mellom disse. Blant Simonnæs sine utallige publikasjoner, finnes det flere monografier, som «Rechtskommunikation national und international im Spannungsfeld von Hermeneutik, Kognition und Pragmatik» fra 2012, «Basiswissen deutsches Recht für Übersetzer: Mit Übersetzungsübungen und Verständnisfragen» fra 2015 og «Legal Translation. Current Issues and Challenges in Research, Methods and Applications» fra 2019. Hun har også skrevet en rekke artikler i anerkjente internasjonale tidsskrifter og gitt presentasjoner på konferanser og seminarer i inn- og utland.

I tillegg til den faglige virksomheten har Simonnæs engasjert seg tungt administrativt arbeid og påtatt seg mange verv både internt og eksternt. Hun var den første kvinnelige instituttstyreren på NHH i årene 1990-1992 og hun var kollegiemedlem fra 1996-1998. Hun har også representert NHH i styret for det Tysk-Norske Studiesenter i Kiel.

I 1995 stilte Ingrid Simonnæs som prorektorkandidat mot Arne Kinserdal som var foreslått av valgkomiteen. Hun tapte valget. Det avstedkom en bitende ironisk kommentarartikkel i K7 Bulletin med tittelen «Modige menn og prorektorvalg».

¹⁸ Teksten under er i hovedsak hentet fra en nominasjon av Ingrid Simonnæs fra Institutt for fagspråk og interkulturell kommunikasjon, men bygger også på førsteamanuensisbedømmelsen.

Da Ingrid Simonnæs fylte 70 år i 2012 ble hun feiret med et fagseminar om juridisk oversettelse på instituttet.

20
Torsdag 26. Oktober 1995

K7Bulletin

Modige menn og prorektorvalg

Det har vært stunder i min tid på NHH, Norges desidert høyeste lærested for økonomi og annen livsvisdom, hvor jeg har vært virkelig stolt. Stolt over å tilhøre en institusjon med så lange tradisjoner og med så mange klartenkende personer. I høst har det vært flere slike stunder med stolthetsfølelse. Sist gang det skjedde var under forrige høyskolerådsmøte. Da gikk det virkelig opp for meg hvor mange modige menn det sitter rundt på instituttene, menn som tør ta beslutninger, som tør skjære gjennom, som tør ta upopulære avgjørelser for skolens beste. Kort sagt menn som vet best. Christen Christensen er en slik mann. Det skulle velges prorektor, det var to kandidater. En mann og en kvinne. Arne Kinserdal og Ingrid Simonnæs. En favoritt og en outsider. To gode kandidater, men kun én kunne velges. Det var da Christen viste ansvar og entret talerstolen. Fra første stund hadde han forsamlingsen i sin hule hånd. Noen personer har denne egenskapen. De sitter der på øverste hyll: J.F. Kennedy, Martin Luther King Jr., og Christen Christensen fra institutt for språk. Ikke bare har de et budskap, de vet også hvordan de skal fremføre dette budskapet. Og vår mann tok tak i problemstillingen på riktig måte. Han kjente begge godt. Hadde jobbet tett med Kinserdal, intimt med Simonnæs (platonisk sådan. Ikke bare er han en dyktig taler, han er litt av en skøyer også). Men han måtte velge en av dem, og det ble Kinserdal. For kunne vi virkelig virkelig være sikre på at Simonnæs hadde tenkt godt

nok gjennom hva det vil si å være prorektor for vår høye institusjon? Det kan jo komme tider hvor prorektor må gå inn i rollen som rektor, og vi er vel alle enige i at vår lille kvinne er for liten til å fylle en slik rolle. Ja, som diplomaten Christensen påpekte, det var hun nok enig i selv også (på dette tidspunktet skulle jeg personlig ønske at Simonnæs satt innenfor rekkevidde av vår modige mann, slik at han kunne strekke ut en hånd og klappe henne på hodet). Men hvorfor stoppe der, Christen? Som midlertidig rektor måtte hun også ved enkelte anledninger ha båret det satselige, men akk så tunge rektorkjede, og det er vel tvilsomt om hennes svake kvinneskuldre kunne takle den oppgaven. Og hva med all møtevirksomheten? Kan vi være sikre på at Ingrid Simonnæs hadde tenkt gjennom det faktum at flere møter vil gå utover familie og venner? Christen sitt svar på dette, og også mitt, blir nok et klart «nei». Og derfor var det så viktig at vi foretok den vurderingen for henne. Hun måtte rett og slett beskyttes mot seg selv.

Etter talen følte jeg at Christensen ikke fikk den applausen han fortjente. Kanskje var det fordi ikke alle fikk med den kompliserte logikken. I hvert fall var det bare resten av NHH's modige menn som applauderte, i tillegg til de som gjerne vil tilhøre denne gruppen, men som ikke når opp.

Men til tross for den formidable suksessen kan nok dette dessverre ha vært siste gang

Professor Arne Kinserdal ble prorektor. Hvem passer på ham?

FOTO: BULLE-ARKIV

Christen Christensen, institutt for språk ved Norges Handelshøyskole, talte i høyskolerådet. Det må rett og slett stilles spørsmål om han er forberedt på hva som kan bli følgende av hans innholdsrike og logiske taler. Etterspørselen etter hans visdom og vurderingsevne vil eksplodere, og i begeistringens rus vil han kunne seile opp som rektorkandidat ved neste valg.

Ung bør å bære på hans skjøre skuldre. Sannsynligheten for at Christensen ikke har vurdert disse momentene er stor. Kan derfor konklusjonen bli at han, for sitt eget beste, bør fratas taleretten på neste møte? Etter en nøye vurdering blir mitt svar på dette spørsmålet «ja». Denne oppfordrende kjempemåten må vernes, vi er nødt til å beskytte han mot seg selv. Slik Ingrid Simonnæs ble beskyttet mot seg selv.

Asle Skredderberget

De neste kvinnelige instituttlederne var

2. **Lise Kvinnsland**, Institutt for rettsvitenskap, våren 1992
3. **Eva Macody Lund**, Institutt for rettsvitenskap, 1993-1995
4. **Ingeborg Kleppe**, Institutt for markedsøkonomi, 1996-1998
5. **Sunneva Whittaker**, Institutt for språk 2003-2013

Kvinnen som ble førstemann til toppen

Siri Pettersen Strandenes, født 1949, den første kvinnelige professoren på NHH¹⁹

2002

Siri Pettersen Strandenes er fra Tønsberg og begynte som student på NHH i 1969.

Kvinneandelen på kullet var

7,5 %. Hun ble siviløkonomi 1973 og tok høyere avdelings eksamen i 1978. Som høyereavdelingsstudent jobbet hun som vitenskapelig assistent på Skipsfartsøkonomisk institutt. Deretter begynte hun som førstesekretær i administrasjonen på NHH. To år senere gikk hun over i en forskerstilling ved Senter for Anvendt Forskning (nå SNF), og i 1989 begynte hun som amanuensis ved Institutt for samfunnsøkonomi på NHH. Hun fikk opprykk til førsteamanuensis i 1992. 11. april 2002 ble hun NHHs første kvinnelige professor og den tredje kvinnelige professoren i økonomi i Norge.

Strandenes har gjennom hele karrieren jobbet med skipsfarts- og transportøkonomi. Hun var en nøkkelperson på det tidligere Skipsfartsøkonomisk Institutt som senere ble Senter for internasjonal økonomi og skipsfart (SIØS). Hun har publisert nærmere 40 vitenskapelige artikler i tidsskrift og bøker og har godt over 1000 siteringer i Google Scholar.

Strandenes har vært gjesteprofessor ved Cass Business School i London og ved Universitetet i Antwerpen. Hun har også hatt forskningsopphold ved University of Wales, Institute für Weltwirtschaft i Kiel, Universitetet i Konstanz, Johannes Kepler universitetet i Linz, Humboldt-Universitetet i Berlin, Leopold-Franzens-Universitetet i Innsbruck, Hong Kong Polytekniske Universitet, Bayes Business School i London og ved Syddansk universitet i Esbjerg.

Strandenes har hatt en rekke faglig-administrative verv. Hun var programdirektør for NHHs masterstudium i international business 1992-1998 og forskningssjef ved SIØS fra 1996. Hun var leder for Vårkonferansen på NHH 2009-2013. Hun har sittet i styrene for CMI 1997-2005 og Transportøkonomisk institutt 1989-1994. Hun har vært i redaksjonsrådet til European Research Studies og Maritime Economics and Logistics. Hun har også vært leder av Norges Forskningsråds programstyre for maritim forskning 2005-2009, og hun har hatt en rekke verv i den internasjonale organisasjonen av skipsfartsøkonomer (IAME). Hun har videre vært engasjert i Norske siviløkonomers forening (nå Econa) og ble i 1981 det første kvinnelige hovedstyremedlemmet.

I 2016-2017 var hun instituttleder på Institutt for samfunnsøkonomi. Hun var varamedlem til kollegiet og styret på NHH i årene 2009-2017.

Strandenes har vært medlem av en lang rekke ekspertutvalg. Hun var medlem av Bjørnlandutvalget som utredet Skipsfartens konkurranseevne (NOU 1983:7), medlem av Steigumutvalget som utredet langsiktige perspektiver for norsk økonomi (NOU 1988:21), medlem av Kleppeutvalget som utredet nye rammevilkår for GIEK (NOU 1990:31), medlem av ekspertgruppen som utredet skatter og avgifter

¹⁹ Noe av teksten under bygger på jubileumstaler, noe på intervjuer og mye er fra hennes egen engelske CV. Detaljene bør sjekkes med Siri.

for luftfartens konkurranseevne for Finansdepartementet i 1999, medlem av Hopeutvalget som utredet konkurranseflater i finanssektoren (NOU 2000:9), medlem av Reinertsenutvalget som utredet organiseringen og forvaltningen av statens eierskap (NOU 2004:7) og medlem av ekspertgruppen som utredet hurtigtog i Norge for Jernbaneverket i 2012.

Strandenes har et svært bredt kontaktnett i næringslivet og i skjæringsflaten mellom næringslivet og offentlig sektor. Hun har vært styremedlem i Troms Fylkes Dampskipsselskap 2004-2006, Bergshav Shipholding 2002-2006, DnB NOR 2007-2010, Vital Forsikring 1999-2010 og Norwegian Hull Club fra 2014. Hun har også vært medlem av bedriftsforsamlingen i Telenor 2009-2019, medlem av kontrollkomiteen i DnB 1990-1999 (varaleder fra 1992). Videre har hun vært styremedlem i Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK), medlem av Regelrådet for næringslivet og vært varamedlem og senere leder av Finansdepartementets antidumpingkomite 1992-2000. Hun var også varamedlem i styret for Norges Bank 1985-1987.

I årene 2005-2015 var Strandenes styremedlem i Bergen Riksmålsforenings fond, og fra 2016 styremedlem i Raftostiftelsen. Hun har også vært medlem av styret for Det Nyttige Selskab i Bergen.

Siri Pettersen Strandenes om betydningen av kvinnelige forbilder i fagstaben

– Også da jeg var stipendiat holdt vi gruppeundervisning for studentene i mikroøkonomi. Det var vel en 30 prosent jenter på kullene på den tiden.

– Da jeg kom inn til min første gruppe satt det 80 prosent jenter i salen. De var vel kommet for å se en annen jente undervise. Det syntes jeg var et tydelig tegn fra studentene, de «stemte med føttene»

Intervju i forskning.no 31.12.2009

De neste kvinnelige professorene på NHH var

2. **Anna Mette Fuglseth**, opprykk i informasjonsbehandling i 2003
3. **Sunniva Whittaker**, opprykk i moderne fransk språk i 2003.
4. **Ingrid Simonnæs**, opprykk i moderne tysk språk i 2004
5. **Karen Helene Ulltveit-Moe**, opprykk i samfunnsøkonomi i 2004

Vedlegg 2:

Kort om de øvrige professorene i navneprogrammet²⁰

Victor D. Norman

Victor Danielsen Norman er født 24. juli 1946 i Risør. Hans far var skipsmegler, ordfører og vararepresentant til Stortinget. Norman gikk på Kristiansand Handelsgymnasium, som han avsluttet i 1965 som bestemann på kullet. Han studerte økonomi i ett år ved Porterville College, og deretter tre år ved Yale University, hvor han tok bachelorgrad med summa cum laude i samfunnsøkonomi i 1969.

Fra 1969 til 1971 hadde Norman stipend fra Norges allmennvitenskapelige forskningsråd. I 1972 tok han doktorgraden ved MIT. Han ble tilsatt som amanuensis i skipsfartsøkonomi ved NHH i 1971 og ble professor bare 28 år gammel i 1975. I årene 1993-1995 var han professor i internasjonal økonomi ved Høyskolen i Agder. Victor Norman var prorektor på NHH 1990-1992 og rektor fra 1999 til han ble statsråd i 2001.

Victor Norman var gjesteprofessor ved universitetene i Warwick (1977–79), Sussex (1986) og i 1988 ved Handelshögskolan i Stockholm hvor han i 1991 ble æresdoktor.

I 1983 utgav han læreboken *En liten åpen økonomi*. Den kom i ny, utvidet utgave i 1993 under navnet *Næringsstruktur og utenrikshandel i en liten, åpen økonomi*. Boka har vært mye brukt som pensumbok i økonomifaget, og formidlet handelsteori ut fra norske forutsetninger som regulert arbeidsmarked og avhengighet av utenrikshandel.

Normans viktigste internasjonale utgivelse er boken *Theory of international trade* med Avinash Dixit i 1980. Boken ga en ny og helhetlig fremstilling av handelsteori basert på mikroøkonomisk analyse. Den har flere tusen siteringer og ble brukt som lærebok på doktorgradsnivå i flere tiår.

Normans interesse for næringsøkonomi og anvendt økonomi gav ham en sentral rolle ved opprettelsen av Senter for Anvendt Forskning (SAF) i 1970-årene og senere ved utvidelsen og omdannelsen til Stiftelsen for Samfunns- og Næringslivsforskning (SNF). Norman har ledet flere store forskningsprosjekter i internasjonal økonomi og ledet blant annet utvalget for å vurdere effektiviseringspotensialet i offentlig sektor fra 1990 til 1991. Her anslo han en effektiviseringsgevinst på 130 milliarder kroner. Som forsker, samfunnsdebattant og politiker har han vært en varm talsmann for konkurranse i offentlig og privat virksomhet. For å oppnå mest mulig effektivitet og moderat prisutvikling har han i ord og handling bekjempet markedsrett og monopoler.

Victor Norman var arbeids- og administrasjonsminister i Kjell Magne Bondeviks andre regjering fra 2001 til mars 2004. Som minister fikk Norman i 2003 vedtatt å flytte sju statsetater ut fra Oslo. Utflyttingen berørte over 800 ansatte. Blant utflyttede etater var Konkurransetilsynet, Luftfartstilsynet, Medietilsynet, Post- og teletilsynet og Sjøfartsdirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Norman har hatt en rekke ulike tillitsverv, blant annet innenfor kultursektoren. Han var leder i styret for Agder Teater 1993-97, medlem av styret for Den Nationale Scene 1998-2001, medlem av styret for Universitetsforlaget 2000-2001, og medlem av styret for Bergens Tidende 1999-2001.

²⁰ Biografiene bygger i stor grad på jubileumstaler, leksikonartikler, wikipediaartikler, CVer, nominasjonene som arbeidsgruppen mottok og annet lett tilgjengelig ferdigskrevet materiale. De vil ikke stå seg mot anklager om plagiat!

I 2011 ble han innvalgt i Bergen bystyre, etter at kumulasjon førte ham fra 73.- og sisteplass til en 11.-plass på listen. Han var medlem av bystyrets finanskomiteé og satt i bystyret til 2015. I 2017 ble han fakultetsstyreleder ved Det medisinske fakultet ved Universitetet i Bergen.

I 2009 ble Victor Norman tildelt Fridtjof Nansens belønning til fremragende forskere, historisk-filosofisk klasse, med den tilhørende Nansenmedaljen for fremragende forskning. Norman har vært medlem av Det Norske Videnskaps-Akademi siden 1994, og har medvirket i en rekke offentlige utvalg.

Victor Norman var leder for Demografiutvalget som leverte sin rapport i begynnelsen av desember 2020: «NOU 2020: 15 – Det handler om Norge». I 2021 fullførte han tobindsverket *En lite åpen by* om Risørs historie fra 1500 til 2018.

Frøystein Gjesdal

Gjesdal tok siviløkonomeksamen ved NHH i 1971, avla høyere avdelingseksamen samme sted i 1974 og tok ph.d.-graden ved Stanford University i 1979. Deretter ble han ansatt som førsteamanuensis i bedriftsøkonomi ved NHH hvor han i 1983 ble dosent og i 1986 professor. Han har vært gjesteprofessor ved Stanford University, Yale University, London School of Economics og University of Florida. Gjesdal har også vært professor II ved Universitetet i Tromsø og Nord Universitet i mange år.

Administrativt har han hatt en rekke tillitsverv ved NHH, først og fremst som rektor fra 2013 til 2017, men også som mangeårig instituttstyrer på Institutt for Regnskap revisjon og rettvitenskap, medlem av Kollegiet og som leder av Forskerforbundet. Som rektor var Frøystein Gjesdal opptatt av å skape konsensus og forankring av beslutninger hos de ansatte. Han skapte ro i rekkene og en felles innsats mot ambisiøse mål. I hans periode besluttet NHH sitt styre å gå over til en ledelsesmodell med eksternt styreleder og ansatt rektor. NHH ble tildelt et Senter for fremragende forskning av Forskningsrådet (FAIR), og NHH befestet sin posisjon som en ledende europeisk handelshøyskole.

Gjesdals forskningsinteresser har vært brede og varierte. Allerede like etter doktorstudiet i USA ble han internasjonalt anerkjent etter viktige bidrag i feltet prinsipal-agent teori. Et annet forskningsområde er regnskap, hvor han har anvendt sine analytiske evner til å utlede løsninger på praktiske problemstillinger. Artiklene hans blir ofte sitert, og har gitt ham stor internasjonal anerkjennelse. Han har også vært aktiv som medredaktør og evaluerer i en rekke internasjonale og nasjonale tidsskrifter samt evaluert en rekke ph.d.-kandidater og vitenskapelig ansatte i Norden for stillingsopprykk.

Gjesdal var medlem av utvalget for evaluering av regnskapsloven og var leder av ekspertutvalget som ga råd til Finanstilsynet i spørsmål om internasjonale regnskapsstandarder. Gjesdal har også hatt viktige oppgaver som ekspertvitne i rettsaker.

Gjesdal er en usedvanlig dyktig veileder på alle nivåer, og har blant annet fått frem hele 14 doktorander i sin karriere. Han har hatt vesentlig betydning for rekrutteringen til det akademiske miljøet, ikke bare på NHH, men i hele Skandinavia. Videre har han hatt stor betydning for utviklingen av så vel Finansanalytikerstudiet (AFA) som Masterstudiet i regnskap og revisjon (MRR).

Gjesdal er en mann som tenker før han snakker, men de fleste bør lytte nøye når han er ferdig med å tenke. Som emeritus er Gjesdal for tiden i full aktivitet med å arrangere European Accounting Association Congress som går av stabelen i mai 2022 og som blir den største konferansen i NHHs historie.

Thore Johnsen

Thore Johnsen (født 22. desember 1946 i Fredrikstad) er professor emeritus i finans ved Norges Handelshøyskole i Bergen.

Etter siviløkonomeksamen ved NHH arbeidet Johnsen et par år som vitenskapelig assistent før han dro til Carnegie-Mellon University i Pittsburgh i 1975 med stipend fra Ford Foundation. Der skrev han sin doktoravhandling i industriell økonomi under veiledning av blant annet nobelprisvinnerne Edward Prescott og Robert Lucas. Han underviste ved Northwestern University i Chicago og ved Columbia University i New York før han returnerte til NHH i 1980. Han ble utnevnt til professor ved NHH i 1986.

Johnsen har vært drivkraft i utbygging av finans som forskningsfag i Norge. Han er også aktiv i praktiseringen av faget og satt blant annet i Finansdepartementets strategiråd for Statens pensjonsfond utland. Han har deltatt i utallige offentlige utredninger om tema som spenner fra skattepolitikk og bankkriser til eierstyring og melkepriser.

Thore Johnsen har alltid vært levende engasjert i utformingen av Høyskolens studieprogrammer. Han startet tidlig oppbyggingen av en børsdatabase som er blitt mye benyttet av forskere og studenter. På 80-tallet ledet han et satsingsprogram i finans som ble finansiert av sentrale aktører i næringen, og som tiltrakk dyktige studenter til videre fordypning i faget. Han har videre det meste av æren for opprettelsen og driften av AFA-studiet, et meget etterspurt videreutdanningsprogram i regi av NHHE og Norske Finansanalytikeres Forening og som har vakt betydelig oppmerksomhet også i andre land.

Johnsens livslange bidrag til NHH, til finans som akademisk fagfelt, til studenter og samfunnsdebatt om finansielle spørsmål, er enestående. Han har alltid vært en etterspurt foredragsholder og rådgiver for næringslivet og myndighetene. Hans brede kunnskap om finansiell økonomi, hans engasjement, praktiske innsikt, humor og sjarme gjør han til en naturlig midtpunkt i både faglige og sosiale sammenhenger.

Kåre Petter Hagen

Kåre Petter Hagen (f. 1942) har publisert forskningsartikler på høyt internasjonalt nivå i en årrekke og vært svært sentral i utviklingen av NHH innen både forskning, undervisning og formidling siden tidlig på 1970-tallet.

Hagen er utdannet siviløkonom fra NHH i 1966. Etter studiet fikk han jobb som vitenskapelig assistent i bedriftsøkonomi. Han ble førsteamanuensis i samfunnsøkonomi i 1972 og dosent i 1976. I 1979 tok han doktorgraden og ble samme år utnevnt til professor i samfunnsøkonomi. Fra 2000 til 2007 var han professor i teleøkonomi. I denne perioden ledet han et stipendiatprogram med finansering fra Telenor som resulterte i hele ni doktorgrader.

Hagen var visiting research fellow ved Cowles Foundation for Research in Economics på Yale University i 1971-72 og visiting research fellow ved CORE, The Catholique University of Louvain, 1974-75. Han var visiting professor ved Nuffield College, Oxford University i 1982-83 og gjesteforsker ved universitetet i Toulouse våren 2001.

I 1987 til 1990 var han seniorforsker i bistilling ved Senter for Ledelse, Organisasjon og Styring. Deretter hadde han bistilling som forskningssjef ved Senter for økonomisk politikk på SNF fra 1990 til 2000. Han har også vært medlem av programstyret for Senter for helseøkonomisk forskning i Bergen

I 2019 fikk Kåre Petter Hagen kongens fortjenestemedalje i gull for sin innsats for det norske samfunnet og velferdsstaten. Hagen har hatt sjeldent stor evne til å bruke avanserte teorier og modeller i praksis, særlig på feltet offentlig økonomi, med mål om mest mulig fornuftig utnyttelse av samfunnets ressurser. Gjennom deltakelse i en rekke offentlige komiteer, ekspertutvalg og -utredninger har Hagen blant annet vært en viktig bidragsyter til utforming og utvikling av skattesystemet, offentlig prissetting og kost-/nytte-analyser i offentlige prosjekter. Da Hagen formelt fratrådte sin professorstilling i 2010 ble han hyllet som Finansdepartementets viktigste læremester av daværende ekspedisjonssjef.

En liste over Kåre Petter Hagens bidrag ville bli omfattende, men det bør nevnes at han var den eneste som var oppnevnt som medlem av alle utvalgene som utredet prinsipper og retningslinjer for utforming av bedrift- og personbeskatningen i Norge i perioden fra tidlig på 1980-tallet til begynnelsen av 2000-tallet. Videre deltok han i begge de store offentlige utredningene om prinsipper for samfunnsøkonomisk lønnsomhetsanalyse i 1997 og 2012, den sistnevnte som leder. Han var en av fire eksterne medlemmer i Petroleumsprisrådet som fastsetter normpriser for petroleum som er utvunnet på norsk sokkel fra 2008 til 2014. For å illustrere bredden i bidragene hans ytterligere, kan det nevnes at Hagen har bidratt med samfunnsøkonomiske analyser av alt fra ny hovedflyplass på Gardemoen, via planer om OL i Tromsø og Oslo til vurdering av sjøkabel vs. luftlinje for kraftforsyning i Hardanger og nytten av videre drift av atomreaktorene på Kjeller og i Halden.

Hagen ble professor emeritus fra NHHs Institutt for samfunnsøkonomi i 2011, men bidro aktivt som forsker også etter det gjennom en deltidsstilling på SNF.

Einar Hope

Hope er født i Masfjorden og kom til Bergen for å gå på Bergen Handelsgymnasium. Senere ble det studier ved Norges Handelshøyskole med siviløkonomeksamen i 1962. Samme år ble han ansatt som vitenskapelig assistent ved NHHs Institutt for samfunnsøkonomi, hvor han ble førsteamanuensis i 1968.

Hope hadde lengre forskningsopphold ved University of Minnesota i 1965-66 og ved University of Cambridge i 1971-72. Disse oppholdene ga han en internasjonale orienteringen og brede faglige nettverk som spilte en stor rolle i hans senere virke. Senere hadde han blant annet Ruhrgasstipend i 1990 og han var gjesteforsker i Verdensbanken og IMF i 2002.

I 1976 ble Einar Hope ansatt som direktør ved det nyopprettede Industriøkonomisk institutt (IØI). Etter to år i denne stillingen sluttet han for å bli forskningssjef Senter for anvendt forskning (SAF), som i 1991 ble reorganisert under navnet Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning (SNF).

Under Hopes ledelse vokste SNF frem til å bli landets ledende senter for økonomisk-administrativ oppdragsforskning. Men Hope kuttet aldri båndene til sitt tidligere virke og klarte å opprettholde en imponerende aktivitet også som forsker og som medlem av en rekke betydningsfulle offentlige utvalg. Hans viktigste forskningsfelt var energiøkonomi, der hans arbeider blant annet fikk avgjørende betydning for den dereguleringen av sektoren som fant sted fra 1991. Bladet Forskning omtalte Hope som «Energilovens bestefar» for hans pionerarbeider innenfor kraftøkonomi og kraftprising, arbeider som senere ledet til ny norsk energilovgivning og markedsbasert kraftomsetning.

I 1995 foretok Hope et nytt karriereskifte og fikk stillingen som konkurransedirektør. Denne jobben hadde han til 1999. Han hadde et solid faglig grunnlag for sitt nye virke, og hans innsats i denne stillingen utmerket seg både ved sans for praktisk problemløsning og prinsipiell tenkning.

I 1999 grep han muligheten til å komme tilbake til NHH som professor i energiøkonomi. Det resulterte i en lang rekke faglige publikasjoner og verdifull innsats i undervisningen. Han tok avskjed fra professoratet i 2004, men det førte ikke til noen merkbar nedgang i hans aktivitetsnivå. I årene 2007 til 2010 var han primus motor for utviklingen og driften av en sommerskole for internasjonale studenter i ressurs- og energiøkonomi innenfor masteprogrammet på NHH.

Hope har hatt svært mange styreverv og komiteoppdrag. Han var blant annet medlem av styret for Statens banksikringsfond fra opprettelsen i 1991 og styreformann fra 1995. I 2010 var han president for International Association for Energy Economics (IAEE), og i årene 2011 til 2015 var han styreleder for forskningssenteret CREE.

Hope fikk Shells forskningspris i 1979 og har også mottatt flere internasjonale utmerkelser. I 2007 ble han utnevnt av H.M. Kongen til ridder 1. klasse av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden for hans samfunnsgagnlige virke. Begrunnelse la særlig vekt på viktigheten av hans arbeid for forståelsen av elektrisitetens markedets virkemåte som var av stor betydning for energiloven og effektiv utnyttelse av de norske vannkraftressursene. Vektlagt ble også hans innsats i anvendt økonomisk forskning og utviklingen av en god konkurransepolitikk i Norge.

Ingvar Wedervang²¹

Ingvar Wedervang var sønn av hovedbokholder Theodor Thorstensen (1861–1942) og Marianne Wedervang (1858–1919). Han ble gift 21.4.1917 i Oslo med cand.pharm Aasta Møller Eidem (28.5.1892–1.11.1978) De tok navnet Wedervang i 1917.

Ingvar Wedervang var den myndige statistiker som ble en ruvende akademisk imperiebygger. Mer enn noen annen gjorde han Norges Handelshøyskole til en moderne vitenskapelig institusjon.

Etter examen artium i Oslo i 1911 og statsøkonomisk eksamen ved universitetet i 1913 begynte Wedervang sitt arbeid som statistiker i offentlige institusjoner og en privat bedrift. Han kom til Statistisk sentralbyrå, der det var et rikt miljø, ikke minst takket være den tidligere direktøren Anders N. Kiær og hans betrodde medarbeidere Nicolai Rygg og Gunnar Jahn. Wedervang ble bedt om å fullføre og utgi Ryggs forelesninger i næringsstatistikk, og da Gunnar Jahn 1925 sa opp sitt dosentur i statistikk, overtok Wedervang hans stilling ved universitetet. To år senere konkurrerte han om et professorat og vant. Dette embetet innehadde han til 1937. I samme periode var han redaktør av Statsøkonomisk Tidsskrift.

²¹ Teksten ovenfra er fra Norsk biografisk leksikon. Jostein Lillestøl gir følgende opplysninger i en artikkel om metodefagene på NHH i *Tilfeldig gang* nr 1, 2017: «Det var Ingvar Wedervang, professor i næringsøkonomi og statistikk, som underviste i statistikk fra 1938 og de etterfølgende vårsemestre. Det er fortalt at Wedervang sine økonomiforelesninger var inspirerende, men at han også var fryktet, når han i forelesningene i statistikk kunne kalle studenter opp til ganske hardhendt eksaminasjon. Ingvar Wedervang (1891 -1961) hadde fra 1927 vært professor i nasjonaløkonomi og statistikk ved Universitetet i Oslo, og ble i 1937 konstituert som NHH sin første rektor. Han fratrådte midlertidig i 1942 etter å ha kommet på kant med Nazi-regimet. Dette medførte at studentene ikke fikk undervisning i statistikk et par år, og at faget heller ikke var nedfelt i eksamensoppgaver. Wedervang var med å stifte Norsk Statistisk Forening (NSF) i 1936, og ble foreningens første formann”

Mens Wedervang arbeidet i byrået, fullførte han sitt doktorarbeid om kjønnsforholdet blant nyfødte. Avhandlingen var en omfattende og pålitelig statistisk studie. Mens det konstaterte forholdet ved fødselen var omtrent konstant – 105 gutter per 100 jenter – var det langt flere gutter enn jenter blant de fosterdøde. Wedervang ble dr.philos. 1925.

Ved universitetet ble Wedervang snart trukket inn i administrativt arbeid, blant annet som dekanus ved Det juridiske fakultet 1933–35. Han engasjerte seg sterkt i bestrebelsene for å få opprettet et personlig professorat for Ragnar Frisch, noe som også lyktes. Sammen arbeidet de for å bygge ut undervisningen i økonomi. Den gamle statsøkonomiske eksamen, som tok 2–3 år, måtte erstattes av en full embetseksamen slik som juristene hadde. Bestrebelsene førte frem, og 1938 ble de første kandidatene ferdige.

I årene rundt den første verdenskrig hadde ivrige næringslivsmenn i Bergen begynt å arbeide for en handelshøyskole. Flere av dem kjente slike fra egen studietid i Tyskland. Etter mange års ørkenvandring ble planen tatt opp av myndighetene, som på vanlig måte sendte den ut på høring. Svaret fra Universitetet i Oslo var meget negativt, og det ble kjent at Wedervang hadde ført de kritiske merknadene i pennen. Dette skal ha overbevist de bergenske entusiaster om at den mannen måtte de få over på sin side. Det lyktes også, og i 1937 ble Ingvar Wedervang ansatt som professor og rektor ved Norges Handelshøyskole. Han ble sikret gode forskningsvilkår og fikk rektorstillingen på livstid. Valg av rektor ble først praktisert etter at han selv var gått av.

Overgangen fra et vel utbygd fakultet i Oslo til en spinkel institusjon i Bergen, kan ikke ha vært lett. Når Wedervang valgte å flytte, kan det også ha sammenheng med at samarbeidet i Oslo ikke var uproblematisk; kollega Frisch viste snart at han hadde større sans for egne synspunkter enn for andres.

Fra Oslo brakte Wedervang med seg flere kasser med statistisk materiale som viste utviklingen i priser og lønninger siden tidlig på 1800-tallet. Dette ble det ikke tid til å arbeide videre med, og det var først etter hans død at yngre økonomiske historikere fikk ordnet materialet. Det er blitt en viktig kilde som flere historikere har dratt nytte av.

Norges Handelshøyskole var en liten og faglig sett svak institusjon da Ingvar Wedervang tiltrådte som rektor. Fra første stund satte han sine krefter inn på å gjøre den til en fullverdig akademisk institusjon. Han arbeidet for å få flere stillinger, rett til å tildele doktorgrad og gjøre studieopplegget mer krevende. Det siste gikk blant annet ut på å forlenge studietiden fra 2 til 3 år, noe som naturligvis styrket kandidatenes stilling og anseelse. Han var en ruvende person og imperiebygger i det beskjedne akademiske miljøet. Wedervang følte seg også som en far for ansatte og studenter. Hver høst inviterte han og hans hustru studentene hjem til seg, der det ble servert ettermiddagste og kringle. Wedervang hadde den glede å oppleve at siviløkonomene ble sterkt etterspurt av bedrifter og offentlige institusjoner, og studentene så at neppe noen annen høyere utdanning betalte seg like raskt og like rundelig som studiet ved NHH.

Som lærer var Wedervang populær. Han inngav studentene trygghet for at det var solid kunnskap bak det han doserte, selv om detaljene kunne være svært mange. Han var heller ikke fremmed for å gjøre forelesningen til en liten teaterforestilling, der han til fulle utnyttet sin dype studentersangerbass.

I mellomkrigstiden brukte regjeringen Wedervang som sakkyndig, særlig i handelspolitiske spørsmål. Den gang var de merkantilistiske kreftene sterke, men Wedervang holdt fast ved et frihandelsvennlig regime. I samfunnsspørsmål hadde han et sosialliberalt grunnsyn. Med årene og erfaringene ble dette synet nok dreid i mer konservativ retning.

Ingvar Wedervang var medlem av Det Norske Videnskaps-Akademi. Han ble utnevnt til kommandør av St. Olavs Orden 1947 og var offiser av den franske Æreslegionen.

Frøystein Wedervang²²

Frøystein Wedervang var en norsk siviløkonom og sosialøkonom. Han var sønn av Ingvar Wedervang.

Han tok eksamen på Norges Handelshøyskole (NHH) i 1940, ble cand.oecon. i 1943 og dr.philos. i 1957 på avhandlingen *The Blood Pressure in a Population*. Wedervang var dosent i bedriftsøkonomi ved NHH 1958–1964 og professor i praktisk samfunnsøkonomi 1965–1985. Han har utgitt blant annet *Distribusjon av matvarer i USA og Norge* (1958) og *Development of a Population of Industrial Firms* (1965).

²² Teksten ovenfor er fra Store norske leksikon. Jostein Lillestøl gir følgende opplysninger i en artikkel om metodefagene på NHH i *Tilfeldig gang* nr 1, 2017: «Ansvaret for metodefagene matematikk og statistikk er nå under bedriftsøkonomi, der Frøystein Wedervang (f. 1918), sønn av Ingvar Wedervang, i en årrekke sto for forelesningene i både matematikk og statistikk. Han var cand. oecon., og ansatt som høyskolestipendiat og senere dosent i bedriftsøkonomi, inntil han langt senere fikk et professorat i samfunnsøkonomi, og overlot matematikk og statistikk til andre.»

Vedlegg 3: Invitasjon til innspill

Av Hallvard Lyssand

21. desember 2021 12:16

BED OM FORSLAG TIL NYE ROMNAMN

Ei arbeidsgruppe har utarbeidd nye kriterium for namngjeving av auditorium og andre rom på NHH. No vert tilsette invitert til å koma med namneforslag.

I ei årrekkje har NHH hatt ein del auditorium som har namn etter tidlegare tilsette som høgskulen ønskjer å heidra. Det dreier seg i hovudsak om forskarar som har utmerka seg fagleg, t.d. pionerane Karl H. Borch og Jan Mossin, og nobelprisvinnar Finn E. Kydland.

Det har no gått nokre år sidan sist eit rom fekk namn på denne måten, men i samband med at 1963-bygga var ferdig rehabiliterte vart spørsmålet aktualisert.

Etter ein innleiande diskusjon i utvida leiarforum gav rektor Øystein Thøgersen ei arbeidsgruppe beståande av Jarle Møen, Beate Sandvei og Finn Kinserdal i oppgåve å utarbeida forslag til kriterium for namngjeving og konkrete forslag til namn.

Føringane var at terskelen for å få eit auditorium oppkalla etter seg skal vera høg og at tilsette som framleis er i aktiv teneste ikkje kan få ei slik ære.

INVITERER TIL Å GJE INNSPEL

Gruppa tilrår at både auditorium og ei rekkje andre rom skal kunna få namn dersom ulike vilkår er oppfylt.

Sjå alle kriteria i eigen faktaboks.

No vert tilsette inviterte til å koma med forslag med basis i dei nye kriteria.

– Her treng det elles ikkje utelukkande vera tale om personamn. Vi har jo alt rom med namn som Speilsalen og Aud. max., og andre slike namn kan vera aktuelle, understrekar arbeidsgruppeleiar Jarle Møen.

KRITERIUM FOR NAMNGJEVING AV ROM VED NHH

1. Auditorium, andre undervisningsrom, doktorgradslesesalar, møterom og vrimleområde kan namngjevast.

2. Hensikten med namngjevinga av fellesrom og fellesområder er å heidre personar med tilknytning til NHH og å løfte fram trekk ved NHHs historie som byggjer opp under institusjonens særpreg og verdigrunnlag.

3. Terskelen for å få eit rom på NHH oppkalla etter seg skal være høg.

4. Tilsette som framleis er i aktiv teneste kan ikkje få rom oppkalla etter seg.
5. Rom vert namngjeve for en periode på ti år. Naudsynte ombyggingar kan medføre at namn vert teke ned før det er gått ti år.
6. Det vert teke ei heilheitleg gjennomgang av namngjeve rom kvart tiande år.
7. Det skal tilstrevast balanse og mangfald ved namngjeving av rom.
8. For å sikre at det er lett å finne fram, skal alle rom som vert namngjevne også behalda sine bygningstekniske namn, før eller etter det nye namnet.
9. Endeleg avgjerd om namn vert teke av rektor i samråd med institutt- og avdelingsleiarar.

AUDITORIUM OPPKALLA ETTER PERSONAR

- Auditorium Karl Borch (namngjeve i 2004)
- Auditorium Jan Mossin (namngjeve i 2006)
- Auditorium Agnar Sandmo (namngjeve i 2008)
- Jepsensenteret (namngjeve i 2014)
- Møterom Kjell Grønhaug (namngjeve i 2016)

TIDLEGARE NAMNGJEVNE AUDITORIUM SOM ER FORSVUNNE PÅ GRUNN AV OMBYGGINGAR

- Auditorium Dag Coward (namngjeve i 2000, rive i 2013)
- Auditorium Finn Kydland (namngjeve i 2004, rive i 2019)
- Auditorium Terje Hansen (namngjeve i 2009, rive i 2019)

ANDRE ROM MED ETABLERTE NAMN

- Stupet (Innreia i 1963. Oppkalla etter Conrad Mohrs villa med samme namn.)
- Aulaen (1963)
- Auditorium Maximum (2013, til erstatning for gamle Aud. Max som vart opna i Merinobygget i 1985)
- Speilsalen (2014, namnet spelar på Jørgen Craig Lello og Tobias Arnells store speilinstallasjon i vrimleområdet utanfor Aud. Max.)
- Merino Kaffebær (2021) Dette er det offisielle namnet på Samans kaffebær i Nybygget

ANDRE ETABLERTE OPPKALLINGAR SOM HEIDRAR SENTRALE PERSONAR PÅ NHH

- Lehmkuhlførelesinga (årleg siden 1963)
- Lehmkuhlstatuen (avduka 1965)
- Lehmkuhlhallen (Opna 2000)
- Raftoprisen – Professor Thorolf Raftos minnepris for menneskerettigheter (årleg sidan 1987)
- Portrettrelieff av Thorolf Rafto (avduka 1989)
- The Jan Mossin Memorial Symposium (kvart 5. eller 10. år sidan 1996)
- Jan Mossins Minnefond til Fremme av Finansiell Forskning (stifta i 1995)
- Ingvar Wedervangs forskingspris til ein yngre forsker (kvart femte år sidan 1991)
- The Karl Borch lecture series (årleg sidan 2002)
- The Agnar Sandmo Lecture on Public Policy (årleg sidan 2008)
- The Frøystein Gjesdal Lecture on Accounting Research (årleg sidan 2010)
- Betaprisen - Odd Nordhaugs minnepris for beste artikkel i Beta (annakvart år sidan 2015)

MANGE GODE NAMN Å VELJE I

Arbeidsgruppa som arbeider med nye namn på auditorium og rom på NHH er i full sving med utvelginga.

- Tusen takk til alle som har engasjert seg og komme med namneforslag. Vi fekk inn ei rekke gode og velbegrunna innspel frå tilsette, fortel Jarle Møen, leiar for arbeidsgruppa.

Etter den siste rehabiliteringa vart det sett ned ei arbeidsgruppe som har arbeida med eit eige namneprogram for nye rom og auditorium.

- No arbeider vi i arbeidsgruppa med materialet i tett samspel med instituttleiारforumet og rektor si leiargruppe, seier Møen.

Planen er å offentleggjere namneprogrammet i samband med eit townhall meeting før sommaren.

- Det er spesielt gledeleg at det kom inn mange gode forslag til kvinnelege pionéarar på NHH, som kan løftast fram som rollemodellar. Eg ser fram til å sjå det endelege resultatet, seier rektor Øystein Thøgersen.

Vedlegg 4:

Innspill til utvidet navneprogram

Møterom

Første etasje i høyblokka mot Nord

Møterom A, C116 (19 m2). Navneforslag: ***Møterom Grønnestølen***

Møterom B, C115 (19 m2). Navneforslag: ***Møterom Merino***

Møterom C, C114 (19 m2). Navneforslag: ***Møterom Muséplass***

Grønnestølen er navnet på det gårdsbruket som lå der NHH ligger i dag. Merinospinneriet var en av Bergens største industriarbeidsplasser og NHH var bruker av bygget fra 1974 til 2021. Muséplass var NHHs adresse fra etableringen i 1936 og fram til 1963. Disse tre stedsnavnene knytter an til NHHs historie, og representerer samtidig hhv. primærnæringer, industri og tjenestenæringer.

Første etasje i høyblokka mot Sør

Møterom E, C109 (21m2). Navneforslag: ***Møterom Rolf Waaler***

Møterom F, C107 (21 m2). Navneforslag: ***Møterom Trygve Bull***

Møterom G, C106 (21 m2). Navneforslag: ***Møterom Anny og Hjalmar Fosdahl***

Møterom H, C105 (21 m2). Navneforslag: ***Møterom Atle Liland***

Møterom I, C104 (36 m2). Navneforslag: ***Møterom Haakon J. Wallem***

- Rolf Waaler var NHHs tredje rektor, grunnlegger av AFF og en av de første internasjonalt orienterte forskerne på NHH. Waaler var rektoren som gjennomførte flyttingen fra Muséplass til Breiviken. Med Waalers navn blir SOL-miljøet representert i høyblokka.
- Trygve Bull var initiativtakeren til opprettelse av en Handelshøyskole i Norge, og hans portrett hang på det gamle rektorkontoret.
- Anny og Hjalmar Fosdahl var legendarisk vaktmester- og vaktmesterfrue på Muséplass fra starten til flyttingen i 1963. Hjalmar Fosdahl hadde bakgrunn som privatsjåfør for Kristoffer Lehmkuhl og ble ansatt allerede i 1933. Anny Fosdahl drev klubben på Muséplass og kan således regnes som NHHs første kantinebestyrer.
- Atle Liland var NHHs viktigste driftstekniker i nyere tid. Han var engasjert både i å ta vare på NHHs historie og i å skape et godt arbeidsmiljø på andre måter. Han var sterkt engasjert i bedriftshytten «Småbruket» og bedriftsidrettslaget. Han var også kjent for sin studentvennlige holdning. Liland var med på flyttingen av Stupet. Han var ansatt på NHH i 45 år og fikk kongens fortjenestemedalje i sølv da han pensjonerte seg i 2009.
- Skipsreder Haakon J. Wallem ga NHH tomten i Breiviken, men har fått relativt lite oppmerksomhet for den svært verdifulle gaven. Det er naturlig at det største møterommet brukes til å hedre han.

Nybygget

I Nybygget finnes følgende møterom og PhD-rom:

Romnr	Kapasitet	Bruk	Plassering	Kommentar
D216	6 personer	Møterom	Sam	Planlegges sammenslått
D217	6 personer	Møterom	Sam	
D213	5 personer	Phd	Sam	Planlegges sammenslått
D214	2 personer		Sam	
D203	16 personer	Møterom	FSK	
D244	4 personer	Phd	FSK	
E201	12 personer	Phd	Sam	Planlegges delt i to rom for Phd
E209	50 personer	Miljørørom	Sam	Forslag - Kåre Petter Hagen
Fair1	14 personer	Møterom	Sam/FAIR	
E211	4 personer	Møterom	Sam/FAIR	
D317	12 personer	Møterom	Sol/HUB	
D342	16 personer	Møterom	SNF	Forslag: Einar Hope
D302	8 personer	Møte	SNF	
E301	20 personer	Møte	SOL	Kjell Grønnehaug - planlegges utvidet
E310	6 personer	Møte	SOL	

Aktuelle kandidater for navnsetting av flere rom i Nybygget er

- **Gerda Møter Erichsen**
- **Leif Holbæk-Hansen**
- **Johan Arndt**
- **Axel Sømme**
- **René Verbraeken.**

Disse kan også være kandidater til å gi navn til gjenværende auditorier i lavblokken. Det er spesielt ønskelig å synliggjøre flere markante forskere fra SOL.

Servicebygget

I Servicebygget finnes følgende møterom/fellesrom

S102-Økonomiavdelingen

S144-Biblioteket

S218

S225-HR

SmartLab

Navnsetting av doktorgradslesesaler i Høyblokka

Arbeidsgruppen foreslår at doktorgradslesesalene i høyblokken gis følgende navn:

3. etasje Nord: Lesesal **Eilif W. Paulson**

3. etasje Sør: Lesesal **Frisch og Haavelmo**

4. etasje: Lesesal **Sten Thore**

5. etasje: Lesesal **Ed Prescott**

6. etasje: Lesesal **Robert Kristensson**

7. etasje: Lesesal **Odd Langholm**

8. etasje: Lesesal **Katherine Schipper**

9. etasje: Lesesal **William F. Messier**

- Eilif W. Paulson var NHHs andre rektor og ledet oppbyggingen av NHHs forløper, Kontoret for forretningsøkonomisk forskning fra 1932 til 1955. Han var den første norskfødte professoren i bedriftsøkonomi.
- Ragnar Frisch og Trygve Haavelmo var hhv. Norges første og andre nobelprisvinner i økonomi. Ragnar Frisch var aktiv ved opprettelsen av NHH og satt i NHHs råd fra 1936 til 1946 (sjekk). Han var også sensor i samfunnsøkonomi ved handelsdiplomeksamen fra 1948 (kanskje tidligere) til 1958. Trygve Haavelmo var sensor i samfunnsøkonomi ved handelsdiplomeksamen fra 1949 til 1959 (muligens til 1960.) Handelsdiplomeksamen var forløperen til dagens siviløkonomeksamen som ikke ble etablert som offentlig beskyttet grad før i 1963.
- Sten Thore var Finn Kydlands veileder på NHH og den som ga Kydland innpass på Carnegie Mellon University. Han er utdannet aktuar fra Uppsala, bedriftsøkonom fra Birmingham og samfunnsøkonom fra Stockholm. Thore ble ansatt på NHH i 1963 og ble professor i 1970. I 1978 fortsatt han sin karriere i USA. Han var en pioner innenfor matematisk programmering og bruk av tung regnekraft i økonomifaget. Han har gjort viktige arbeider både innenfor logistikk og anvendt frontfunksjonsestimering. Hans seneste arbeider tar for seg sammenhengen mellom teknologiske framskritt og bærekraft.
- Ed Prescott var gjesteprofessor på NHH i det akademiske året 1974/75 og hadde da kontor 505 i høyblokken. Mesteparten av dette kontoret er nå del av doktorgradslesesalen i femte etasje. Prescott besøkte Finn Kydland og samarbeidet munnet ut i artikkelen "Rules Rather than Discretion: The Inconsistency of Optimal Plans". Artikkelen ble publisert i *Journal of Political Economy* i 1977 og var en av to artikler som la grunnlaget for nobelpristildelingen i 2004.
- Robert Kristensson var den første professoren i bedriftsøkonomi i Norge, ansatt fra 1936 til 1940. Han var trolig også den første ved NHH som publiserte internasjonalt.
- Odd Langholm var professor i bedriftsøkonomi og er internasjonalt anerkjent for sine arbeider om tidlig økonomisk idehistorie.
- Katherine Schipper er en av verdens fremste kvinnelige regnskapsforskere og var en av de to første kvinnelige æresdoktorene på NHH.
- Bill Messier er en ruvende internasjonal regnskapsforsker med nær tilknytning til NHH gjennom flere tiår.

Andre områder som kan navnsettes

Arbeidsgruppen foreslår at vrimle- og cafeområdet i Nybygget kalles «Rubinen». Rubinen er til minne om NHH-student Agnar Mykes kontroversielle nøkkelroman «Sangen om den røde rubin» hvor handlingen foregår på «Den økonomiske» - en institusjon som i stor detalj ligner Norges Handelshøyskole.

Arbeidsgruppen foreslår at den nye inngangen til Stupet kalles «Mohrpasasjen» for å hedre professor *Anton Mohr* som var NHHs første vitenskapelig ansatte og som ga Stupet i gave til NHH.

Andre ideer

NHH burde ha en byste av Haakon J. Wallen i nærheten av hovedinngangen og Servicesenteret.

NHH kunne ha en æresvegg med portretter av mottakere av St.Olavs orden og andre høye utmerkelser.

Det finnes flere kvinnelige pionerer som kan trekkes fram i samarbeid med studentforeningen, for eksempel som navn på møterom hos dem:

- Wenche Berthelsen Rolandsen – første kvinnelige leder av NHHS og første kvinnelige studentrepresentant i kollegiet
- Birgit Helene Jevnaker – initiativtaker til «Kvinnegruppa» i studentforeningen i 1972. Gruppen arbeidet blant annet for å øke rekrutteringen av kvinner til NHH. Jevnaker var nestleder i NHHS i 1972 og også redaktør av Studvest. Hun var forsker på Industriøkonomisk institutt og SNF fram til hun begynte på Handelshøyskolen BI i 1998. I 2012 tok hun doktorgrad på BI og siden 2016 har hun vært professor i innovasjon og økonomisk organisering.
- Inger Johanne Pedersen – Norges første kvinnelige professor i bedriftsøkonomi og høyst sannsynlig den første kvinnelige NHH-student som oppnådde professorkompetanse.

Vedlegg 5:

Oversikt over tidligere oppkallinger mm

Auditorier oppkalt etter personer

Auditorium Karl Borch (navnsatt i 2004)

Auditorium Jan Mossin (navnsatt i 2006)

Auditorium Agnar Sandmo (navnsatt i 2008)

Jebsensenteret (navnsatt i 2014)

Møterom Kjell Grønhaug (navnsatt i 2016)

Tidligere navnsatte auditorier som er forsvunnet på grunn av ombygginger

Auditorium Dag Coward (navnsatt i 2000, revet i 2013)

Auditorium Finn Kydland (navnsatt i 2004, revet i 2019)

Auditorium Terje Hansen (navnsatt i 2009, revet i 2019)

Andre rom med etablerte navn

Stupet (Innredet i 1963. Oppkalt etter Conrad Mohrs villa med samme navn.)

Aulaen (1963)

Auditorium Maximum (2013, til erstatning for gamle Aud. Max som ble åpnet i Merinobygget i 1985)

Speilsalen (2014, navnet spiller på Jørgen Craig Lello og Tobias Arnell store speilinstallasjon i vrimleområdet utenfor Auditorium Maximum)

Merino Kaffebær (2021) Dette er det offisielle navnet på Sammen sin kaffebær i Nybygget

Andre etablerte oppkallinger som hedrer sentrale personer på NHH

Lehmkuhlforelesningen (Årlig siden 1963)

Lehmkuhlstatuen (avduket 1965)

Lehmkuhlhallen (Åpnet 2000)

Raftoprisen – Professor Thorolf Raftos minnepris for menneskerettigheter (årlig siden 1987)

Portrettrelieff av Thorolf Rafto (avduket 1989)

The Jan Mossin Memorial Symposium (hvert 5. eller 10. år siden 1996)

Jan Mossins Minnefond til Fremme av Finansiell Forskning (stiftet i 1995)

Ingvar Wedervangs forskingspris til en yngre forsker (hvert femte år siden 1991)

The Karl Borch lecture series (årlig siden 2002)

Johan Arndts Markedsføringskonferanse (årlig fra 2007-2015, tre ganger på NHH)

The Agnar Sandmo Lecture on Public Policy (årlig siden 2008)

The Frøystein Gjesdal Lecture on Accounting Research (årlig siden 2010)

Betaprisen - Odd Nordhaugs minnepris for beste en artikkel i Beta (hvert annet år siden 2015)

NAMING OF AUDITORIUMS AND ROOMS

NAMING OF AUDITORIUMS AND ROOMS

Distinguished Emeriti

- Auditorium D: Anna Mette Pagaard Fuglseth
- Auditorium B: Frøystein Gjesdal
- Auditorium C: Thore Johnsen
- Seminar room, Department of Economics: The Kåre Petter Hagen room
- Large meeting room, SNF: Meeting room Einar Hope
- Auditorium A: Victor D. Norman
- Auditorium L: Ingrid Simonnæs
- Auditorium Q: Siri Pettersen Stranden

Historical Role Models

- New teaching room, Library, 2nd floor: The Anna Dahl room
- Auditorium J: Aina Uhde
- The board room: The Wedervang room – Ingvar Wedervang
- Student group work room – Gabrielle Welle-Strand
- Foyer A101: Meeting place Anne-Jo – Anne-Johanne Loe Whist

Re-establishment of names that have disappeared in connection with renovations

- Meeting room C110: Dag Coward
- Auditorium O: Terje Rein Hansen
- Auditorium P: Finn E. Kydland

Names that are being continued

- Auditorium: Karl Borch
- Meeting room Kjell Grønhaug, Department of Strategy and Management
- Auditorium M: Jan Mossin
- Auditorium N: Agnar Sandmo
- The Jebsen centre

450 MM

ANNE-JOHANNE LOE WHIST

Anne-Johanne Loe Whist (1916-2000) var eneste kvinne i det aller første kullet som ble tatt opp ved NHH i september 1936. Kong Haakon VII skal derfor ha åpnet sin tale under immatrikuleringen med ordene «Min dame og mine herrer».

Da hun ble uteksaminert i 1938 – med svært gode karakterer – ble hun Norges første kvinnelige siviløkonom. Loe Whist arbeidet først i Aschehougs forlag og senere som journalist i VG. Hun var også kontorsjef i Norges Husmorforbund, generalsekretær i Mental barnehjelp, arbeidet som oversetter og litteraturanmelder og avsluttet karrieren som leder for opplysningsavdelingen i Forbrukerrådet. Hun hadde også verv som leder av Folkeakademiet og styremedlem i Oslo Kvinnesaksforening.

Loe Whist meldte seg ut av Siviløkonomforeningen i protest da hun en gang fikk et brev med innledningen «De Herrer Siviløkonomer».

Anne-Johanne Loe Whist (1916-2000) was the only woman in the very first class that began at NHH in September 1936. Reportedly King Harald opened his address at the matriculation ceremony with the words “Lady and Gentlemen.”

When she graduated in 1938 – with very strong grades – she became the first female in Norway with the title “siviløkonom.” Loe Whist got her first position at the publishing house Aschehoug, and later became a journalist in the newspaper VG. She also worked as office manager in the Norwegian Housewives’ Association, as secretary general for the organisation Mental barnehjelp, as a literature translator and critic, and finally as head of a department at the Norwegian consumer council. She was also a board member in the Oslo chapter of the Norwegian Association for Women’s Rights.

After receiving a letter from the Association for Business Economists starting with “Gentlemen economists”, Loe Whist terminated her membership in protest.

DAG COWARD

Dag Coward (1910 – 2000) er rekna som grunnlegjaren av bedriftsøkonomi som sjølvstendig vitskapeleg disiplin i Noreg. Han var rektor ved NHH frå 1964 til 1972.

Coward tok eksamen i statsøkonomi ved Universitetet i Oslo i 1931, og arbeidde deretter m.a. som assistent for professor og seinare NHH- rektor Ingvar Wedervang før han reiste til Göteborg og USA for vidare studiar i bedriftsøkonomi. I 1939 vart Coward stipendiat ved NHH. Han tok Dr. philos-graden i 1954 med avhandlinga “Økonomisk risiko og usikkerhet» og vart utnemnt til professor i bedriftsøkonomi same år.

Coward spelte ei viktig rolle i utviklinga av NHH som institusjon gjennom mange år. Samstundes gav han heilt sentrale fagleg bidrag, særleg ein norsk bedriftsøkonomisk terminologi og til teorien til regnskapsfaga. Dag Coward var riddar av første klasse av St. Olavsorden for «samfunnsgagnlig virke på de bedriftsøkonomiske og de administrative områder.» I år 2000 vart han den første som vart heidra ved å få eit auditorium ved NHH oppkalla etter seg.

Dag Coward (1910 - 2000) is regarded as the founder of business economics as an independent scientific discipline in Norway. He was rector of NHH from 1964 to 1972.

Coward graduated in economics from the University of Oslo in 1931, and then worked as assistant to professor and later NHH rector Ingvar Wedervang, before traveling to Gothenburg and the USA for further studies in business economics. In 1939 he came to NHH. He received his doctoral degree in 1954 with the dissertation “Financial risk and uncertainty” and was appointed professor the same year.

Coward played a pivotal role in the development of NHH as an institution. He also gave important professional contributions, especially to a Norwegian business economics terminology and to the theory of accounting. Dag Coward was a knight of the first class of the Order of St. Olav for “socially beneficial work in the business economics and administrative areas.” In the year 2000, he was the first to be honoured by having an auditorium at NHH named after him.

320 MM

Orienteringssak 6/22 Revisjon av årsregnskapet for NHH 2021**Riksrevisjonen**

Vår saksbehandler

Marianne Ekmann 21540895

Vår dato

22.04.2022

Deres dato

Vår referanse

2021/00660-5

Deres referanse

NORGES HANDELSHØYSKOLE
Postboks 3490 Ytre Sandviken
5045 BERGEN

Revisjon av årsregnskapet for Norges Handelshøyskole 2021

Vedlagt følger revisjonsberetningen for Norges Handelshøyskoles årsregnskap for 2021.

Riksrevisjonen har revidert virksomhetens årsregnskapsoppstillinger i samsvar med lov og instruks om Riksrevisjonens virksomhet og internasjonale standarder for offentlig revisjon.

Offentliggjøring av revisjonsberetning

Revisjonsberetningen inneholder Riksrevisjonens konklusjon på gjennomført revisjon av årsregnskapsoppstillingene og våre uttalelser om «øvig informasjon» og «øvrige forhold». Denne revisjonsberetningen omfattes ikke av bestemmelsen om utsatt offentlighet i lov om Riksrevisjonen § 18 2. ledd.

Revisjonsberetningen skal i samsvar med Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.3.3 publiseres på virksomhetens nettsider sammen med årsrapporten.

Etter fullmakt

Tora Struve Jarlsby
ekspedisjonssjef

Lars Torvund-Storvand
avdelingsdirektør

Brevet er godkjent og ekspedert digitalt.

Vedlegg: Revisjonsberetning

Liste over kopimottakere:

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Postadresse

Postboks 6835 St Olavs plass
0130 Oslo

Kontoradresse

Storgata 16

Telefon

22 24 10 00

E-post

postmottak@riksrevisjonen.no

Nettside

www.riksrevisjonen.no

Bankkonto

7694 05 06774

Org.nr.

974760843

NORGES HANDELSHØYSKOLE
Org. nr.: 974789523

Riksrevisjonens beretning

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Norges Handelshøyskoles årsregnskapsoppstillinger for regnskapsåret 1. januar - 31. desember 2021. Årsregnskapsoppstillingene består av oppstilling av bevilgningsrapportering og virksomhetsregnskap, inklusiv kontantstrømoppstilling og noter, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Oppstilling av virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er 30 273 279 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening:

- oppfyller årsregnskapsoppstillingene gjeldende krav, og
- oppstilling av bevilgningsrapporteringen gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger for 2021, og kapitalposter per 31. desember 2021, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten
- oppstilling av virksomhetsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens resultat for 2021 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2021, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen*, *instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 Code of Ethics utstedt av International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) etikkregler, og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av ledelseskomentarene (i del VI) og annen øvrig informasjon (del I–V) i årsrapporten. Riksrevisjonens konklusjon ovenfor om årsregnskapsoppstillingene dekker ikke informasjonen i øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er det vår oppgave å lese øvrig informasjon i årsrapporten. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapsoppstillingene og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, eller hvorvidt den øvrige informasjonen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom den øvrige informasjonen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at den øvrige informasjonen i årsrapporten:

- er konsistent med årsregnskapsoppstillingene og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende regelverk

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapsoppstillingene

Ledelsen og styret er ansvarlige for å utarbeide årsregnskapsoppstillingene som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen og styret er også ansvarlige for slik intern kontroll som de finner nødvendig for å kunne utarbeide årsregnskapsoppstillingene som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig intern kontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapsoppstillingene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar basert på årsregnskapsoppstillingene.

Som en del av revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapsoppstillingene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av virksomhetens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapsoppstillingene får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapsoppstillingene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapsoppstillingene gir uttrykk for de underliggende

transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Vi kommuniserer med ledelsen og styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapsoppstillingene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 22.04.2022

Etter fullmakt

Tora Struve Jarlsby
ekspedisjonssjef

Lars Torvund-Storvand
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt

Orienteringssak 7/22

Saken er i sin helhet unntatt offentlighet.

Tittel: Evaluering av forskningen ved Institutt for samfunnsøkonomi (SAM)

Tilgangskode: Unntatt offentlighet

Paragraf: Offl § 13 jf. fvl § 13.1 pkt. 2